

Xəbər
Göyçayda pomidor davası ölümə bitdi
 yazısı səh.2-də

Qurucusu: Rauf Arifoğlu Gündəlik qəzet 31 may 2018-ci il Cümə axşamı № 117 (7006) Qiyməti 60 qəpik

Gündəm

Onlayn medianın iqtisadi problemləri - dövlət yardım ayıracaq mı

Əflatun Amaşov: "Nə qədər ki, medianın reklam bazarını formalaşdırma bilməmişik, onadək dövlətin yardımına ehtiyac var"

yazısı səh.4-də

Rusiyada benzin fırladaçılarını həbs olundu: bəs Azərbaycanda...

yazısı səh.10-də

Alışanovun vəzifəsindən alınmamasının səbəbi...

yazısı səh.4-də

Kiyevdə öldürüldüyü deyilən rusiyalı jurnalist sağ imiş

yazısı səh.2-də

Əli Kərimli çevrəsinə növbəti dəfə "atıb"

yazısı səh.6-də

Kənd təsərrüfatını təbii fəlakətlərdən necə qoruyaq - sığorta məsələsi gündəmdə

yazısı səh.12-də

Müxalifət "Bundan sonra nə olacaq" sualı qarşısında

yazısı səh.6-də

"Xalq artisti" adının imtiyazları

yazısı səh.13-də

Saxta mallardan necə qurtulaq...

yazısı səh.15-də

Serbiya Azərbaycan vətəndaşları üçün viza rejimini ləğv edir

yazısı səh.2-də

Ramazan ayının 15-ci günü

İftar 20.20. İmsak 03.24-dək (QMI)
15-ci günün duası: "İlahi, bu gün məni Sənə həqiqi təzim edib, ulu sayılanlar kimi itaət etməyə müvəffəq et! Sənə yaxşı bəndələr kimi tövbə etməklə qəlbimi işıqlandır! Ey, qorxanlara Aman Verən!"

İftar duası: "Allahım, Sənin rızan üçün oruc tutdum, Sənə inandım, Sənə güvəndim. Sənin ruzinlə iftar açır və Sənə təvəkkül edirəm. Ey başlıyayan Allah, günahlarımı bağışla".
ALLAH ORUCUNUZU QƏBUL ELƏSİN!

Moskvaya qarşı yeni beynəlxalq ittiham

İRƏVAN VƏ MOSKVA ÜÇÜN "HAVA HƏYƏCANI" -

İŞĞAL ORTAQLARINA XƏBƏRDARLIQ MESAJI

Rusiya Malayziyaya məxsus sərnişin təyyarəsini vurmaqda rəsmən suçlu bilindi; işğalçı Ermənistanın Moskvadan aldığı hava hücumu əleyhinə "hədiyyələrə" də dünya diqqət çəkəcəkmi?..

yazısı səh.7-də

Artur Rasi-zadə "Yeni Müsavat"a nələr danışdı... - eksklüziv

Azərbaycanın sabiq baş naziri onu narahat edən əsas məsələnin Qarabağ münacişəsi olduğunu dedi; şəxsi planları, 61 illik fəaliyyəti barədə sualları cavablandırdı; "Ömür deyir qocalmısan, ürək deyir yaşa hələ!"

yazısı səh.5-də

Eldar Mahmudova qarşı iddia üzrə məhkəmə başladı
 yazısı səh.2-də

"Boçarnikovun səfir təyinatı ermənipərəst qüvvələri məyus edib" - ekspert
 yazısı səh.8-də

Professor İlham Rəhimov: "Azərbaycan Cümhuriyyətinin yaradılması şərəf tariximizdir"
 yazısı səh.3-də

Prezident hərbi xidmətə çağırış haqqında sərəncam imzaladı

Azərbaycan prezidenti İlham Əliyev Azərbaycan Respublikası vətəndaşlarının 2018-ci il iyulun 1-dən 30-dək müddətli həqiqi hərbi xidmətə çağırılması və müddətli həqiqi hərbi xidmət hərbi qulluqçularının ehtiyata buraxılması haqqında sərəncam imzalayıb.

APA-nın məlumatına görə, 2000-ci ildə doğulmuş və çağırış gününədək (həmin gün də daxil olmaqla) 18 yaşı tamam olmuş, habelə 1983-1999-cu illərdə doğulmuş, yaşı 35-dək olan, Azərbaycan Respublikasının Silahlı Qüvvələrində müddətli həqiqi hərbi xidmət keçməmiş, müddətli həqiqi hərbi xidmətə çağırışdan möhlet hüququ olmayan və ya müddətli həqiqi hərbi xidmətə çağırışdan azad edilməmiş Azərbaycan Respublikası vətəndaşları 2018-ci il iyulun 1-dən 30-dək müddətli həqiqi hərbi xidmətə çağırılır.

"Hərbi vəzifə və hərbi xidmət haqqında" Azərbaycan Respublikası Qanununun 38.1.1-ci maddəsində nəzərdə tutulmuş xidmət müddətini keçmiş müddətli həqiqi hərbi xidmət hərbi qulluqçuları isə 2018-ci il iyulun 1-dən 30-dək ehtiyata buraxılır.

Eldar Mahmudova qarşı iddia üzrə məhkəmə başladı

Nəsimi Rayon Məhkəməsində "MTN işi" üzrə zərərçəkmiş şəxs qismində tanınan Mətləb Mustafayevın iddia ərizəsi üzrə məhkəmənin hazırlıq iclası keçirilib. APA-nın xəbərinə görə, prosesə sədrlik edən hakim Emin Mehdiyev bildirib ki, M. Mustafayevın imzası ilə Nəsimi Rayon Məhkəməsinə üç iddia ərizəsi daxil olub.

M. Mustafayev sabiq milli təhlükəsizlik naziri, general polkovnik Eldar Mahmudov, general mayor Məzahir Yaqubov və MTN-in baş istintaq idarəsinin müstəntiqi olmuş Elşən Murtuzovla bağlı iddia qaldırıb.

Hər üç şikayət ayrı-ayrılıqda məhkəməyə daxil olduğu üçün ayrıca icraatlara verilib.

E. Mahmudov və M. Yaqubova qarşı iddia ərizələri ayrı-ayrı icraatda hakim Emin Mehdiyevın icraatına, Elşən Murtuzovla bağlı iddia ərizəsi Rəşid Səmədovun icraatına verilib.

Hakim bildirib ki, hər üç şikayətin mahiyyəti eynidir və bu səbəbdən həmin işlərə ayrı-ayrı icraatlarda baxıla bilməz.

Sonra Eldar Mahmudovun vəkili Cavid Rzadə bildirib ki, M. Mustafayevın müvəkkilinə qarşı iddia ərizəsi bundan əvvəl Yasamal Rayon Məhkəməsində icraata götürülüb:

"Həmin məhkəmədə iddiaçı Maliyyə Nazirliyinin də cavabdeh qismində tanınması barədə əlavə qeydlər verdi, işin baxılması üçün Nəsimi Rayon Məhkəməsinə göndərilməsini istədi. Yasamal Rayon Məhkəməsi iddia ərizəsini əvvəlcə qeydiyyat üzrə icraata götürüb, sonra da Nəsimi Rayon Məhkəməsinə göndərilməsini düşünmürdük. Amma əksi oldu, iş bu məhkəməyə göndərildi. Biz hesab edirik ki, bu da qanunsuzdur".

C. Rzadə qeyd edib ki, Mətləb Mustafayev bundan əvvəl Səbəyel Rayon Məhkəməsində MTN-in Baş İstintaq İdarəsinin rəisi Mövlan Şıxəliyevə qarşı iddia ərizəsi qaldırıb, məhkəmənin 10 may 2018-ci il tarixli qətnaməsi var: "Həmin qətnaməyə əsasən, Maliyyə Nazirliyi 5 min manat cərimə olunub. Bir iş üzrə ayrı-ayrı iddia ərizəsi icraata götürülməsi mümkün deyil. Bu səbəbdən bundan əvvəlki qətnamə nəzərə alınmalıdır və bu iddia ərizəsi icraata götürülməməlidir. İddiaçı indi ayrı-ayrı şikayətlər verib, hər kəsi günahkar biləcək".

Hakim deyib ki, iddia ərizəsi üzrə araşdırma aparıldıqdan sonra qətnamə elan ediləcək.

Proses qeyri-müəyyən vaxtdək təxirə salınıb.

Qeyd edək ki, "MTN işi"ndə zərərçəkmiş qismində tanınan Mətləb Mustafayev keçmiş milli təhlükəsizlik naziri Eldar Mahmudovu məhkəməyə verib.

Yasamal Rayon Məhkəməsində iddia qaldıran M. Mustafayev sabiq nazirin sifarişli ilə şərhlənərək həbs edildiyini yazıb və E. Mahmudovun ona 100 min manatdan çox pul təminatı ödəməsinə tələb edir.

Mətləb Mustafayev əvvəllər Dövlət Əmlak Komitəsində, 2014-cü ilədək Azərsu ASC-də iqtisadçı işləyib.

O, 2014-cü ilin sentyabrında ləğv edilmiş Milli Təhlükəsizlik Nazirliyinin keçirdiyi əməliyyat nəticəsində həbs edilib. İttihama görə, M. Mustafayev istintaqa məlum olmayan vaxtda və mənbədən qanunsuz olaraq odlu silah əldə etməkdə təqsirləndirilib.

ATƏT PA-nın sessiyasında Dağlıq Qarabağ

münaqişəsi müzakirə olunacaq

ATƏT

Parlament Assambleyasının iyunun 7-11-də Berlində keçiriləcək illik sessiyasında Dağlıq Qarabağ münaqişəsi müzakirə olunacaq.

APA-nın qurumun saytına istinadən verdiyi məlumata görə, sessiya zamanı qurumun Siyasi məsələlər və Təhlükəsizlik Baş Komitəsinin iclasında Cənubi Qafqaz üzrə keçmiş xüsusi nümayəndə Kristian Vigeninin müəllifi olduğu "ATƏT öhdəliklərinin yerinə yetirilməsi: parlamentin rolu" adlı hesabat layihəsi dinlənəcək.

Hesabat layihəsində bildirilir ki, Dağlıq Qarabağ münaqişəsinin həlli istiqamətində irəliləyişin olmaması və son illər təmas xəttində bir neçə dəfə atəşkəs rejiminin pozulması narahatlıq mənbəyidir: "Növbəti hərbi toqquşmadan

və vəziyyətin yenidən gərginləşməsindən yayınmaq üçün bütün tərəflərin danışıqlar masasına qayıtması vacibdir. ATƏT vəziyyəti stabiləşdirmək və hərtərəfli sülh sazişi istiqamətində iş aparmaq üçün Minsk Qrupu və ATƏT PA da daxil olmaqla, bütün mexanizmləri tam işə salmalıdır".

İclasın sonunda qəbul olunan qətnamə layihəsi də

açıqlanıb. Layihədə deyilir ki, ATƏT PA Dağlıq Qarabağ münaqişəsinin həlli istiqamətində irəliləyişin olmamasından təəssüflənərək tərəfləri təxirəsalınmaz şəkildə hərtərəfli danışıqlara qoşulmağa səsəyir, onları münaqişənin tez bir zamanda dayanıqlı həllini tapmağa, ATƏT-in Minsk Qrupu həmsədrlərini isə bu istiqamətdə söylədikləri iki dəfə artırıma çağırır.

Göyçayda pomidor davası ölümlə bitdi

Göyçay rayonunda ticarətlə məşğul olan şəxslər arasında dava ölümlə nəticələndi.

APA-nın yerli bürosunun xəbərinə görə, rayonun Ləkçiçay kənd sakini, 1970-ci il təvəllüdü Məmmədov Cümşüd Məhəmməd oğlu mayın 30-u, saat 13:00 radələrində kənd qəbiristanlığının yaxınlığında hələlik şəxsiyyəti məlum olmayan iki nəfərlə mübahisə edib.

Mübahisə sonradan davaya çevrilib. Dava zamanı həmin şəxslərdən biri Cümşüd Məmmədovu yumruqla vuraraq itələyib.

Yerə yıxılan C. Məmmədov dünyasını dəyişib.

Digər şəxslər qara rəngli "QAZ 24" markalı minik maşını ilə hadisə yerindən qaçıblar.

Kənd sakinlərinin sözlərinə görə, Lənkəran sakinləri olduğu ehtimal edilən həmin şəxslər Ləkçiçay kənd sakinlərindən pomidor almışlar.

Cümşüd Məmmədov həm öz heyətindəki pomidoru, həm də qohumlarının məsulunu həmin şəxslərə nisbətən verib, lakin pulunu ala bilməyib. Onların arasında mübahisə də bu səbəbdən baş verib. Polis əməkdaşları hadisəni törədən şəxslərin tapılması üçün əməliyyat-axtarış tədbirləri həyata keçirir.

Faktla bağlı Göyçay Rayon Prokurorluğu tərəfindən araşdırma aparılır.

Azər Qasımlının həbsindən apelyasiya şikayəti verilib

Mayın 29-da REAL Partiyasının təmsilçisi Azər Qasımlı Yasamal Rayon Məhkəməsi tərəfindən 30 sutka inzibati həbs cəzası alıb. Partiya funksionerinə qarşı İnzibati Xətalər Məcəlləsinin 535-ci maddəsi (Polis işçisinin və ya hərbi qulluqçunun qanuni tələbinə qəsdən tabe olmama) ilə ittiham irəli sürülüb.

A. Qasımlı Binəqədi Müvəqqəti Saxlanma Təcridxanasına köçürülüb. Bu barədə "Yeni Müsavat" a A. Qasımlının həyat yoldaşı Samirə Qasımlı məlumat verib: "Azəri mayın 30-da saat 14:00 radələrində saxlanma təcridxanasına gətiriblər. Həmin saat qədər bizə onun harada saxlanıldığı barədə məlumat vermirdilər. Görüşmək üçün təcridxanaya getdim. Lakin sənədləşdirmə işlərinin aparılmadığı və Azərin rəislə hələ görüşmədiyini deyərək, mənə görüşə icazə verilmədi. Amma əşyalarını qəbul etdiklər. Mayın 31-də görüş verəcəyini dedilər".

A. Qasımlının vəkili Elçin Sadiqov qərardan apelyasiya şikayəti verdiklərini söylədi: "İnzibati xəta üzrə icraata xitam verilməsini və Azər bəyin həbsdən azad edilməsini xahiş etmişik. Ola bilər ki, şikayətimizə ya mayın 31-də, ya da iyunun birində baxılsın. Ümidimiz olduğu üçün apelyasiya şikayəti verdik. Birinci instansiya məhkəməsinin qərarını əsassız və qanunsuz hesab edirik. Ümid edirik ki, Apelyasiya Məhkəməsi ədalətli qərar verəcək. Azər bəy heç bir hüquq pozuntusu törətməyib".

□ Cavanşir ABBASLI
"Yeni Müsavat"

Qəzet, jurnal və kitab əldə etməyin ən rahat yolu!

Siz sifariş edirsiniz, biz istədiyiniz ünvana çatdırırıq!

Xaricdə və Azərbaycanda nəşr olunan bütün qəzet və jurnallara abunə olmaq, həmçinin Rusiyada və Azərbaycanda nəşr olunan kitabları daha sərfəli qiymətə və daha qısa vaxt ərzində əldə etmək üçün sadəcə zəng etməyiniz və ya email yazmağınız kifayətdir.

Telefon: (012) 434 93 01

Kiyevdə öldürüldüyü bildirilən rusiyalı jurnalist sağ imiş

Mayın 29-da Kiyevdə öldürüldüyü açıqlanan rusiyalı jurnalist Arkadi Babchenko sağdır. APA-nın "112 Ukraina" saytına istinadən verdiyi xəbərə görə, bunu Ukrayna Təhlükəsizlik Xidmətinin (SBU) rəhbəri Vasili Qritsak açıqlayıb.

V. Qritsak deyib ki, A. Babchenkonun öldürülməsi ilə bağlı tarixçə jurnalistə qarşı hazırlanan sui-qəsdə üzə çıxarmağa yönəlmiş təməşə idi: "Mən Arkadi Babchenkonu üçüncü doğum günü münasibətilə təbrik edirəm".

Kəşfiyyat rəhbərinin bu sözlərindən sonra A. Babchenko zala daxil olub. V. Qritsak sui-qəsdə Rusiya xüsusi xidmət orqanlarının sifariş etdiyini bildirib: "İstintaqla müəyyən edilib ki, Babchenkoya qarşı hazırlanan terror aktı Rusiya kəşfiyyatının öz siyasi baxışlarına görə ölkədən qaçaraq Ukraynaya, eləcə də Avropa ölkələrinə sığınan Rusiya vətəndaşlarının fiziki məhvinə yönəlmiş əməliyyatın yalnız bir elementidir".

V. Qritsak sui-qəsdin təşkilatçısının Kiyevdə yaxalandığını açıqlayıb.

Serbiya Azərbaycan vətəndaşları üçün viza rejimini ləğv edir

Serbiya Azərbaycan vətəndaşları üçün viza rejimini ləğv edir.

Report xəbər verir ki, məlumatı Serbiya Xarici İşlər Nazirliyinin mətbuat xidməti yayıb.

Bildirilib ki, Azərbaycan vətəndaşları iyunun 2-dən Serbiyaya vizasız səfər edə biləcəklər.

Xatırladaq ki, Serbiya prezidenti Aleksandr Vuçiq mayın 21-22-də Azərbaycanda rəsmi səfərdə olub. Səfər zamanı bir sıra ikitərəfli sənədlər imzalanıb.

Bakıda məşhur hoteldə 38 yaşlı kişi ölüb

Bakıda məşhur hoteldə meyit tapılıb. "Report" xəbər verir ki, Nizami rayonunda yerləşən "Astoria" hotelində Masallı rayonu sakini 1980-ci il təvəllüdü Elməddin Abbasov dünyasını dəyişib.

Onun ölümünün səbəbləri Nizami Rayon Prokurorluğunda araşdırılır.

Hüquq professoru İlham Rəhimovla budəfəki görüşümüz Azərbaycan Xalq Cümhuriyyətinin yaranmasının 100 illiyinin bayram edildiyi günlərə təsadüf etdi. Dövlətimizin qurulmasını Azərbaycan xalqının böyük xoşbəxtliyi adlandıran professor söhbətə xalqı təbrikə başladı.

- 28 May Azərbaycan türkləri üçün çox böyük bayramdır. Hər millət öz taleyində belə bir gün olmasını arzulayır. 100 il önce Azərbaycan aydınlarının fədakarlığı ilə Şərqdə ilk demokratik dövlət qurulub. Biz müsəlman Şərfinə inqilabi yenilik gətirmişik, dünyəvi dəyərlərə sahib dövlətin əsasını qoymuşuq. 70 illik sovet işğalına baxmayaraq, bu ideyanı qoruyub, Cümhuriyyətimizi bərpa edə bildmişik. Bu, millətimizə Tanrının lütfüdür. Azərbaycan dövlətini sevən, bu millətə bağlı olan hər kəsi bu böyük bayram münasibətilə təbrik edirəm.

Ötən il Ankarada Türkiyə Vəkillər Kollegiyası ilə bərabər konfrans keçirdiyimiz günlərdə mən həm Anıt Qəbirdə Mustafa Kamal Atatürkün, həm də Əsri məzarlığında Azərbaycan dövlətinin qurucusu Məhəmməd Əmin Rəsulzadənin məzarlarını ziyarət etdim. Biz Əsri Məzarlığına bələdçisiz getmişdik. Məzarlıq baxıcısına yaxınlaşmış bu böyük şəxsiyyətin məzarını soruşduğum, o, məmnuniyyətlə bizə bələdçilik etdi. Məzarı baxımsız gördüm... Məzarlıq çalışanlarına elə yerində vəsait ödədik, anlaşırdı ki, onlar məzarın və çevrəsinin hər zaman səliqədə saxlayacaqlar və bunun üçün vəsait sıxıntısı olmayacaq. Ankaraya gəndə yene Əsri Məzarlığına baş çəkəcəyəm.

Vaxtilə mənəm atam Məhəmməd Əmin Rəsulzadə ilə görüşüb, Almaniyada. II Dünya müharibəsində əsir düşən zaman. Atam döyüşlərdən birində kontuziya alıb, almanlar onu öncə mülalicə edib, sonra əsir düşərgəsinə göndərmişlər. Atamın xatirələrində çox maraqlı bir məqam var - yazır ki, almanların azərbaycanlılara münasibəti çox yumşaq idi. Təəssüf ki, biz Cümhuriyyətin yaranma dövrünü hələ gərəkli səviyyədə araşdırmamışıq. İndi bu missiyanı ayrı-ayrı yazarlar, alimlər üzərlərinə götürürlər. Bir müddət öncə Nəsiman Yaqublunun Cümhuriyyətin 100 illiyi ilə bağlı qiymətli bir əsərinə - "Azərbaycan Milli Azadlıq Hərəkatı Ensiklopediyası"na sponsorluq etdik. Düşünürəm ki, Azərbaycan dövlətinin yarandığı dönmə əhatə edən bütün faktlar, olaylar araşdırılmalı və Qızıl Fond yaradılmalıdır. Çünki bu, bizim şərəf tariximizdir. Dövlət elmi araşdırma mərkəzlərinə, ayrı-ayrı araşdırmaçılara bu məsələdə ciddi dəstək verməlidir.

- Professor, bu yaxınlarda Vladimir Putin yenidən Rusiya prezidenti seçildi. Siz prezidentin yaxın dostu kimi inauqurasiya mərasimində iştirak etmişiniz. Necə keçdi?

Təəssürlərimiz maraqlıdır...

- Putinin bütün andiçmə mərasimlərində iştirak etmişəm. Bu, dəfəki fərqli idi. Birincisi, dövlətlər keçən dəfəkindən təxminən 2 dəfə çox idi. Ən önəmli qonaqlar, ölkənin bütün elitası hər zaman kimi prezidentin and içdiyi Andreyevski zalındaydı. Mən də oradaydım. Bu dəfə xarici qonaqların da sayı çox idi. Rusiya prezidenti ilə şəxsi dostluqları olan siyasət və iş dünyasının tanınan isimləri Putinə təbrik gəlmişdilər. Üçüncü fərqli məqam o idi ki, bu dəfə prezident ziyafət vermədi. Adətən bu ziyafətlərə prezidentin ən yaxın çevrəsi dəvət olunur. Bu dəfə nədənsə Kreml xəsislik etdi.

- Maraqlıdır. Sizcə, səbəb nə ola bilər?

- Düşünürəm, mərasimin dəbdəbəli olmamasını şəxsən Putin istəmişdi. Bundan öncəki dəfələrdə prezident andiçmə mərasiminə ya bağ evindən xüsusən kortejlə, ya da baş nazir kabinetindən tənə ilə gəlirdi. Bu dəfə isə Kremləki prezident kabinetindən gəldi, lakonik bir çıxış etdi, ölkəsinin, komandasının hədəflərini sadaladı və kabinetinə döndü.

"Azərbaycan Cümhuriyyətinin yaradılması şərəf tariximizdir"

Professor İlham Rəhimov: "Atam Almaniyada əsirlikdə olan Məhəmməd Əmin Rəsulzadə ilə görüşüb"

"Ukraynadan sonra Rusiya postsovet məkanında baş verən siyasi dəyişikliklərə müdaxilə etməməyə çalışır"

"Oskar"ı qazandırıb, Amerika Kino Akademiyasının üzvü olan yeganə azərbaycanlıdır. Onun yaradıcılığını Azərbaycan dövləti də həmişə yüksək qiymətləndirmişdir.

Bütün bunlar faktlardır. Bildiyim qədəri ilə onun əsərləri əsasən bəşəri mövzulara həsr olunur və ən əsası insanı düşündürür. Elə əsərlər, filmlər var, qısa zamanda sonra yaddan çıxır. Bir epizodunu zorla xatırlayırsan, İbrahimbəyovun filmləri isə fərqlidir. "Bir cənub şəhərində" filminə tələbə olarkən baxmışam, amma bu gün də bütün epizodları yadımdadır. Əminəm ki, bu filmə baxan sayız insan da onu unutmayıb. Demək istədiyim odur ki, Rüstəm İbrahimbəyov sənətkar kimi sıradan biri deyil.

"Qafqaz üçlüyü"ne gəlincə, filmə baxmamışam, amma haqqında müxtəlif rəylər oxumuşam. Yaxşı olardı ki, film Azərbaycan telekanallarından birində, məsələn, İctimai Televiziya-da göstəriləydi, sonra müzakirələr aparılardı. Formatı da tapmaq asandır - kino tənqidçiləri müzakirələri başlatmış, sonra qoşulmaq istəyən qoşulsun. Açıq, çəkiləndən 3 il sonra filmin birdən-birə gündəmə gətirilmə səbəbi mənəm üçün qaranlıq qalıb. Baxmadığım üçün hər hansı fikir bildirməyi doğru saymıram. Bu, obyektiv mövqe olmasın.

- İlham müəllim, qısa müddət öncə gözlənilmədən Ermənistan böyük siyasi dəyişikliklərə baş verdi. Uzun illər ölkəyə rəhbərlik edən siyasi elita hakimiyyətdən uzaqlaşdırıldı və indi yeni idarəetmə sistemi yaradıldı. Siz bu prosesi təqdim olunduğu kimi, "məxməri inqilab" sayırsınız?

- Bəli, Ermənistan "məxməri inqilab" olub. Demokratiyanın tələblərinə uyğun olaraq, Uk-

raynadan fərqli olaraq qanunsuz-qadasız, iqtidar dəyişdirilib.

- Yeni komandanın daxili və xarici siyasətdə hansı xətt tutacağını düşünürsünüz? Bu xətt Ermənistanın ənənəvi siyasətindən fərqli ola bilərmi?

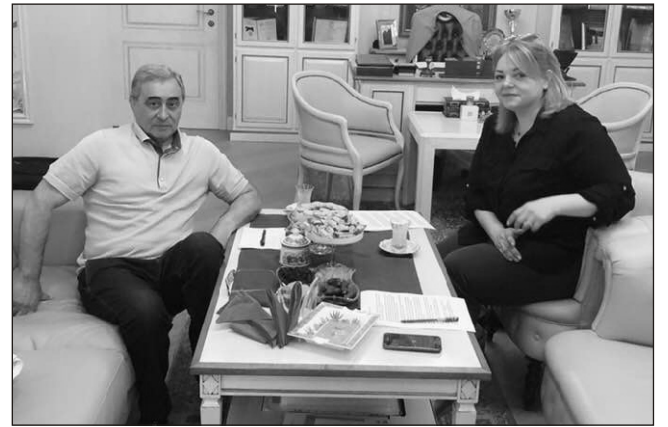
- Heç bir ciddi dəyişiklik baş verə bilməz. Əksinə, həmin xətt daha da möhkəmləndiriləcək. Birincisi, onu vurğulayım ki, Rusiya nəzarətində olan postsovet respublikalarında bu cür spontan dəyişiklikləri qəbul etmir. Kreml hesab edir ki, dəyişikliklər konstitusion yolla, seçki ilə baş vermə-

dən Ermənistan gedən prosesləri öz axarına buraxdı. Ermənistan xalq etirazları başlananda Rusiyanın siyasi elitasından bir neçə nəfərlə danışıqlarımız olmuşdu və onlar açıq deyirdilər ki, Ermənistan daxilində gedən proseslərə qarışdırmaq olmaz. Sözsüz, qarşıdurma genişlənsəydi, Ermənistan siyasi hakimiyyəti Rusiyadan hərbi yardım istəyəydi, o zaman fərqli ssenari baş verə bilərdi... Ancaq ermənilər çox usta vərandılar, qarşıdurmanı gücləndirmədən hakimiyyəti təhvil verdilər.

kiyə ilə sərhəddədir. Yeni o bölgə Rusiyanın faktiki olaraq NATO ilə sərhədləridir. Bu da Ermənistanın avantajıdır - Rusiya hər zaman onları qorumağa, dəstək verməyə çalışacaq. Təbii, nisbətə götürsək, Ermənistan Rusiyadan daha çox asılıdır. Ancaq dediyim səbəbdən Ermənistan da Rusiya üçün az önəmli ölkə deyil.

- Belə başa düşmək olarmı ki, Soçidə iki ölkə rəhbərləri münasibətlərin indiki səviyyəyə qalmasını razılaşırdılar?

- Soçi görüşündə Putinin Pa-

"Unuduruq ki, Rusiyanın da Ermənistan asılılığı var. Kreml İrəvanla ultimativ tonda, kəskin ritorika ilə danışıqdan sonra, eyni reaksiya İrəvandan gəlir"

- Baş verənlər Rusiyanın Qafqazdakı mövqeyinin zəiflədiyini söyləməyə əsas verirmi? Rusiya proseslərə qarışmırsa, Qarabağ düyünündə proseslərin Azərbaycanın xeyrinə dəyişmə ehtimalı nə qədərdir?

- Dediğim kimi, yeni iqtidar Ermənistanın genel siyasətini dəyişməyəcək - hansı xətt var idisə, o da davam edəcək. Rusiya-Ermənistan münasibətlərində hansısa kardinal dəyişikliklərin olacağını düşünmək yersizdir. Biz bəzən məsələləri qədərindən artıq şişirdirik. Məsələn, bizə elə gəlir ki, Ermənistan Rusiyadan çox asılıdır, Kreml İrəvana istədiyi basqını göstərə bilər. Amma unuduruq ki, Rusiyanın da Ermənistan asılılığı var. Kreml İrəvanla ultimativ tonda, kəskin ritorika ilə danışıqdan sonra eyni reaksiya İrəvandan gəlir. Aydın ki, iqtisadi cəhətdən Ermənistan Rusiyadan asılıdır - Rusiya Ermənistan enerji gücünü güzəştli şərtlərlə satır, silah-sursatla bağlı anlaşmaları çoxdur. Ancaq məsələnin başqa tərəfi də var: Rusiyanın Ermənistan bir neçə hərbi bazası yerləşir. Bu mənada Ermənistanın da dəstəyi Rusiya üçün önəmlidir. Ermənistan Tür-

şinyanla hər hansı ciddi müzakirələr apardığını düşünürəm. Dediğim kimi bu, tanışlıq məqsədi daşıyan görüş idi. Paşinyan Putin üçün yeni simadır. Rusiya prezidenti olduqca ehtiyatlı siyasətçidir. O, bələd olmadığı siyasi fiqurla heç zaman dərin müzakirə aparmaz.

- Paşinyan vətəndaşlara xeyli sosial vədlər verib. Sizin də dediyiniz kimi, Ermənistan iqtisadi cəhətdən Rusiyadan asılıdır. Ölkənin inkişaf üçün heç bir ciddi resursu yoxdur. Qarabağ münaqişəsinə görə bütün regional projelərdən kənar qalıb. Sizcə, yeni iqtidar sosial vədlərini hansı resurslarla həyata keçirə bilər? Azərbaycan torpaqlarını işğal etdiyinə görə düşüdü blokadadan çıxmaq üçün Ermənistanın yeni rəhbərliyi Qarabağ məsələsi ilə bağlı münasibətlərinə daşdırmı? Azərbaycan rəsmilərinin çıxışlarında da işğalçı siyasət dəyişdirilsə, əlaqələrin bərpasına işarə edən mesajlar var...

(ardı növbəti sayda)

□ **Aygün MURADXANLI,**
"Yeni Müsavat"

Son vaxtlar gündəmə olan əsas məsələlərdən biri də onlayn medianın dövlət tərəfindən dəstəklənməsidir. Belə ki, bu mövzu daha öncədən müzakirəyə çıxarılsa da, neftin ucuzlaşması səbəbindən dövlət gəlirlərinin azalması, prosesin reallaşmasına əngəl yaradırdı. Hazırda isə dünya bazarında neftin qiyməti büdcədə nəzərdə tutulduğundan ən azı 30 dollar yüksəkdir.

Belə olan halda, iyun ayında Milli Məclisdə yeni büdcə müzakirələrinin keçirilməsi istisna edilmir. Bu zaman mediaya ayrılan dövlət yardımının tərkib hissəsi kimi, onlayn mediaya da yardım edilməsi səsələnən təkliflər sırasında. Xüsusən də ölkə mediasının tanınmış simaları onlayn medianın dəstəklənməsini vacib sayır.

Mövzu ilə bağlı "Yeni Müsavat" a açıqlama verən Mətbuat Şurasının sədri, millət vəkili Əflatun Amaşov yeni büdcə müzakirələri zamanı bu məsələni gündəmə gətirəcəyini bildirdi: "Yeni büdcə iyun ayından sonra müzakirə olunacaq. Bunun əsas səbəbi dünya bazarında neftin kəskin bahalaşmasıdır. 2018-ci ilin büdcəsində neftin qiyməti 45 dollardan götürülmüşdü, bu gün isə artıq Azərbaycan nefti 75 dollardan da baha satılır. Yeni büdcə müzakirə edilərkən çox güman ki, mediaya dövlət yardımının məbləği də artırılacaq. Məni daha çox narahat edən onlayn mediaya yardım ayrılmasıdır. Çünki hazırda bütün dünyada, o cümlədən Azərbaycanda ictimai fikrin formalaşması, informasiyanın operativ yayılması daha çox onlayn media vasitəsilə həyata keçirilir. Azərbaycanda 300-ə yaxın onlayn media orqanı mövcuddur. İndiki şəraitdə ölkəmizdə medianın iqtisadi vəziyyətində müəyyən problemlər var".

Ə.Amaşovun sözlərinə görə, reklam bazarı çox zəif olduğundan onlayn mediaya dövlət

yardımının ayrılmasına zərurət yaranır: "KİVDF vasitəsilə çap mətbuatına yardım edilir. Lakin onlayn media bundan kənar qalır. Mən hesab edirəm ki, eyni dərəcədə internet mediaya da dəstək olunmalıdır. Çünki onlayn medianın izləyiciləri daha çoxdur. Nə qədər ki, biz medianın reklam bazarını formalaşdırma bilməmişik, onların iqtisadi problemləri qalmaqdadır, o vaxta qədər dövlətin yardım ayırmasına ehtiyac var. Biz bu yolla həm də informasiya məkanımızın təhlükəsizliyini təmin etməliyik. Onlayn jurnalistika elədir ki, istənilən daxili və ya xarici qüvvə onları maliyyələşdirə bilər. Belə olan halda həmin internet resursu obyektivliyini itirə bilər. Belə halların qarşısını almaq üçün internet jurnalistika da dövlət yardımı al-

Onlayn medianın iqtisadi problemləri - dövlət yardım ayıracaqmı

Əflatun Amaşov: "Nə qədər ki, biz medianın reklam bazarını formalaşdırma bilməmişik, medianın iqtisadi problemləri qalmaqdadır, o vaxta qədər dövlətin yardım ayırmasına ehtiyac var"
Aynur Camal: "Onlayn media nə qədər güclü olsa, bu, dövlətin də, cəmiyyətin də xeyrinə olacaq"

malıdır. Bununla bağlı mən Milli Məclisdə müzakirələr zamanı da fikirlərimi səsləndirəcəyəm".
Gündəlik Teleqraf" media qrupunun rəhbəri Aynur Camal da "Yeni Müsavat" a danışarkən bu məsələni diqqətdə saxlanılmasının vacibliyini vurğuladı: "Bu, kifayət qədər

aktual və müzakirəyə ehtiyacı olan bir məsələdir. Bizim həmkarlarımız da bu məsələni mütləq diqqətdə saxlamalıdır. Təəssüf ki, çap mediası təkə Azərbaycan deyil, bütün dünyada öz ömrünü başa vurmaqdadır. Ən tirajlı qəzetlər belə ömrünün qürub çağını ya-

şayır. ABŞ, Rusiya, Türkiyə kimi çoxsaylı əhalisi olan dövlətlərin mətbuat orqanları belə bu problemdən əziyyət çəkirsə, Azərbaycanda da print mediaya marağın azalması kifayət qədər anlaşılındır. Çünki onlayn media sürətlə həyatımıza daxil olub. Hər kəsin əlində

mobil telefon var və bu cihaz vasitəsilə dünyanın istənilən nöqtəsində baş vermiş hadisədən saniyələr sonra xəbər tuta bilirik. Print media isə elədir ki, bu gün baş verən hadisələri oxucu üçün bütün hallarda maraqsızdır. Çünki o, bir gün əvvəl onlayn media vasitəsilə hadisədən hərtərəfli xəbər tutub. Bunun üçün köşkə gedib, pul

xərcləyib qəzet almasına ehtiyac qalmır".

Azərbaycan hökumətinin hər zaman medianın problemlərinə dəstək verdiyini deyən A. Camal bu məsələyə də diqqət ayrılmasını təklif etdi: "Dövlət başçısı jurnalistlərin istər şəxsi problemlərinə, is-

tərə də peşə fəaliyyəti ilə bağlı yaranmış çətinliklərinə qayğıkeş və həssas münasibət göstərir. Jurnalistlərin həyat şəraitinin yaxşılaşdırılması üçün tikilən çoxmənzilli binalardan tutmuş, KİVDF-nin yaradılmasına qədər Azərbaycan prezidentinin verdiyi bütün sərəncam və qərarlarda özünü göstərir. O baxımdan da mən hesab edirəm ki, artıq diqqət onlayn mediaya yönəldilməlidir. Bunun vaxtı nəinki çatıb, artıq keçir. Bizim çox ciddi şəkildə dövlətin dəstəyinə ehtiyacımız var. Bildiyiniz kimi, Azərbaycan bazarı ələ bir bazardır ki, burada yüksək reklam gəlirlərindən danışmaq mümkün deyil. Şirkətlər onlayn media ilə reklam əməkdaşlığı etməkdə o qədər də maraqlı deyillər. Onlar diqqəti daha çox klassik televiziyalara verirlər. O baxımdan mən düşünürəm ki, dövlətin dəstəyi bizim üçün çox əhəmiyyətlidir. Ölkədə ictimai fikri yönləndirən onlayn mediadır. İnsanlar bütün informasiyaları onlayn mediadan alırlar. Onlayn media nə qədər güclü olsa, bu, dövlətin də, cəmiyyətin də xeyrinə olacaq. Necə ki, KİVDF vasitəsilə qəzetlərə dövlətdən maliyyə yardımı ayrılır, eynilə, hətta ondan daha artıq onlayn mediaya maliyyə dəstəyi verilməlidir ki, onlar öz fəaliyyətlərini, ölkənin informasiya siyasətini həyata keçirə bilsinlər".

Q Nərgiz LİFTİYEVA, "Yeni Müsavat"

Alışanovun vəzifəsindən alınmamasının səbəbi...

Hüquqşünas: "Hər bir şəxs məhkəmə hökmü olmayana qədər təqsirsiz sayılır və ona qarşı hansısa tədbirlərin görülməsi ədalətsiz hesab oluna bilər"

Bakı Ağır Cinayətlər Məhkəməsində "Azərbaycan Dövlət Televiziya və Radio Verilişləri" QSC-nin (AzTV) sədri Arif Alışanov və ailə üzvlərinin adının hallandığı proses davam edir. Sonuncu məhkəmə prosesində iş üzrə təqsirləndirilən şəxslər məhkəmə tərkibinə etiraz veriblər, lakin etiraz baxılmamış saxlanılıb.

Təqsirləndirilən şəxslər tərəfindən Alışanovun məhkəməyə çağırılması və o, gələndə məhkəmə baxışının təxirə salınması, əlavə şahidlərin dindirilməsi ilə bağlı vəsatətə baxılıb. Məhkəmə vəsatəti qismən təmin edib. Hakim Alışanovun məhkəməyə gətirilməsi üçün ona bildiriş göndərəcəyini bildirib.

Lakin məsələ burasındadır ki, bu qədər ittihamlara rəğmən Alışanov hələ də vəzifəsinin başındadır. Sözsüz ki, onun bu cür vəzifədə olması, istintaqa da təsir edən amillərdən ola bilər. Məsələ hətta Milli Məclisin plenar iclasına da gedib çıxıb. Belə ki, ötən həftələrdə deputat Fazil Mustafa Milli Məclisin iclasında bildirmişdi ki, AzTV sədri Arif Alışanov məhkəmədə adam öldürməkdə ittiham edirlər, heç

kim reaksiya vermir. Doğrudan da vəziyyət deputatın dediği kimidir. Deputat bildirib ki, məhkəmələrin rolunu artırmaq üçün ciddi addımlar atılmalı, məhkəmələrdə səsləndirilən ittihamlara, qəbul olunan qərarlara ciddi yanaşma olmalıdır: "Doğru, ya səhvdir, bilmirəm, amma məhkəmədə səslənən ittiham var ortada. Söhbət 5-10 manat oğurlamaqdan getmir, adam öldürməkdən gedir, özü də məhkəmədə səsləndirilən ittihamdan".

İttihamlar isə deputatın da dediği kimi, heç də primitiv deyil. Belə ki, ittihamlara görə, Arif Alışanov 2007-ci ilin ortalarında Şamaxı rayonunda torpaq alma qərarına gəlib və bu məqsədlə rayonun Nağaraxana kənd sakini Şücayyət Əkbərovla

tanış olub, aralarında yaxşı münasibət yaranıb. 2012-ci ildə Alışanov qardaşı Habil 200 min manat, yeznesi Vidadi 200 min manat, qayını Etibar 1 milyon 800 min manat, digər qayını Natiq 3 milyon 500 min manat, özü isə 500 min manat və ümumilikdə isə 6 milyon 200 min manat qoyaraq kənd təsərrüfatı və turizmle məşğul olmaq qərarına gəliblər. Bu sövdələşmədən sonra Alışanov Ş.Əkbərovdan 2012-ci ildən 2016-cı ilədək his-

sə-hissə qardaşı Habil 200 min manat, yeznesi Vidadi 200 min manat, qayını Etibar 1 milyon 800 min manat, digər qayını Natiq 3 milyon 500 min manat, özü isə 500 min manat və ümumilikdə isə 6 milyon 200 min manat qoyaraq kənd təsərrüfatı və turizmle məşğul olmaq qərarına gəliblər. Bu sövdələşmədən sonra Alışanov Ş.Əkbərovdan 2012-ci ildən 2016-cı ilədək his-

5 milyon 500 min manat alıb. 2014-cü ilin fevralında Ş.Əkbərov 3 hektar 48 sot torpaq üçün 174 min manatı mənimsəyib.

AzTV sədri ifadəsində bildirib ki, Şücayyət Əkbərov 2016-cı ilin dekabrından Mədrəsə qəsəbəsində SSRİ vaxtında tikilmiş hansısa hovuzu göstərmək istədiyini və təsvir etdiyinə görə suvarma işlərində gələcəkdə problem olmaması üçün həmin su hovuzuna baxıb almali olduqlarını ona deyib. "Həmin vaxt Şücayyətin bu təklifini normal qarşıladım. Hazırda isə anlayıram ki, Şücayyət çölün düzündə olan sahəyə mənə aparıb qətlə yetirmək istəyib. Lakin biz həmin yerə gedib baxa bilmədik... Sonradan Şücayyət Əkbərovun məni, bacım oğlu Dəyanət Cəfərovu bir neçə dəfə qətlə yetirmək istədiyini məlum oldu".

Təqsirləndirilən Şücayyət Əkbərov, Qoçəli Cəbiyev, Zöhrab Şirinov və Aqşin Hüseynov Cinayət Məcəlləsinin 29,120-ci (qəsdən adam öldürməyə cəhd), 178-ci (dələduzluq) və digər maddələrinə əsasən ittiham olunurlar.

İstintaq materiallarında AzTV sədrinin həyatına bir neçə dəfə sui-qəsd cəhdi olması iddia edilir. Sədrin avtomobilini Ağsu aşırımında vurub dərəcə aşırmaq, bu da baş tutmadıqda Alışanovu güllələmək planları barədə istintaq materiallarında ətraflı bəhs edilir.

Təqsirləndirilən şəxslər isə hər prosesdə bəyan edirlər ki, ittihamları qəbul etmirlər. Deyirlər ki, Arif Alışanov onları həbs etdirməklə özünün qanunsuz əməllərini, korrupsiya cinayətlərini giz-

lətməyə, pərdələməyə çalışır. Hətta onun özünü Şamaxıda qətl törətdiyini iddia edirlər.

"Yeni Müsavat" a danışan hüquqşünas Əsəbəl Mustafayev bildirib ki, şəxs o zaman vəzifədə saxlanılır ki, onun barəsində ciddi sübutlar var:

"Mətbuatda Alışanov barəsində müxtəlif xəbərlər gəzir. Ancaq bilmirəm ki, onun barəsində cinayət işi qaldırılıb, yoxsa yox. Cinayət işi yoxdursa, deməli, ona qarşı heç bir intizam tədbiri də həyata keçirilə bilməz. Bundan başqa, istintaq hətta bəzən cinayət işi olan zaman da bu qərara gəlir ki, onun tutduğu vəzifə istintaqın gedişatına təsir etmir. Yeni ola bilər ki, şəxsin tutduğu vəzifə istintaqın gedişinə təsir etmir. Bu halda da onun işdən kənarlaşdırılmasını tələb etməyə bilər. Çünki təqsirsizlik prezumpsiyası var. Bu, o deməkdir ki, hər bir şəxs məhkəmə hökmü olmayana qədər təqsirsiz sayılır və ona qarşı hansısa tədbirlərin görülməsi ədalətsiz hesab oluna bilər. Bu da istintaq orqanının yanaşmasından asılıdır. Əgər vəzifəli şəxsdirsə, deməli, onun inzibati resursları, imkanları var. Bunu da ancaq istintaq və ya zərərçəkmiş özü, yaxud da vəkili qiymətləndirə bilər. Alışanov işinə gəlincə isə, hələ bilinmir ki, ona qarşı cinayət işi qaldırılıb, yoxsa yox. Qanuna qalsa, istintaq hətta araşdırma dövründə də şəxsi vəzifəsindən kənarlaşdırıla və ya kənarlaşdırılmaya bilər. İkinci hal sübutların az olduğu və vəzifənin təsir imkanları olmadığı halda baş verir".

Q Əli RAİS, "Yeni Müsavat"

Azərbaycan Respublikasının 6-cı baş naziri... Azərbaycan tarixində ən uzunömürlü məmur... Azərbaycanın dahi yazıçısı Hüseyn Cavidin qardaşı nəvəsi... Belə bir şəxsə hansı jurnalist həmsöhbət olmaq istəməz ki? Mən də uzun illər idi ki, hörmətli Artur Rasi-zadə ilə həmsöhbət olub, ondan qəzetimiz üçün müsahibə almaq istəyirdim. 22 il hökumətə rəhbərlik etsə də, üstəlik, daha əvvəllər mühüm vəzifələrdə çalışsa da, adı heç zaman korrupsiya məsələlərində, qruplaşmalarda, digər neqativ məsələlərdə hallanmayan Artur Rasi-zadə fenomen şəxsiyyət olaraq hər zaman maraqlı persona kimi diqqət mərkəzində olub.

mə olurmu?

- Yox. Hələ hansısa məsləhətləşmələrimiz olmayıb. Amma sağlıq olsun, görüşərik.

- Siz böyük bir nəslin nümayəndəsiniz. Maraqlıdır, Hüseyn Cavid nəslinin nümayəndəsi olan Artur Rasi-zadə indiyə qədər hansısa bədii əsər yazıb, yaxud yazmaq istədimi?

- Hər dəfə belə fikirlər keçib ürəyimdən. Amma baxaq, görək. Bir az vaxt keçsin. Qismət olsa... Mən neçə vaxt idi vəzifələrdə çalışırdım. Hələ sovet vaxtından vəzifələrdə işləmişəm. Bilirsən də, ailəlikcə nə çətinliklərdən keçmişik. Repressiya məsələsi. "Xalq düşməni" damğası və sair.

- Uzun müddət Nazirlər

Kosmopolitizm və patriotizm davası

Xalid KAZIMLI

Hazırda Rüstəm İbrahimbəyovun ssenari müəllifi olduğu filmin ətrafında gedən polemika həm də patriotizm və kosmopolitizmin davasıdır. Axtarsaq, bu kontekstdə başqa, daha balaca davalar da var.

Öncə onu deyək ki, "Qafqaz trionu" filmi o qədər də güclü bir ekran əsəri deyil. Niyyət nə olubsa, müəlliflər o niyyətə çatıb, alındıra bilməyiblər. Əsər zəif alınıb. Ortaya baxımlı bir film çıxmayıb.

Rüstəm İbrahimbəyovun qat-qat güclü ekran əsərləri var və "Qafqaz trionu" onların yanında durmağa layiq deyil. Bu filmi bəlkə də müəlliflərin həssas mövzudakı xalurası da adlandırmaq olar.

Bəlkə də ona görədir ki, İbrahimbəyovun vikipediyanın 44 filminin, 10-dan artıq pyesinin adı qeyd olunduğu halda "Qafqaz trionu"nun adı yoxdur. Bu, ya ssenaristin onu öz əsəri saymaması ilə bağlıdır, ya da özü də filmi o qədər zəif hesab edir ki, ona yiyə durmur.

Rüstəm İbrahimbəyov intellektual şəxsiyyətdir, öz sənətini də yaxşı bilir, insan psixologiyasını da, müasir fəlsəfi cərəyanlardan da xəbəri var, siyasətdən də baş çıxarır.

Ancaq Rüstəm İbrahimbəyov siyasətçi deyil. Onun siyasi fəaliyyəti çox uğursuz alındı, sinninin o çağında özünə də problem yaratdı, dostlarına, yaxınlarına da.

Rüstəm İbrahimbəyov antimillətçi adam deyil, o, Azərbaycan xalqına məxsus olduğunu heç yerdə danmayıb, bu millətdən olması ilə xələt çəkdiyini deməyib.

Amma Rüstəm İbrahimbəyov millətçi deyil. Bəlkə də o, Qarabağ uğrunda aparılan mübarizəni də, müstəqil Azərbaycan dövlətinin yaradılması uğrunda verilən mücahidəni də "ibtidai millətçiliyin təzahürü" kimi qiymətləndirir.

Rüstəm İbrahimbəyov düşüncəsi etibarilə beynəlmillətçi, boyanı bir az da tündləşdirsək, kosmopolitdir.

O, vaxtilə bir yerdə, bir bayraq altında yaşamış millətlərin ortaq dəyərlərinin olduğuna, onların yenidən bərabərlik, birlikdə, dinc, yanaşı yaşaya biləcəklərinə inanır.

Bu, siyasətçilər üçün məqbul mövqe deyil, onlar bu ritorika ilə xalqdan etimad votumu ala bilməzlər, rəqibləri eyzən bənşəyindən, xalqlar dostluğundan danışan siyasi xadimlərə rəğbət bəsləməz. Ancaq ədiblər fərqlidir.

Ədiblərin, azad sənətkarların missiyası başqadır, onlar daima bəşəri dəyərlərə, sülhə önəm verməlidirlər, qardaşlıq ideyalarını, humanizmi təbliğ etməlidirlər.

Bu sarıdan Azərbaycanda xeyli yazıçı, rejissor, musiqiçi tapmaq olar ki, onlar gerçəkdən də irqçiliyin, millətçiliyin fəvqündə dura, özlərini gerçək bir bəşəri humanistlər kimi göstərə bilərlər.

Fəqət ifrat millətçilik kimi, ifrat kosmopolitizm də ziyanlıdır.

Qarabağ müharibəsinin aqressoru və zərərçəkənləri ortada ikən döyüşən tərəflərin (Azərbaycan dövləti və Ermənistan dövləti, eləcə də Azərbaycan xalqı və Ermənistan xalqı) arasına bərabərlik işarəsi qoymaq heç bir halda düzgün deyil.

Ona görə də indiki situasiyada bu çox həssas məsələdir. Bizim insanlar zərərçəkən olduqları üçün haqq-ədalət yerini almayınca hər hansı bir yumşalma, bənşəyi yaxın qoyan deyillər.

Biz bu qovğa-mərkəzdə "haqsız duruma düşmək", haqsız göstərmək istəmirik. Eyni zamanda istəyirik ki, torpağımızın 20 faizini işğal edən, 30 minə yaxın insanımızı öldürən erməni separatçıları dünyada layiq olduqları görkəmdə (torpaq işğal edən aqressor, irqi, milli əlamətə görə adamları güllələyən faşist, qadınları zorlayan, əsirləri öldürən hərbi cani) kimi tanınsınlar.

Başqa dövlətlərin ədibləri (eləcə də siyasətçiləri və diplomatları) onlara öz layiqli qiymətlərini vermirlər. Bunun çox səbəbi var - üzgörelməlikdən məlumatsızlığa qədər. Ancaq öz ədiblərimiz də ortaya bu cür əsərlər qoyanda, zərərçəkənin haqqını bada verəndə, aqressorla məzlumun arasına bərabərlik işarəsi qoyanda, ona təhəmmül etmək olmur.

Məsələnin mahiyyəti budur. Yoxsa Rüstəm İbrahimbəyovun sənətkarlığına, humanist düşüncəsinə söz yoxdur. Yanlış olan onun indiki situasiyada bənşəyindən yana olmasıdır, "bakinets" kimi çürük bir iddianı təbliğ etməsidir.

Bir də bir məqam var. Necə olur ki, ermənilər, ruslar, yəhudilər, ingilislər, başqaları öz millətlərini sevəndə, dövlətlərini müdafiə edəndə bu, vətənpərvərlik olur, amma Azərbaycanlılar vətən, millət söhbəti edəndə, millətçi olurlar?

Əslində bizim vətənpərvərliyimiz də, millətçiliyimiz də ondan ibarətdir ki, biz heç bir millətə xor görmürük, aşağılamırıq, sadəcə, çalışırıq ki, bizi də xor görməsinlər, aşağı, hüquqsuz hesab etməsinlər.

Artur Rasi-zadə "Yeni Müsavat" a nələr danışdı... - eksklüziv

Azərbaycanın sabiq baş naziri onu narahat edən əsas məsələnin Qarabağ münaqişəsi olduğunu dedi; şəxsi planları, 61 illik fəaliyyəti barədə sualları cavablandırdı; "Ömür deyir qocalmısan, ürək deyir yaşa hələ!"

Bu mənada ondan müsahibə almaq əminəm ki, çox həmkarlarının ürəyindən keçib. "Yeni Müsavat" olaraq hətta müsahibə üçün Nazirlər Kabinetinin mətbuat xidmətinin rəhbəri Akif Əliyev ünvanladığımız xahişimiz ünvanına çatdırılsa da, nəticə olmamışdı. Ancaq görünür, Artur müəllimlə baş nazir olduğu dövrdə həmsöhbət olmaq qismətində yox imiş. Mətbuatla ünsiyyətə demək olar ki, kənarda dayanan cənab Rasi-zadə ilə bağlı bir ilkə imza atmaq üçün

sə onun istirahətə getməsinə gözləmək lazım imiş. Telefon zəngimizə cavab verəndə, düzü, əvvəlcə inanmadım. Salamlaşdı, əmin olduğdan sonra isə Cümhuriyyətimizin 100 illiyi münasibətilə sabiq baş naziri təbrik etdik və fürsət düşmüşkən bəzi suallara cavab aldıq. Yeri gəlmişkən, Artur müəllimin Azərbaycan dilində kifayət qədər səlis danışması və səmiyyətdən məmnun qaldım.

- Artur müəllim, adətən məmurlar vəzifədən uzaqla-

şandan sonra ən azı bir müddət özlərini narahat hiss edirlər. Sizin əhval-ruhiyyənin necədir?

- (Gülür). Yox, heç bir narahatlıq yoxdur. Təbii ki, fiziki cəhətdən çox böyük yük idi axı. Digər tərəfdən də istər-istəməz yaş özünü göstərir. Təbii-ətin qanunlarını hələ heç kim ləğv edə bilməyib. Sağ olsun cənab prezident, bunu nəzərə alıb mənim istirahət etməyimi məsləhət gördü. Mən buna çox şadam, sağ olsun. Çünki böyük yük idi. Dediym kimi, yaş da özünü göstərir. Baxmayaraq ki, bir mahnı var, "Ömür deyir qocalmısan, ürək deyir yaşa hələ!" (ürəkden gülür).

- 83 yaşınızın olmasına baxmayaraq, iş qrafikinə çox dəqiqliklə əməl etdiyinizi bilirəm. Yəqin ki, siz vəzifədə olduğunuz uzun illər boyu da sağlamlığınızın qayğısına qalmısınız, ona görə gümrah qalmağı bacarmısınız. Maraqlıdır, belə gümrah, enerjili qalmağın resepti varmı? Bəlkə gənclərə məsləhətlərinizi verəsiniz.

- Bəli. İdmanla məşğul olurdum. Əsasən piyada gəzməyi xoşlayırdım.

- Bundan sonrakı həyatınızı necə yaşamaq, nə işlə məşğul olmaq istəyirsiniz?

- Sağlıq olsun. Bir az vaxt keçəndən sonra görək nə ilə məşğul olacağıq. Fikirler qalır da. Necə deyirlər, beynin işləyir də (gülür).

- Sələfiniz, yeni baş nazir Novruz Məmmədovla əlaqə saxlayırsınız, hansısa məsələlərlə bağlı məsləhətləş-

Kabinetinə rəhbərlik etmiş şəxs kimi Azərbaycanın bu günü və gələcəyi barədə nə düşünürsünüz? Son kadr dəyişiklikləri ilə bağlı nə deyə bilərsiniz?

- Mən hesab edirəm ki, işlərimiz yaxşı getməlidir. Çünki buna əsas var. Həm də yaxşı kadrlarımız var. Xalqla iqtidarın birliyi mövcuddur.

- Artur müəllim, sizi ən çox narahat edən nədir?

- Əsas məsələ Dağlıq Qarabağ məsələsidir. Bu, məni həmişə narahat edib, darıxdırıb. İndi də Qarabağ məsələsi, torpaqlarımızın işğal altında qalması məni çox darıxdırır. Hesab edirəm ki, bu, bizim qarşımızda dayanan ən vacib məsələlərdən biridir.

- Qarabağın taleyi ilə bağlı nikbinsinizmi?

- Sağlıq olsun. Bizim müdafiə qabiliyyətimiz çox yüksəkdir. Mən həmişə bu işlərin içərisində olmuşam. Ona görə hesab edirəm ki, işlər yaxşılaşa doğru gedəcək. İnşallah, Qarabağ məsələsi də öz həllini tapacaq.

- Artur müəllim, həyat yolunuzdan, iş fəaliyyətinizdən bəhs edən xatirələrinizi yazmaq, ortaya memuar qoymaq niyyətiniz varmı?

- Mənə onu məsləhət görürlər. Amma hələ bir az dincəlim. Çünki mən 61 il gərgin mühitdə işləmişəm. Bu barədə düşünürəm. Sizə diqqətinizə görə minnətdarlığımı bildirirəm. Sağ olun.

- Biz də sizə təşəkkür edirik.

□ EİSAD PAŞASOY, "Yeni Müsavat"

"Cənub Qaz Dəhlizi"ni genişləndirmək üçün ayrı-seçkiliyə yol verməməliyik" - SOCAR

"Təbii ki, biz gələcəkdə "Cənub Qaz Dəhlizi"ni genişləndirə bilərik".

"APA-Economics" in məlumatına görə, bunu SOCAR-ın Sərmayələr və Marketing üzrə vitse-prezidentinin müavini Vitali Bəylərbəyov "Xəzər Neft və Qaz-2018" 25-ci Yubiley Beynəlxalq konfransında çıxışı zamanı bildirib.

Onun sözlərinə görə, gələcəkdə bu qaz kəməri layihəsi digər ölkələrə də keçə bilər: "Bunun üçün başlıca olaraq biz heç bir ayrı-seçkiliyə yol verməməliyik. Məhz bunun sayəsində uğurla yeni investitorları cəlb etməliyik," - deyir V. Bəylərbəyov qeyd edib.

Azərbaycan Xalq Cəbhəsi Partiyası daxilində ziddiyyətlər kəskinləşməyə başlayıb. Partiyanın 10 üzvünün son iki ildə mənbəyi bəlli olmayan 412 min ABŞ dollarının sədr Əli Kərimliyə çatdırılması prosesində yer aldıkları üçün həbs edilmələrindən sonra ortaya növbəti ilginç faktlar çıxıb.

Etibarlı mənbələrdən qəzetimizə daxil olan məlumata görə, artıq AXCP daxilində Kərimliyə yönəlik etiraz dalğası başlayıb ki, o, bunun qarşısını ala bilmir. Mənbə bildirir ki, əksəriyyət AXCP liderindən böyük miqdardakı pul vəsaitinin hesabını tələb edir. Məsələ ondadır ki, Əli Kərimli ayda təxminən 30 min dollar vəsaiti partiyadaşlarının da adı olduğu siyahı üzrə əlsa da, onu təkbaşına mənimsəyib.

Onun təşvişi həm də növbəti dəfə öz ətrafına pul "atmasının" ifşa olunmasıdır. Bununla bağlı redaksiyamıza maraqlı məlumatlar daxil olub. Xəbər ondan ibarətdir ki, çevrəsinə pul kəleyi gəlməyə adət etmiş Əli Kərimli Rusiyadan gələn külli miqdarda vəsaitlə bağlı da ənənəsinə sadıq qalıb. Bizi bilgiləndirən bir cəbhəçinin dediklərindən: "Məlum olur ki, Rusiyadan hər ay AXCP-yə müntəzəm olaraq 30 min dollar pul gəlib. Əli Kərimli bunun hesabını saxta şəkildə vermiş. Üzə çıxıb ki, o, hətta ən yaxınlarına və təşkilatdakı əlaqədar şəxslərə yalan məlumat olaraq bildirmiş ki, guya hər ay Rusiyadan ona 500, bəzən 1000 dollar məbləğində dəstək gəlir. Düz 30 dəfə saxtakarlıq edib!"

Təşkilatdakı mötəbər mənbə iddia edir ki, rəsmi məlumatların və həbs olunanların verdiyi

Əli Kərimli çevrəsinə "növbəti dəfə "atıb"

Rəsmi məlumatların və həbs olunanların verdiyi ifadələrin ardınca AXCP-də ara qarışıb; **Razi Nurullayev:** "Bu riyakarlığa da aydınlıq gətirilməlidir"

ifadələrin ardınca AXCP-də ara qarışıb. Məlum olub ki, Moskvadan hər ay Milli Şura və AXCP adlı qurumlara nəzarət edən Əli Kərimliyə 30 min dollar civarında vəsait gəldiyi halda, ortaya bundan 30 dəfə az pul çıxıb. Belə anlaşılar ki, Kərimli qalan vəsaitləri gizli şəkildə Londonda yaşayan ailəsinə yönləndirmiş. Ana müxalifət adına bir mənbədən -

Moskvadan daxil olan vəsait isə nə az, nə çox - 412 min dollardır! Heç şübhəsiz, oğurlamağa öyrəşmiş Əli Kərimli başqa mənbələrdən də ona daxil olan vəsaitlərlə bu cür rəftar edib. Məhz bu səbəbdən də AXCP-Milli Şura alyansında ara qarışıb. Funksiionerlər heyət və qəzəb içindədir. Mənbəmiz deyir ki, yaxın günlərdə tanınmış bir sıra sima-

ların bəyanat verərək, Əli Kərimlinin ətrafını tərk etməsi gözlənilir. Hətta bəzi funksionerlərin Əli Kərimlinin bu maxinasiyaları haqda açıq danışacağı, sosial şəbəkələrdə məlumat verəcəyi də istisna deyil.

İddiaya görə, böyük oğurluğu üzə çıxan Əli Kərimli bu etirazların qarşısını almaqda acizlik çəkir.

Eyni zamanda AXCP rəhbərinin çirkli pullarla bağlı açılan cinayət işində adının ön sırada keçdiyini, özünün də həbs təhlükəsinin böyüdüyünü görərək, bu təhlükəni başqa istiqamətlərə yönəltmək üçün hərəkətə keçdiyi, bunun üçün hər gün facebook səhifəsində statusları ard-arda paylaşdığı qeyd edilir.

Gedən müzakirələrdə cəbhəçilərin ittihamları ilə üzleşən şəxslərdən biri də yeni AXCP-nin sədri Razi Nurullayevdir. AXCP-nin Ə.Kərimli qanadının bəzi tərəfdarları iddia edirlər ki, hazırda hüquqi qeydiyyatı olmayan partiyanın R.Nurullayev qanadının tanın-

ması üçün belə bir kampaniya təşkil olunub.

Məsələyə mövqə sərgiləyən bir qisim sosial şəbəkə istifadəçiləri isə qeyd edir ki, Kərimliyə ölkə xaricindən pul vəsaitləri uzun illərdir gəlir. Bəziləri 2009-cu ilə qədər AXCP-nin əsas funksionerlərindən biri olan R.Nurullayevə qarşı da iddialar səsləndirirlər...

R.Nurullayev ittihamlara cavab olaraq bildirdi ki, "Yurd" təşkilatında olduğu zamanlar belə söz-söhbətlər yox idi: "Mənim əlimlə heç bir maliyyə alınmayıb, heç bir maliyyə də verilməyib. Bu işlərdən tam kənarda olmuşam. Dəfələrlə dediyim bu fikirlərimi bir daha israrla deyirəm. Orada təmsil olunduğum illərdə belə işlərdən xəbərsiz olmuşam. Xarici dairələrlə müxalifət arasında alış-verişin iştirakçısı heç vaxt ola bilməzdim, bundan sonra da bu mümkün deyil. Təbii ki, o vaxt mən də bilirdim ki, heç bir partiya pulsuz yaşayır, partiya pulu gəlir. Mən AXCP adına iddia etmişəm, bu gün də iddia edirəm və

düşünürəm ki, əsl AXCP-ni biz təmsil edirik, Əli Kərimlinin rəhbərlik etdiyi təşkilatın adı "Yurd"dur. Ünvanıma ittiham səsləndirənlər də yurdçulardır. Əsl cəbhəçi olan Elçibəyçilər belə fikirlər səsləndirmirlər. Bu gün AXCP-nin adının verilməsi üçün məhkəmələr süründürülür, hazırda da belədir. Fikir versəniz, onların yalanları üzə çıxar. Bu qədər riyakar olmaq lazım deyil. Hökumət mediası Əli Kərimlini AXCP kimi təqdim edir. İttiham aktında da onlar AXCP-çilər kimi gedir. 2015-ci ildən bu günə qədər olmayan adların hamısını AXCP sözünün ətrafına qoyub, adıyla hallandırlar. Riyakarlığın haradan doğduğunu hər kəs görür, qeyri-səmimiyyətin haradan doğduğunu da görünür, kimin kimlərə yaxın olduğunu, kimin əli ilə işlədiyi, kimin kimlərin vəsaiti ilə hansı işlər qurduğunu, dəstək aldığı artıq sirr deyil. Hansı şəxsin hər zaman gündəmdə qaldığı, məqsədlə şəkildə gündəmdə saxlanıldığını hər kəs görür. 412 min ABŞ dolları ittihamı hakimiyyətin dediyinə görə faktdır, əllərində sənədlər var. "Yurd" sədri də bəzi məqamlarda belə şeylərin olduğunu təsdiqlədi, həbs olunan şəxslərdən 5 min manat aldığını etiraf etdi. Bu baxımdan ittihamların real olduğu görünür. Hər şeyi istintaq, məhkəmə göstərəcək. Amma sanki gizli əllər Əli Kərimlini qoruyur, Azərbaycan xalqına müxalifət lideri kimi təqdim edir. Bu riyakarlığa da aydınlıq gətirilməlidir".

R.Nurullayev Kərimlinin 412 min ABŞ dollarını nələyə sərf etdiyi barədə məlumat-sız olduğunu söylədi: "Bu məbləğin müxtəlif vaxtlardamı, yaxud bir dəfəyəmi alınması barədə nəse dəyə bilmərəm. Alıb nəyə xərclədiyini özləri bilirlər".

□ **Cavansir ABBASLI**
"Yeni Müsavat"

Müxalifət "Bundan sonra nə olacaq" sualı qarşısında

Növbədənkonar prezident seçkilərindən sonra ölkənin siyasi həyatında yenidən durğunluq hökm sürmükdədir. Müxalifət iki ay öncəkindən daha passiv durumdadır. Cərəyan edən proseslərə olduqca zəif münasibət sərgilənir.

Siyasi partiyaların proseslərə mövqeyi, eləcə də qarşıdakı zamanla bağlı proqnozları nədir?

ADP sədri Sərdar Cəlalovlu müxalifəti cəmiyyətin güzgüsü adlandırdı: "Cəmiyyət necə inkişaf edirsə, müxalifət də o cür inkişaf edir. Dünyanın ən güclü müxalifəti ən güclü dövlətlərdədir. Ən zəif müxalifət isə eynilə zəif ölkələrdədir. Bu gün Azərbaycanda aparılan islahatlarla münasibət bildirməzdən öncə müxalifətin düşdüyü vəziyyətə baxmaq lazımdır. Aparılan islahatlar günü-gündən müxalifətin zəifləməsinə səbəb olursa, bu o deməkdir ki, islahatlar düzgün aparılmır, cəmiyyətin xeyrinə deyil. Müxalifətin getdikcə zəifləməsi Azərbaycanda hər hansı bir islahatların aparılmadığını, cəmiyyətin geriye doğru getdiyini sübut edir".

AĞ Partiya başkanı Tural Abbaslı Azərbaycan si-

yasi səhnəsində gedən prosesləri diqqətlə izlədiyini bildirdi: "Azərbaycanda seçkidən sonrakı proseslər qətiyyətlə ürəkəçən deyil. Prezident seçkilərindən sonra hakimiyyətin müxalifətə qarşı siyasətində sərtləşmə, aqressiya xeyli artıb. Biz AĞ Partiya olaraq iqtidar-müxalifət münasibətlərində düşmənçilik siyasətinin əleyhinəyik. Siyasətdə düşmənçiliyin deyil, rəqabətin, cəmiyyətdə milli bəylik mühitinin yaradılmasının tərəfdarıyıq. Ancaq hakimiyyətin atdığı addımlar bizlərdə buna olan ümidləri öldürür. Əgər iqtidar həqiqətən də hakimiyyət daxilində islahatlar apararaq demokratik və sivil cəmiyyət quruculuğuna başlamaq istəyirsə, dərhal bütün siyasi məhbuslar azadlığa buraxılmalıdır. İqtidar müxalifətlə, opponentləri ilə bir masa arxasında əyləşib problemləri sivil qaydada həll etməyə ça-

Sərdar Cəlalovlu:
"Dünyanın ən güclü müxalifəti ən güclü dövlətlərdədir"

lışmalıdır. Əminəm ki, həqiqi siyasi islahatlar aparılarsa və milli bəylik mühitinə nail olunarsa, bu, iqtisadi inkişafda öz arxasınca gətirəcək. Cəmiyyətdə isə istər siyasi ədalətsizliyə, istərsə də iqtisadi və sosial problemlərə görə özünün pik həddinə çatan gərginlik azalacaq. Əks təqdirdə, bu gərginlik artan xətlə davam edəcək və bir gün nəzarətdən çıxacaq. Artıq o zaman heç bir siyasi, iq-

Tural Abbaslı:
"Siyasi islahatlar aparılarsa..."

tisadi, sosial islahatların xeyri olmayacaq. Hakimiyyət bu gün monolit deyil. Onun daxilində də iri kapital və siyasi gücə malik olan qruplar arasında nüfuz savaşı gedir. Bu, artıq Azərbaycanda heç kəsə sirr deyil. Ancaq bu belə iqtidara xalqı, müxalifəti ilə savaşa aparmaq haqqını vermir. Cümhuriyyətimizin 100-cü il dönümünü fürsət bilərək bu düşmənçiliyə son vermək zamanıdır.

Əli Əliyev:
"Erkən parlament seçkiləri çox mühüm olacaq"

Əks halda, nə Azərbaycanımızın, nə də hakimiyyətin gələcəyinin ürəkəçən olmayacağını düşünürəm. İnsanları həbslərlə, təzyiqlərlə, basqıqlarla deyil, problemlərini həll etməklə, demokratik mühit yaradaraq sakitləşdirmək lazımdır".

VİP sədri Əli Əliyev gedən prosesləri ardıcıl görür: "Yeni təyinatlar göstərir ki, iqtidar düşdüyü və ölkəni saldıq vəziyyətdən çıxmağa

çalışır. Lakin daxili dənə, qruplar arasında güc nisbəti elədi ki, əsaslı addım ata bilmirlər. Sözsüz ki, təyinatlar çıxış axtaran qrup tərəfindən irəli sürülənlərdir. Çalışsınlar ki, fundamental olmayan qərarlarla situasiyanı xeyirlərinə dəyişsinsinlər. Payızda parlament seçkiləri görürəm. Fikrimcə, xilas axtaran qrup mühafizəkarların qanunverici kadrlarından da qurtulmağa can atmalıdır. Ehtimal etdiyim erkən parlament seçkiləri çox mühüm olacaq. Oradakı güc tənəsübü növbəti işlərə təsir göstərəcək. Hələdedici güc iqtidar tavanı altında toplandıqından, ilk növbədə, onu dəyərləndirməyi düzgün saydım. Lakin müxalifət düşərgəsində də intibah yaşana bilər. Bu dirçəliş təəssüf ki, subyektiv amillərdən yubanır. 100 illik yubiley göstərdi ki, xalq ayağa qalxmağa, taleyinə sahiblənməyə hazırdır. Müxalifətin düzgün addımları bu işə ciddi təkan ola bilər. Bu baş tutsa, hadisələrin inkişaf tempi hakimiyyətdaxili münasibətlərdən deyil, millətdən asılı hala gələcək. Bunun başı verməsi üçün uyğun beynəlxalq konyunktura da yaranmaqdadır".

□ **Cavansir ABBASLI**
"Yeni Müsavat"

Moskvaya qarşı yeni beynəlxalq ittiham

Rusiya MH17 reysi ilə uçan və Malayziya aviasirkətinə məxsus "Boinq 777" sərnişin təyyarəsinin məhvində rəsmən günahkar elan edildi. 17 iyul 2014-cü ildə Ukrayna səmasında baş verən və 298 nəfərin həyatına son qoyan bu faciənin təhqiqatı çoxdan dünya KİV-lərinin diqqət mərkəzində idi. Hadisənin lap əvvəlindən şübhələr var idi ki, hava gəmisinin məhvi Donbasdakı rusiyayönlü separatçıların işidir və "Boinq"i vuran "Buk" M1 ZRK-nı da silahlılara məhz Moskva verir. İndi isə artıq bütün bunlar rəsmi təsdiqini tapdı.

2014-cü ildən Donbas üzərində sərnişin təyyarəsinin məhvi ilə bağlı cinayət işini araşdıran birgə istintaq qrupu holland şəhəri Bünnikdə mətbuat konfransı keçirdi və əsl mənada sensasion dəlillər açıqladı. Aparılan təhqiqatın nəticəsində artıq heç bir şübhə qalmadı ki, Malayziya təyyarəsi məhz separatçıların nəzarətində olan ərazidə "Buk" zenit-raket kompleksindən açılan atəşlə vurulub. Raketin buraxıldığı yer də dəqiqləşib - Snejnoe şəhərinin yaxınlığındakı Pervomayski qəsəbəsi.

Ancaq Moskva üçün ən əsas və xoşagəlməz odur ki, təyyarənin vurulduğu "Buk" ZRK Kurs yaxınlığında dislokasiya olunmuş 53-cü zenit-raket briqadasına məxsus olub. Separatçı qüvvələrin onun vasitəsilə Ukraynaya məxsus hərbi-nəqliyyat təyyarəsini vurmaq istəyiblər, amma raket havada başqa hədəfə yönəlib. Rusiya birləşmələrinin bu hadisədə əli olması haqda sübutlar çoxdur - Donetsk vilayətində aşkar edilən və raketin Moskva yaxınlığındakı Dolqoprudda istehsal olunduğunu təsdiqləyən qəlpələrdən tutmuş, konvoyun keçdiyi yaşayış məntəqələrində şahidlərin təqdim elədiyi videoyazılara kimi.

İndi isə istintaq qrupu konkret günahkarları müəyyən etməlidir. Beynəlxalq İstintaq Qrupunun rəhbəri Fred Vesterbekke xəbərdarlıq edir: Beynəlxalq İstintaq Qrupunun gəlidiyi nəticələr cinayət işinin nəticələri ilə diqqətlə uzlaşdırılıb və məhkəmədə istifadə edilə bilər. Bu, hər halda, açıq qaynaqlarla işləyən jurnalistlərin müstəqil təhqiqatı deyil.

Poqonlu adamlar bu haqda xatırlamağı xoşlamır, ancaq aviasiya tarixində hərbiçilərin səhvən mülki laynerləri vurduğu hadisələr kifayət qədərdir. Bura "identifikasiya səhvləri", - nə vaxt ki, sərnişin təyyarəsi hərbi və ya kəşfiyyat

İrəvan və Moskva üçün "hava həyəcanı" - işğal ortaqlarına xəbərdarlıq mesajı

Rusiya Malayziyaya məxsus sərnişin təyyarəsini vurmaqda rəsmən süclü bilindi; işğalçı Ermənistanın Moskvadan aldığı hava hücumu əleyhinə "hədiyyələrə" də dünya diqqət çəkəcəkmi?..

təyyarəsi sayılaraq vurulub, - HHM qüvvələrinin təlimləri zamanı raketin hədəfi "itirərək" mülki laynerə doğru sıyrılması kimi faciəvi insidentlər də daxilidir.

Ancaq Donetsk səmasında təyyarənin vurulması - insanın və ya rəhmsiz raketin vurduğu "identifikasiya səhvi" deyil. Göyertəsində 300-ə yaxın insanın olduğu "Boinq" Rusiyanın başqa dövlətin ərazisində fəaliyyət göstərən qanunsuz silahlı birləşmələrə verdiyi "Buk"dan açılan raketlə vurulub. Bu isə artıq ciddi məsələdir. Burada həm beynəlxalq reaksiya, həm də onun nəticələri Rusiya üçün qat-qat sərt ola bilər, nəinki SSRİ-nin vaxtilə Saxalin üzərində vurduğu Koreya "Boinq"i ilə bağlı insident.

Beynəlxalq İstintaq Qrupu hələ ki konkret ad-soyadlarla bağlı ittiham irəli sürməsə də, siyasi qənaətlərə artıq gəlinib. Avstraliya və Hollandiya faciəyə görə Rusiyanın məsuliyyət daşdığına rəsmən bəyan edib. Hollandiyanın xarici işlər naziri Stef Blok deyib ki, hazırda Rusiyanın məsuliyyətə cəlb olunması üçün addımlar

atılır. Hələ ki Hollandiya və Avstraliya Rusiyaya danışıq təklif edir. Bununla belə, Beynəlxalq Məhkəməyə də müraciət edə biləcəklərini deyirlər.

Öz növbəsində NATO baş katibi Yens Stoltenberq bəyan edib ki, Rusiya təyyarənin məhvinə görə məsuliyyəti öz üzərinə götürməlidir. Avropa Birliyinin baş diplomati Federika Moqerini də Moskvanın ünvanına kəskin bəyanatla çıxış edib. Vaşinqton da ittihama şərik olub. "ABŞ Birgə İstintaq Qrupunun gəlidiyi nəticələrə tamamilə etibar edir", - deyərək Dövlət Departamentinin yaydığı bəyanatda bildirilir. Amerika xarici siyasət idarəsi həmçinin Moskvaya BMT TŞ-nin 2014-cü ildə qəbul elədiyi, "bütün günahkarların məsuliyyətə cəlb olunması" və bu yöndə bütün dövlətlərin qarşılıqlı əlaqədə işləməsi haqda qərarı xatırladı. "Rusiyanın öz yalanını dayandırmamasının və təyyarənin vurulmasına görə cavab verməsinin vaxtı çatıb" - bəyanatda qeyd olunur.

Bu isə artıq açıq bir işarədir ki, bəyanatların ardınca "restriktiv tədbirlər" də gələ bilər. Söhbət yəqin ki, növbəti

sanksiyalardan gedir. Moskva əlbəttə ki, ittihamları rədd edir, amma bu, indi xüsusən də Beynəlxalq İstintaq Qrupunun təqdim elədiyi sübutlar fonunda əsla inandırıcı görünmür.

Məsələ həm də başqa şeydədir. İş ondadır ki, məhz Beynəlxalq İstintaq Qrupunun mətbuat konfransı keçirdiyi ərəfədə İrəvanda sevincək xəbər verdilər ki, Rusiya Ermənistanına növbəti hədiyyəsini edəcək - Moskva ona "Tor" zenit-raket kompleksləri verəcək. Erməni mütəxəssisləri bu kompleksləri o ki var tərifləyirlər. Guya ki, həmin komplekslər Xankəndi üçün yox, İrəvan üçün nəzərdə tutulub. Amma kim zəmanət verə bilər ki, çox da böyük olmayan və mobil "Tor"lar Qarabağa göndərilməyəcək? Üstəlik, Gümrüdəki 102 saylı Rusiya bazasının hərbiçiləri sözün birbaşa mənasında "Dağlıq Qarabağ ordusu"nun birləşmələri ilə eyni paradda addımlamaqdan çəkinməyəcəklər.

İndi isə bir qədər tarix haqda. Məsələ ondadır ki, Ukrayna Rusiyanın separatçılara belə hədiyyələr elədiyi yeganə ölkə deyil. Praktik olaraq, hər

yerdə bu "hədiyyələr" mülki əhali arasında faciələrə və qurbanlara gətirir.

1991-ci il noyabrın 20-də, Dağlıq Qarabağda erməni terrorçuları Azərbaycanın hökumət nümayəndəsinin, həmçinin Rusiya və Qazaxıstandan sülhməramlı müşahidəçilərin olduğu "Mi-8" vertolyotunu istilik raketləri ilə vurdular. Bortdakı 22 nəfər, o cümlədən Azərbaycanın daxili işlər naziri Məhəmməd Əsədov, baş prokuror İsmət Qayıbov, baş nazirin müavini Zülfi Hacıyev, dövlət katibi Tofiq İsmayılov, parlamentin deputatları - Vaqif Cəfərov, Vəli Məmmədov, jurnalistlər Osman Mirzəyev, Alı Mustafayev, çəkiliş qrupunun üzvləri Fəxrəddin Şahbazov və Arif Hüseynzadə həlak oldular. Heç bir istintaq olmadı. Rusiya öz vətəndaşlarının məhvinə Ermənistanı bağışladı. Hətta heç aydınlaşdırmağa da çalışmadı ki, Qarabağdakı qanunsuz birləşmələrdə - o vaxt hələ SSRİ mövcud idi - istilik raketləri necə peyda olub? Hansı raketləri ki, mütəxəssislər terrorçuların "ideal silahı" adlandırdılar. Bazarda belə "məhsul" dəqiq satılmır, kənd

dəmirçixanasında da onu hazırlamaq mümkünsüzdü. Amma çox keçməmiş - 1992-ci il yanvarın 28-də Qarabağda daha bir uçaq - Ağdam-Şuşa reysi ilə uçan vertolyot vuruldu. Yenə istilik raketləri ilə. Ekipaj üzvləri, o cümlədən qadınlar və uşaqlar da daxil, 44 nəfər həlak oldu.

18 mart 1994-cü ildə Azərbaycanın işğal edilmiş Qarabağ bölgəsində artıq "beynəlxalq avia hadisə" qeydə alındı: erməni silahlıları Rusiyanın bağışladığı "Osa" zenit kompleksindən İrana məxsus C-130 təyyarəsini vurdular. Təyyarə Moskvadakı İran diplomatlarının ailə üzvlərini Tehrana Novruz bayramına aparırdı. Erməni "mütəxəssisləri" isə onu Türkiyə təyyarəsi bilib vurdular. İran Ermənistanla mübahisədən yayınmağa üstünlük verdi.

Gürcüstan da 1993-cü ildə Suxumiyyə hücum zamanı öz faciəvi "avia hadisələr" salnaməsini yaxşı xatırlayır. Həmin ilin 23 sentyabrında Soçidən Suxumiyyə uçan "Tu-134"

sərnişin təyyarəsini Suxumi buxtasındakı abxaz katekindən "Strela 2" PZRK-sından atəşə tutmuşdular. Təyyarənin göyertəsində 22 sərnişin var idi. Onlar əsasən informasiya blokadasını yarmaq istəyən jurnalistlər, o cümlədən "The Wall Street Journal"ın eməkdaşı Aleksandra Tatlı idi. Hamısı həlak oldu.

Tiflisdən bütöv yüklə uçan "Tu 154" təyyarəsi də vuruldu: təyyarə aerodromda alışı. 128 nəfərdən 108-i həlak oldu. Sentyabrın 28-də isə "Delfin"dən olan Rusiya diversantları Gürcüstana məxsus "Tu 154"ə raket atdılar. Pilotlar görünməmiş ustalılıq sayəsində təyyarəni yerə endirə bildilər. Daha iki layner yerdə, aeroportun "Qrad"la atəşə tutulması nəticəsində məhv edildi.

Bütün bunlardan sonra anlamaq çətin deyil ki, Azərbaycan artilleriyaçıları niyə bir il öncə, 2017-ci ilin yazında Qarabağda təmas xəttinə yaxınlaşan "Osa" ZRK-nı bir zərbə ilə məhv edə bilmədi. Ancaq bu gün Rusiyanın Malayziya təyyarəsinin məhvindəki rolunun təhqiqatı fonunda şübhə yox ki, Donbasdakı "Buk" yox, həm də bütövlükdə Rusiyanın "silah liziinqi" öz qiymətini alaçaq. Xüsusən də indi - nə vaxt ki, onun qurbanları arasında təkəzə konflikte cəlb olunmuş dövlətlərin yox, başqa dövlətlərin də vətəndaşları yer alır. Ümid etmək qalır ki, beynəlxalq ictimaiyyətin buna siyasi iradəsi çatacaq.

□ **NURANI, siyasi şərhçi, Xüsusi olaraq "Yeni Müsavat" üçün**

Maliyyə monitorinqi

Zamin Hacı
zaminhaci@gmail.com

"Bunu görüb məşədi dedi:

- Camaat, bu saat mənim evimdə bir seyid qızı əyləşib. And olsun gedib özümü sürtdüyüm qəriblər şahına, bu saat onun əynində libası yoxdur. Mən öz tərəfimdən on manat verirəm. Sizin də kərəminizdən nə gəlir, müzaiqə etməyin. Məşədinin söhbətindən ürəyi yumşalmış camaat başladı pul toplamağa".

(Ə.Haqverdiyev, "Xorandanın cəhənnəm məktubları")

AZ qalmışdı siyasi məhbuslarımız siyahısına Nadir Qafaradə də əlavə olunsun, yaxşı qurtardıq. Ünlü, manis zırlı bir üzrxahlıq edərək, deyəsən xilas olmuşdur. Elə birinci müraciətində - başqa manisların xalq artisti adı almasına etiraz edərək Nadir müəllim onu gözləyən təhlükələrdən haradasa xəbərdar olduğunu göstərmişdi. Bu cümlə ilə: "Ola bilsin bu müraciətdən sonra məni harasa aparacaqlar". Bəlkə də onu oppalara aparıb, başa salıblar. Beləncik məsələlər bizdə dövlət sirridir.

Millətimiz də gərək sadələşsün, problemlərə uzaqgörənliklə yanaşsın. Dünən bir tanış qardaş görün mənə nə deyir: "Bu kriminalların axırı hara gedəcək? Gəncədə Lotu Quli ilə Rövşən Lənkəranskinin adamları restoranda bir-birini qırıblar. Polis müdaxilə etməyib. 8 meyt qalib axırda". Ona Gəncənin polis rəisi olmuş Rasim müəllimin əhvalatını danışdım. Yadıma gəlir. Orada bir lotu Rasim müəllimə tufəngdən atəş açmışdı, xoşbəxtlikdən güllə açılmamışdı. Belə şəraitdə polisi qınamaq düzgün deyildir. Neyləsənlər? Gərək biz millət olaraq asayişin qorunmasında hüquq-mühafizə orqanlarımıza yardım edək. Əvəzində isə yolu keçid olmayan yerdən keçirik. Zibilqabı əvəzinə səkiyə tüpürürük. Qarışqalar o tüpürəkdə boğulub ölürlər. Axşam saat 10-da yatmaq yerinə, tində oturub günəbaxan tumu qırıq. Ailəlikcə. Dünən mən parkda gördüm. Gecə saat 12 radələrində parkda mədəni istirahət edən ailə evə getməyə hazırlaşdı, qəfil haray, qışqıq qopdu, ananın naləsi asimana bülənd oldu. Ailənin sonbeşi, 4 yaşlı uşaq itmişdi. Hamımız axtarmağa başladım, axırda hardan çıxsa yaxşıdır? Sən demə, uşaq ailənin yüksək həvəs və gərginliklə qırıb skameykanın qabağına tökdüyü tum qabıqlarının altında qalbmış.

Bakıda qəbiristanlıqlardan kütləvi şəkildə bəzək detalları, metal əşyalar, bürünc heykəlciklər, büstlər oğurlanırlar. Ölürlərdən isə səs çıxmır. Halbuki qabaqlar camaat uşağı ölürlə qorxudurdu. Səs demişkən, bu yaxında mobil operatorlardan birinin rayondakı stansiyasını söküb aparmışdılar. Bəs bu stansiyanı sökən yaramaz düşünür ki, nə qədər əhali vatsap-da kiçik oğlunun sünnet fotolarını paylaşmaqdan, "Təndirxana" restoranından, "Badamqoz" klinikasından, nə bilim, "Fısqırıq" təhsil mərkəzindən gələn mesajlardan məhrum olur? Biz dövlətçiliyə dəstək vermək əvəzinə oğurlamağa, əyri yollarla qazanmağa üstünlük veririk. Halbuki, dövlət məmurlarından örnək götürməliyik, onlar qədər təmiz, onlar kimi zəhmətkeş olmalıyıq.

Misal üçün, elə götürək Hacıbala müəllimi (*doğrusu, çəki etibarı ilə yalnız onu götürə biləcəyimizi zənn elədim*). Adam baş nazirin müavini qoyulubdur, lakin deyirlər köhnə iş yerindən də aralanmır, hər gün Bakı Şəhər İcra Hakimiyyətinə gedir-gəlir. Günortaya qədər NK-da, günortadan sonra BŞİH-də çalışmış. Əhsən, bərəkallah. Görün dövlətçiliyə necə sədaqətli adamdır. Hətta məlumat var ki, daha köhnə iş yerinə, Suraxanı icra hakimiyyətinə də baş çəkir. Üç yerdə işləyir, ancaq bir maaşla! Hansımız belə fədakarlığa qadirik? Heç bir işi yarıda bilmirik, gəl gör üçü olsun. Mən indicə dəqiqələşdirdim, Hacıbala müəllim hərdən oxuduğu orta məktəbdə də baş çəkir, balacalarla bir sinifdə əyləşib bilikləri mənimləməkdən zövq alır.

Eyni hal - işin təmərküzləşməsi, faydalı iş əmsalının artırılması dövlət idarələrinin struktur siyasətinə də aiddir. Örnək üçün, bizdə Maliyyə Monitorinqi Xidməti var. Bu idarə lap qabaq Mərkəzi Bankın daxilində idi. Sonra bunu Maliyyə Bazarlarına Nəzarət Palatasına verdilər. Bir neçə gün qabaq isə ordan da ayrılıb müstəqil idarə elədik. Səbəb isə sadədir: maliyyəmiz çoxdur, monitorinqini necə aparmağı iş prosesində öyrənirik. Hələlik bu qurum Maliyyə Nazirliyi, Hesablama Palatası və Milli Konservatoriyaya daxil edilməyibdir. İnşallah.

Mayın 29-da Mixail Boçarnikov Rusiyanın Azərbaycanda-kı səfiri təyin edilib. Bununla bağlı Rusiya prezidenti Vladimir Putin sərəncam imzalayıb.

M.Boçarnikov 7 fevral 2018-ci il tarixində Rusiyanın Qazaxıstandakı səfiri kimi fəaliyyət göstərmişdir. Qeyd edək ki, 2009-cu ildən Rusiyanın Bakıdakı səfiri postunu tutan Vladimir Doroxin 2017-ci ilin noyabrında tutduğu vəzifədən azad edilmişdi və son 6 ayda Azərbaycanda Rusiyanın səfiri yox idi. Səfir vəzifəsini müvəqqəti işlər vəkilinin icra etdiyi bildirilir.

Mediada ara-sıra məlumatlar yayılırdı ki, Rusiyanın xarici işlər naziri Sergey Lavrov Azərbaycana sərt münasibəti ilə seçilən birisinin səfir göndərilməsinə çalışır və bir dəfə onun cəhdi uğursuzluqla nəticələnib. Rusiya mediasında yayılan məlumatlarda deyilirdi ki, Rusiya Dövlət Dumasının MDB məsələləri üzrə Komitəsi Rusiya Xarici İşlər Nazirliyi Kadrlar Departamenti direktorunun müavini Georgi Zuyevin Azərbaycana yeni səfir təyinatını bəyənib. Lakin Azərbaycan ermənipərəst mövqedə olduğu deyilən Zuyevin namizədliyini qəbul etməyib.

Səfir təyinatının yubanmasında bu amilin də rol oynadığı ehtimal edilirdi.

Nəhayət, Mixail Boçarnikovun təyinatı və bu diplomatinin Azərbaycana münasibətinə gəlincə, ekspertlər bildirir ki, səfir Lavrovun deyil, birbaşa Putinin seçimidir və Cənubi Qafqazı yaxşı bilən diplomatdır.

Politoloq Elşən Mustafayev "Yeni Müsavat"a açıqlamasında bildirdi ki, Mixail Boçarnikov kifayət qədər təcrübəli və stajlı diplomatdır. Diplomatik karyerasının bir hissəsi Afrikada keçsə də böyük bir hissəsi Qazaxıstanda 12 il səfir olmaqla keçib. Sonradan Gürcüstan-Abxaziya konfliktinin həllində səlahiyyətli səfir olub. Bütün bunlar onun sıradan bir diplomat olmadığını, Orta Asiya və Qafqazı tanıyan, konfliktləri bilən birisinin olduğunu göstəricisidir: "Amma Rusiya diplomatiyasında olan özəlliklər Qərb diplomatiyasından kəskin fərqlənir. Onlara öz istədiklə-

Mixail Boçarnikov

Putinin Azərbaycana göndərdiyi səfir kimdir?

Siyasi ekspertlər: "Boçarnikovun təyinatı ermənipərəst qüvvələri məyus edib"

ri kimi fəaliyyət göstərməyə, xüsusi icazə olmadan münasibətlərə xələl gətirən addımlar atmağa qəti olaraq icazə verilmir. Rusiyanın xarici ölkələrdə olan səfirləri Kremlə hazırlanan siyasətin, direktivlərin həyata keçirilməsində yardımçı funksiyaları həyata keçirməklə məşğuldurlar. Hər hansı öz fəaliyyət və ya fəaliyyətdə impovizələr imkansızdır. Odur ki, hesab edirəm Rusiya-Azərbaycan münasibətlərinin necə olacağı səfirin şəxsi keyfiyyətlərindən yox, Kremləndən asılıdır. Rusiya Azərbaycanla münasibətlərinin pis olmasını istəmir. Yeni pis olan münasibətlər iki ölkəni bir-birindən daha da aralı salır ki, əslində bu Azərbaycana xeyirdir. İkinci də Rusiya-Azərbaycan diplomatik münasibətlər tarixində səfirlərin və xarici işlər nazirinin rolu böyük olmayıb. Protokol qaydaları istisna olmaqla, əlaqələr araçı olmadan çox vaxt dövlət və hökumət rəhbərləri arasında birbaşa olub. Ona görə də Rusiya səfiri istəsə belə mövcud münasibətlərin pozulması ilə bağlı, Azərbaycanın maraqlarına zidd real işlər görə bilməz. Əgər bu münasibətlərin pozulmasını rəs-

mi Kreml istəmişsə".

Siyasi analitik Yegane Hacıyeva isə bildirdi ki, Rusiya prezidenti Azərbaycan Rusiyada erməni təbliğatı və ermənipərəst dairələrdə fəaliyyəti müşahidə olunmamış, Mərkəzi Asiya üzrə və Cənubi Qafqazda konfliktlərin həll üzrə ixtisaslaşmış diplomatı səfir təyin edib: "Mixail Boçarnikovun təyinatı Lavrovun öz istəyinə çatmaması sayıla bilər. Azərbaycan Cənubi Qafqazın siyasi, iqtisadi və enerji mərkəzi kimi bu regionun əsas və aparıcı dövlətidir. Azərbaycan Cənubi Qafqazın digər iki ölkəsindən fərqli olaraq regiondakı güclər arasında balanslı siyasət yürüdərək, öz milli maraqlarına uyğun müəyyənləşdirdiyi müstəqil və çoxvektorlu xarici siyasət həyata keçirir. İqtisadi və enerji layihələrində Qərbin əsas tərəfdaşı olsa da Azərbaycan beynəlxalq siyasi müstəvidə qonşuları olan Rusiya və İrana qarşı sanksiya kampaniyalarında iştirak etmədi. Qərbin Rusiya ilə eks-xəfiyyə Skripalin zəhərlənməsi ilə başlayan xüsusi xidmətlər böhranı ilə əlaqəli bitərəf mövqə tutdu, xüsusilə Yaxın Şərq si-

yasətində balanslı və ehtiyatlı yanaşma sərgiləməsi, Rusiya üçün müəyyən edici şərt olan Suriyanın legitim prezidentinin və hökumətinin istefaya getməsinə tələb edən global siyasi koalisiyada yer almadı, xarici siyasi-təhlükəsizlik prioritetində isə NATO ilə üzvlüyü durmur.

Belə olan halda, Rusiya Azərbaycana münasibəti yaxşı olan diplomatı səfir göndərməli idi. Bu təyinat Rusiyadakı ermənipərəst dairələri məyus edib.

Mixail Boçarnikovun təyinatının müsbət hal olmasına əminliyimi möhkəmləndirən bir məqamı xatırlatmaq istəyirəm. Türkiyə səmasında 2016-cı ildə «SU-24» təyyarəsinin vurulması ilə Türkiyə-Rusiya münasibətlərində yaşanan böhrandan sonra bu münasibətlərin bərpasında Qazaxıstanın rolu və bu prosesdə Rusiyanın bu ölkədəki səfiri kimi Mixail Boçarnikovun müsbət rolu olmuşdu. Bu üzəndən Rusiyanın Azərbaycana yeni səfiri kimi Mixail Boçarnikovun təyinatının Lavrov da daxil, Rusiya siyasi elitasında ki ermənipərəst qüvvələri məyus etdiyinə əminəm".

□ Etibar SEYİDAĞA,
"Yeni Müsavat"

Suriya münaqişəsində yeni, gərgin mərhələ başlayır. İki gün əvvəl Rusiya və İsrail arasında razılaşma xəbərinin yayılması barədə xəbər vermişdik. İddia olunurdu ki, İsrail və Rusiya arasında Suriya ordusunun İsrailə sərhəd bölgəsində əməliyyat keçirməsi və İran, eləcə də Hizbullah silahlılarının ərazidən çəkilməsi ilə bağlı anlaşma əldə olunub.

Bu məlumatın ardınca bu dəfə Rusiya xarici işlər naziri Lavrovun açıqlaması yayılıb. S.Lavrov deyib ki, Suriyanın cənubunda hökumət qüvvəsi olmayan bütün silahlı birliklər çox tezliklə geri çəkilecək. Lavrovun bu açıqlaması İsrailin "Kanal-10" televiziyanın Moskva və Təl-Əviv arasında Suriya-İsrail sərhədindən digər qüvvələrin çəkilməsi, sərhədin Suriya ordusunun nəzarətinə keçməsi ilə bağlı məlumatını təsdiqləyir. Rusiya tərəfi iki gün əvvəl bu məlumatı təkzib etsə də, belə aydın olur ki, ortada razılaşma var.

Məsələ ondadır ki, oxşar bəyanatı bu ayın əvvəlində Soçidə Bəşər Əsədlə görüşəndə Putin də səsləndirmişdi. Söhbət ondan gedir ki, Suriyanın cənub qonşusu olan İsrail İran və Livan Hizbullahının Suriyada möhkəmlənməsindən narahatdır. Bu səbəbdən də baş nazir Netanyahu bir neçə dəfə Rusiya prezidenti ilə danışıqlar aparıb. İsrail bəyan edib ki, İranın Suriyada davamlı hərbi baza qurmasına imkan verməyəcək. Ancaq son həftələrdə İrandan Suriyaya hərbi yük təyyarələrinin silah-sursat daşdığına əks etdirən məlumatların sayı artıb. İki həftə əvvəl isə Suriya ərazisindən İsrailin nəzarətində olan Colan təpələri bölgəsi raket atəşinə tutulub. Bu isə o deməkdir ki, iranlılar Suriyada ciddi fəaliyyət göstərirlər və İsrail üçün ciddi narahatlığa səbəb olurlar.

Qeyd edək ki, yayılan xəbərlərdə Rusiya və İsrail arasında anlaşmanın əsas şərtinin İsrailin Suriya ordusunun əməliyyatına müdaxilə etməyəcəyi göstərilib. Ancaq Rusiyanın nəyin qarşılığında İsrail qarşısında geri addım ataraq bölgə müttəfiqi İranla tərs düşməyə razı olması hələ də qaralıqdır. Aydın məsələdir ki, hazırda Suriya ordusunun əməliyyata hazırlaşdığı cənub əraziləri strateji baxımdan mühüm ərazilər hesab olunub. Söhbət Suriya-lordaniya və Suriya-İsrail sərhədinin müxaliflərdən təmizlənilib hökumət qüvvələrinin nəzarətinə keçməsindən gedir. Bu, çox önəmli bir əməliyyatdır və Suriya ordusu buna ciddi şəkildə hazırlaşır. Çünki söhbət son 7 ildə Əsədə qarşı savaşa qüvvələrin əsas təchizat və təminat nöqtəsi hesab olunan cənub sərhədlərinin tamamilə

nəzarətə götürülməsindən gedir.

Ancaq Rusiya hazırda Suriyada quru əməliyyatlarında xeyli çətinliyə düşər olub. Həm fevralda "Vaqner" silahlıları kütləvi şəkildə məhv edilib, həm də ötən həftə yenə Deyr əz-Zor vilayətində ruslar hücumu məruz qalıb və 2 nəfər rus hərbi təlimatçı zabit hadisə yerində öldürülüb, daha 5 rusiyalı hərbi isə yaralanıb. Yaralılardan ikisi isə hospitalda

Türkiyəyə verməklə, İdlibi alıb. Fisk iddia edib ki, ruslar Suriyada həm də ABŞ hakimiyyətinin iradəsini yoxlayır və bu səbəbdən də rus müzdluları tez-tez amerikalılarla qarşılaşır. Eyni zamanda o, Vaşinqtonun kürdlərə o qədər də canı yanmadığını, bunun əyani nümunəsinin isə Afrin əməliyyatında müşahidə olunduğunu bildirib.

Suriyada hərbi əməliyyatlarla bağlı daha bir açıqlama

çevrilmiş İdlib, cənubda İsrail və lordaniya sərhədlərində möhkəmlənmiş İŞİD və digər radikal islamçı qruplar, şərqdə isə Deyr əz-Zor vilayətində İŞİD, İraq sərhədində isə Fərat çayı sahili boyunca kürdlərin silahlı qüvvələri, başqa adla Suriya Demokratik Qüvvələri möhkəmlənib. Hələlik İdlibdə bombardmanlar və müxaliflər arasında toqquşmaları nəzərə almasaq, böyük əməliyyatlar yoxdur. Ehtimal ki,

Suriya uğrunda böyük mübarizə

Putin İrani kənarda qoyaraq İsrail və Türkiyə ilə anlaşır, amerikalılar isə hələlik kürdləri möhkəm "tutur"; Əsədin cənub əməliyyatına yol açılıb

dünyasını dəyişib. Ruslar Suriyada savaş bölgəsində, xüsusən də quru əməliyyatlarında ciddi itkilərə məruz qalırlar. Bu səbəbdən də Rusiyanın Suriyada əməliyyat qüvvələrinə, yəni İran və Hizbullahın dəstəyinə ehtiyacı var.

Yeri gəlmişkən, Britaniyanın "The Independent" qəzetinin təcrübəli Yaxın Şərq yazarı Robert Fisk Rusiyanın bölgədəki fəaliyyəti ilə bağlı maraqlı bir analizlə çıxış edib. Bölgədə çox böyük iş təcrübəsi olan Fisk iddia edir ki, Trampın hakimiyyətə gəlməsindən sonra Putinin regionda nüfuzu daha da artıb. İndi Rusiya lideri təkcə İran deyil, həm də onun əzəli düşməni Səudiyyə Ərəbistanı və hətta İsrailə anlaşa bilir. Fisk yazıb ki, Rusiya Suriyada bombardmanlar həyata keçirdiyi bir zamanda İsrailin hava zərbələrini qınaması inandırıcı deyil.

Eyni zamanda yazar iddia edib ki, Afrin əməliyyatı Rusiya və Türkiyə arasında anlaşma əsasında olub. Putin Afrini

Menbic əməliyyatı mövzusunda olub. Türkiyə xarici işlər naziri Mövlud Çavuşoğlunun bir qədər əvvəl Ankara və Vaşinqton arasında Menbic əməliyyatı mövzusunda anlaşma haqda açıqlamasını Vaşinqton təkzib edib. Dövlət Departamentinin sözcüsü bildirib ki, hələlik belə bir anlaşma yoxdur. Ancaq sözcü bildirib ki, ötən həftə Ankarada ABŞ və Türkiyə heyətləri arasında baş verən görüş zamanı tərəflərin gələcəkdəki əməkdaşlıqla bağlı "yol xəritəsi" elementləri üzərində anlaşma olub. Ancaq Menbicin taleyi, eləcə də Türkiyə mediasında yazıldığı kimi, Amerika ordusunun bölgədən çəkilib nəzarətə İsrailə anlaşa bilər. Fisk yazıb ki, Rusiya Suriyada bombardmanlar həyata keçirdiyi bir zamanda İsrailin hava zərbələrini qınaması inandırıcı deyil.

Qeyd edək ki, hazırda Suriyada 3 əsas "qaynar nöqtə" mövcuddur. Şimalda ölkənin müxtəlif regionlarından köçürülmüş silahlılar hesabına müxaliflərin "əsas düşərgəsinə"

Rusiya və Türkiyə arasında anlaşmaya əsasən İdlibə nəzarət edən Türkiyə ordusu burada böyük müharibə üçün imkan yaratmır. Bu səbəbdən də Əsəd İdlibi sona saxlayır. Deyr əz-Zor isə strateji önəmli olan, İraq-Suriya (həm də İran - K.R.) magistralının keçdiyi, Fərat çayının sahilləri və ən nəhayət, Suriyanın əsas neft-qaz ehtiyatlarının cəmləşdiyi bölgə olaraq mühüm əhəmiyyət daşıyır. Ancaq burada kürdlərlə yanaşı amerikalılar var və son bir neçə ayda baş verən toqquşmalar göstərdi ki, amerikalılar çox sərt reaksiya verirlər. Cənubda isə İsrailə qeyd olunan anlaşma əldə olunub və ehtimal ki, ilk əməliyyatlar cənubda baş verəcəkdir. Artıq Suriya ordusu qüvvələrini cənuba daşıyır. Ehtimal ki, əməliyyatlar cənubda başlayacaq. Ancaq belə görünür ki, Suriya uğrunda mübarizə hələ qabaqdadır.

□ **Kənan RÖVSƏNOĞLU,**
"Yeni Müsavat"

Trampa inanaqmi?..

Hüseynbala SƏLİMOV

ABŞ prezidentinin qarşısındakı ayların Dağlıq Qarabağ münaqişəsi üçün çox önəmli olacağını deməsi dərhal diqqət çəkdi, amma eyni zamanda suallar da yaratdı: Bunu necə başa düşməli? Adi bir diplomatik jest və nəzakət xatirinə deyilmiş vəd kimi, yoxsa ABŞ-ın yenidən Qarabağ problemini ciddi şəkildə gündəmə gətirmək istəyinin göstəricisi kimi?

Sualların yaranmasının səbəbi tək o deyil ki, biz belə vədləri indiyədək çox eşitmişik, həm də odur ki, Ermənistanın yeni baş naziri bu xüsusda hər hansı bir işarə nümayiş etdirmir, əksinə, axmaq bəyanatlar verməkdə və populist çıxışlar və hərəketlər etməkdə davam edir.

Əslində bu, tək populizm də deyil. Ermənistanın yeni baş nazirinin Dağlıq Qarabağla bağlı sayıqlamalarını, "təşəbbüslər"ini yalnız populizm kimi yozmaq mümkün olsaydı məsələ qat-qat asan olardı.

Problem ondadır ki, Paşinyan da hər şeydən əvvəl ermənidir və digərləri kimi illərlə onun da beyninə cəfəng "ideya"lar yeridilib - o da bunları adi məktəb partası arxasında, ali məktəbdə, ailədə və kilsədə eşidib...

Problemin qəlizliyi ondadır ki, yeni hökumətdən Dağlıq Qarabağ problemi kontekstində daha "qətiyyətli" və ya daha "operativ" addımlar uman erməni auditoriyası var ki, otuz illik münaqişədən bunlar tamamilə əks nəticə çıxarıblar: "Bizə bu siyasət lazım deyil, bu siyasət bizi aclığa və səfalətə sürüklədi, bölgədə təcrid olduq!" demək əvəzinə bunlar hələ də düşünür ki, bu vaxta qədər apardıqları siyasət düzgündür, sadəcə, Koçaryan və Sarkisyan, bundan da bir az əvvəl L.Ter-Petrosyan məsələdə yetərincə "qətiyyət" göstərmedilər...

Amma bir və ya bir qrup siyasətçi, hətta bir cəmiyyət belə müəyyən zaman kəsimində yanlışlığa yönələ, orientirləri itirə bilər. Fəqət, ağıllı siyasətçilərin və ziyalıların missiyası deyilən bir anlayış da var axı! Ziyalıların isə missiyası həm də cəmiyyətə acı həqiqətləri çatdırmaqdır...

Düşünürük ki, illərdir Ermənistanda məhz bu çatışmır - məsuliyyəti üzərinə götürüb insanlara o acı həqiqəti çatdırmaq istəyənlər demək olar ki, yoxdur və ya olduqca azdır.

Ən maraqlısı isə odur ki, erməni ziyalıları və ya siyasət adamları bir yana, bizim özümüzün dönüklərini bunun əksini edirlər, bu axmaq xalqda belə bir təsəvvür yaradırlar ki, guya ermənilər haqq işi uğrunda çarpışırlar, guya biz də, türklər də bu "böyük və mədəni xalq"ın haqqını tapdıyıq...

Bu cür sərsəm fikirlər bəzi azərbaycanlıların, bəli, çox təəssüf olsun ki, bizim azərbaycanlıların sayəsində "roman"a və "film"ə çevrildi. Bu adamları qətiyyətlə başa düşmək olmur: nə istəyirlər və niyə belə edirlər?

Məqsədləri həqiqəti yazmaq və göstərməkdirsə, özləri də ən azı ürəklərinin dərinliklərində bilir ki, bu, həqiqət deyil. Əgər bununla biz azərbaycanlıları məğlubiyətə hazırlayırlarsa, bu da əbəs məşğuliyətdir.

Yox, missiyaları erməni "ideoloqlar"na yardımçı olmaq dırsa, bunun da mənası yoxdur. Ermənilər onlara heykəl ucaltmayacaq, əksinə, o adamlar əməlləri nəticəsində "milli-etnik bomblara" çevrilecəklər və kiməsə onlara sahib durmayacaq, çünki satqınları heç kim sevmir - o səbəbdən ki, bir-iki cəhddən sonra satqınlıq artıq peşəyə çevrilir...

Ona görə də vəziyyət hələ də qəliz durumda qalır. Bəli, Paşinyanın oğlunu Qarabağ döyüş bölgəsinə yollaması, baş nazir seçilən kimi dərhal Dağlıq Qarabağa səfər etməsi mümkündür ki, daxili auditoriyada ona rəğbət artırır, bir az da populyarlaşdırır. Amma suallar da yaranır axı...

Əgər biz Qarabağdakı beş-on erməni "tərəf" kimi tanımalıyıqsa sənin oğlunun Qarabağda nə işi var? Biz Qarabağı "tərəf" kimi tanıyacaqdıqsa bəs sən özünün orada nə işin var?..

Doğrudanmı Ermənistanın problemi səninçün azlıq edir? Doğrudanmı bu adam başa düşür ki, ermənilər ondan həm də iş və çörək istəyirlər? Doğrudanmı qanmır ki, bir gün o kütlə onun özünə qarşı dönəcək və onu bağışlamayacaq?..

Hələlik duyulanı budur ki, adam bunları qəti dərk etmək istəmir. Bəli, ola bilsin, əsl nəticələr üçün hələ zaman yetişməyib. Olsun. Biz heç hara tələsmirik, bir az da gözlərik.

Bu gün üçün görünən budur ki, şüarlar elə köhnə şüarlardır, amma o da var ki, inqilab üçün xarakterik tempdə olmasa da, kadrlar dəyişir. Olsun. Hər halda, gec-tez "məxməri inqilab"ın da əsl geosiyasi rəngi bilinəcək və artıq ruslar bunu müəyyən etmiş kimi görünür. Amma bir daha adi bir detalı vurğulamaq istərdik: insanları əvvəl irrealığa kökləyib bunun ardınca "Gəlin realist olaq!" demək çox təhlükəli məşğuliyətdir, üstəlik, bilmək lazımdır ki, ermənilərin sərsəm planları üçün ən mübit zəmin də Rusiya "siyasi landsaftı" idi. "Geosiyasi orientirlər"i dəyişərək siyasətə də təzədən baxmaq və şüarları təzələmək lazım gəlir - təbii ki, əgər Nikol müəllimin belə bir məramı varsa...

ABŞ-in İranla nüvə sazişindən çıxması, ardınca İrana qarşı sanksiyalar tətbiq etməsi dünya iqtisadiyyatına təsirsiz ötürülmür. Bu təsir ilk növbədə özünü dünya neft bazarında büruzə verir. Belə ki, ABŞ prezidenti Donald Tramp sazişdən çıxmaq qərarını açıqlayan kimi neftin qiymətində ciddi artım qeydə alındı.

İran nefti bazardan çıxsa, qiymətlərə necə təsir göstərəcək?

Elnur Soltanov: "Yalnız sanksiyalarla qiymətlərin uzunmüddətli yüksəlişi gözlənilən deyil"

Qaz İxracatçı Ölkələri Forumunun (GECF) baş katibi Yuri Sentyurinün dünən jurnalistlərə verdiyi açıqlamadan məlum olur ki, ABŞ-İran münasibətlərindəki gərginlik qaz bazarında da problemlərə səbəb olur: "ABŞ-ın İranın nüvə sazişindən çıxması siyasəti iqtisadi proseslərə mənfi təsir göstərir. Biz bu yanaşmanı dəstəkləyə bilmərik. Hesab edirik ki, tərəflər bazar yanaşmalarını əldə rəhbər tutmalıdırlar".

Yuri Sentyurin sözlerine görə, ABŞ-ın belə hərəkəti dünya iqtisadiyyatında və qaz sektorunda çətinliklə yaranmış əməkdaşlığı təhlükə altında qoyur. O əlavə edib ki, təşkilat İranın qaz sənayesi ətrafında baş verən proseslə-

ri heyəcanla izləyir. ki, təşkilatı ABŞ-ın belə addı-
Y.Sentyurin həmçinin bildirib minin səhv olduğunu düşü-

nənlərin səsinə səs verir (Report).

ABŞ-ın İranla bağlı mövqeyində yumşalma olmasa və sanksiyalar üzündən İran neftinin dünya bazarına çıxışı əngəllənsə, bu, qiymətlərə hansı təsiri göstərəcək?
Sualı cavablandıran ADA Universitetinin Xəzər Enerji və Ətraf Mühit Mərkəzinin direktoru Elnur Soltanovun "Yeni Müsavat"a dediyinə görə, 2015-ci ildə sanksiyaların yumşaldılmasından sonra İran dünya bazarına gündəlik 1 milyon ton əlavə neft çıxarmağa başladı: "Yenidən sanksiyalar tətbiq olunarsa, bu 1 milyon barel təd-

ricən bazardan çıxacaq. Bir milyon barel kifayət qədər böyük həcmdir və yeri doldurulmasa dünya bazarında neftin qiymətinin artması ilə nəticələnməkdir. Lakin məsələnin digər tərəfi də var. Bildiyiniz kimi, neftin dünya bazar qiymətinin artmasının əsas səbəbi Rusiya və Səudiyyə Ərəbistanının rəhbərliyi altında OPEK+ razılaşmasıdır. Hansı ki, bu razılaşmaya əsasən dünya bazarından 1,6 milyon barel neft çıxarılib, yeni hasilat azaldılıb".

Mütəxəssis deyir ki, son günlərdə neftin qiyməti 80 dollar civarından 75 dollara qədər enib: "Bu da səbəbsiz

deyil. Belə ki, Rusiya və Səudiyyə Ərəbistanı bəyan ediblər ki, iyun ayında hasilatın azaldılması barədə qərarlarına yenidən baxacaqlar. Bu o deməkdir ki, sanksiyalar səbəbindən dünya bazardan çıxarılaçaq İran neftinin yerini asanlıqla Rusiya və Səudiyyə Ərəbistanı nefti tuta bilər. Bu ölkələr əslində bunu istəyirlər. Hər iki ölkənin hasilat imkanları indikindən çoxdur, sadəcə, bazarda qiymətləri sabitləşdirmək üçün daha az neft çıxarırlar. Bu baxımdan, İran neftinin çıxması ilə bazarda qiymətlərin artması qısamüddətli olacaq. Burada yalnız bir amil neftin qiymətinin uzunmüddətli dövrdə daha da bahalaşmasına gətirib çıxara bilər. Bu da ABŞ-İran münasibətlərində silahlı münaqişə mərhələsinə keçməsi variantıdır. İranın silahlı münaqişəyə cəlb olunması bütün Yaxın Şərq regionunda ciddi dəyişikliklərə, Səudiyyə Ərəbistanı, İraq kimi istehsalçıların hasilatının azalmasına gətirib çıxara bilər. Əks təqdirdə, yalnız sanksiyalarla qiymətlərin uzunmüddətli yüksəlişi gözlənilən deyil".

□ **DÜNYA,**
"Yeni Müsavat"

Rusiyada benzin fırılacaqçıları həbs olundu: bəs Azərbaycanda...

Ekspert: "Sürücülərdən belə bir yazılı şikayət daxil olub ki, avtomobilin benzin çəni 55 litr tutduğu halda, 64 litr benzinin pulunu alıblar"

Rusiya Federal Təhlükəsizlik Xidmətinin əməkdaşları "LUKoil" və "Rosneft" in bir neçə menecerini həbs edib. Rusiya mətbuatının yaydığı xəbərə qeyd olunur ki, əməliyyat ölkənin bir neçə regionunda və eləcə də Moskvada keçirilib.

Məlumatla görə, əməliyyat uzun sürən izləmə və araşdırmalardan sonra başlayıb. Təhlükəsizlik xidmətinə məlum olub ki, bu şirkətlərə məxsus yanacaq doldurma məntəqələrində xüsusən viruslu proqramlar quraşdırılıb. Nəticədə avtomobillərin çəninə göstəriləndən 7 faiz az yanacaq vurulur.

Əməliyyat nəticəsində ilk olaraq "Rosneft-Stavropol" un top-meneceri və "LUKoil" in bir neçə meneceri yaxalanıb.

Bundan sonra "Rosneft" den Oleq Kolpakov, "LUKoil" den isə Kovalevski və Yukinski adlı menecerlər də saxlanılıb. Onlar barəsində "müştəriyə cinayətə dəstə yaratmaq" və "külli-miqdarda dələduzluq" maddəsi ilə cinayət işi başlanılıb.

Əməliyyat nəticəsində həbslərin davam edəcəyi gözlənilir.

Azərbaycanda da fəaliyyət göstərən yanacaq doldurma məntəqələrindən xeyli sayda şikayətçilər var.

Bununla bağlı tez-tez sosial şəbəkələrdə, mətbuat səhifələrində yazılan şikayətlərin şahidi oluruq. Şikayət edən sürücülər aldıqları yanacağın kəmiyyəti və keyfiyyətinə şübhə ilə yanaşırlar. Bəzilərinin iddialarına görə, yanacaq doldurma məntəqələrində avtomobilin çəninə vurulan benzinin həcmi monitorlarda göstəriləndən 1-2 litr az olur. Sürücülərin sözlərinə görə, çox zaman şirkətin əməkdaşları öncəki müştəridən qalma miqdarı aparatda sıfırlayırlar. Məsələn, öncəki sürücü 5 manatlıq benzin vurursa, növbəti 20 manatlıq benzin vurulmasını istəyirsə, aparatı sıfırlamayıb, sürücüyə 15 manatlıq benzin vururlar. Monitorlarda isə 20 manatlıq benzinin vurulduğu görünür.

Sürücülər onu da bildirirlər ki, bu barədə defələrlə yanacaq doldurma məntəqəsinin rəhbərliyinə, işçi heyətinə müraciət ediblər. Bəzən onlar səhv etdiklərini bildirib, sürücülərin haqqı olan yanacağı avtomobilə

vururlar. Əksər hallarda isə bu, baş vermir.

"Yeni Müsavat" a danışan ekspert Eyyub Hüseynov bildirib ki, məsələ ilə bağlı ona da xeyli sayda şikayətlər daxil olur. Ekspertin sözlərinə görə, bu şikayətlər arasında absurd hallara da rast gəlinir:

"Mənə sürücülərdən belə bir yazılı şikayət daxil olub ki, avtomobilin benzin çəni 55 litr tutduğu halda, 64 litr benzinin pulunu alıblar. Müştəri sifariş verib ki, çəni

tamamilə doldurun. Çən zavod standartında 55 litr tutduğu halda, ora guya 64 litr benzin vurublar. Çox təəsüf ki, bunu müvafiq dövlət orqanlarına göndərsəm də, hələ heç bir səmərəli iş görülməyib. "LUKoil" in təhlükəsizlik xidmətinin rəisi mənə zəng vurdu. Ona təklif etdim ki, avtomobil yanımdadır. Gedib test edə bilərik, əgər siz dediyiniz qədər benzin tutarsa, deməli, haqlısınız. Lakin onlardan səs çıxmıdı. Bununla bağlı ərizə

yazıb, müvafiq dövlət qurumlarının hamısına məlumat vermişəm. Lakin dövlət orqanları belə saxtakarlıq işlərini ört-basdır edirlər. Çünki heç bir nəticə əldə olunmayıb. Deyirlər ki, aparatlarımız düz işləyir. Burada 3 məqamdan birində günah var. Ya haqqında bəhs etdiyimiz "KIA" avtomobilinin istehsalçısı rəqəmi səhv göstərərək yalan yazır, ya aparat düz işləmir, ya da "LUKoil" əhalini aldadır. Düşünürəm ki, üçüncü variant baş

verir və bu şirkət əhalini aldadır. Bütün bu kimi hadisələr testdən keçirilməlidir. Mənə xeyli sayda telefon zəngləri gəlib, məsələ ilə bağlı şikayətlər edilir. Mən artıq öz işimi görürəm, məsələni ictimailəşdirmişəm. Dövlət orqanları da gərək addım atsınlar. Mətbuat da bu barədə çox yazır".

Ekspert bildirib ki, sürücülərin şikayətçi olduğu ikinci məsələ yanacağın keyfiyyəti ilə bağlıdır: "Benzinin keyfiyyətinin aşağı olması ilə bağlı sürücülər mənə şikayət ediblər. Bu barədə də zənglər almışam. Lakin yazılı şikayət daxil olmayıb. Miqdardan aldadılma ilə bağlı şikayətlər isə çoxdur. Yanacaq doldurma məntəqələrində menzurka cihazı olmalıdır. Bilinməlidir ki, aparatlar düz işləyir, yoxsa işləmir. Vətəndaş alacağı benzinin birinci növbədə o qaba tökdürməlidir. Menzurka ilə benzin vurularkən onun həcmi açıq şəkildə görə biləcək. Məsələn, 90 qəpik verib bir litr benzin almaq istəyirsənsə, həmin menzurka ilə onun həcmi ölçə bilərsiniz. Amma təəsüf ki, heç bir məntəqədə menzurka qoyulmur. Uzun şlanqların çərisində qalan benzin avtomobilin çəninə yox, geri qayıdır. Bu səbəbdən də Standartlaşdırma, Metrologiya və Patent üzrə Dövlət Komitəsi menzurkanın açıq yerə qoyulmasına şərait yaratmalıdır".

□ **ƏLİ RAİS,**
"Yeni Müsavat"

Ermenistanın baş naziri Nikol Paşinyan Gürcüstana rəsmi səfər edib. Rəsmi məlumata görə, Paşinyan həmkarı Giorgi Kvirikaşvili ilə təkbətək və iki ölkənin nümayəndə heyətlərinin iştirakı ilə geniş tərkibdə görüş keçirəcək.

Ermənistanın baş nazirinin iki günlük səfər çərçivəsində Gürcüstan prezidenti Giorgi Marqvelaşvili və parlamentin sədri İrakli Kobaxidze ilə də görüşü nəzərdə tutulur. N. Paşinyan Gürcüstanın xarici işlər naziri Mixeil Canelidze ilə birgə Samtsxe-Cavaxeti bölgəsinə səfər edəcək və Axalkalaki şəhərində yerli etnik ermənilərlə görüş keçirəcək (APA).

Qeyd edək ki, ötən həftə Ermənistan prezidenti Armen Sərkisyan da Tiflisə səfər etmişdi. İndi Paşinyanın qonşu ölkəyə iki günlük səfər etməsi heç şübhəsiz ki, ciddi məsələlərlə bağlıdır. Ermənistan üçün təyikli məsələ olan dəmir yolu xəttinin açılmasıdır və buna görə Tiflisə minnətçi düşüb. Xatırladaq ki, Rusiya Gürcüstanın separatçı Abxaziya regionundan keçən Ermənistanla dəmir yolu xəttini işə salmaq üçün illərdir rəsmi Tiflisə təzyiq edir.

Bu dəmir yolu xətti Gürcüstanın separatçı bölgəsi olan Abxaziya'dan keçməklə, Rusiya ilə Ermənistanı birləşdirir. Abxaziya'dan keçən dəmir yolu 1991-93 illərdə gürcü-abxaz münaqişəsi nəticəsində fəaliyyətini dayandırıb. Dəmir yolunun bərpası və üzərindən yüklərin daşınması ilə bağlı təkcə Rusiya maraqlı deyil. Burada Qərb dairələrinin də marağı var. Ermənistan Rusiyanın təsirindən çıxartmağa, yaxud blokadadan xilas etməyə yönəlik cəhdlər daim davam edib. Elə Türkiyə-Ermənistan sərhədlərinin açılması üçün canfəşanlıq edən dairələr yenə də hərəkətə keçib. Tiflis bu anlaşmaya getmə, Abxaziyanın "müstəqilliyini" tanıması olacaq.

Paşinyanın Gürcüstan səfəri ilə bağlı maraqlı detallar üzə çıxıb. Səfərdən öncə açıqlama verən Gürcüstan xarici işlər naziri Mixail Canelidze Paşinyanın Tiflisdə daha çox ticarət və mədəni əlaqələri müzakirə edəcəyini bildirib. Lakin Canelidzenin bu sözləri Paşinyanın Tiflisə gətirdiyi nümayəndə heyəti ilə uyğun gəlməyib. Belə ki, Paşinyanın nümayəndə heyətində baş nazir müavini Tiqran Avinyan, müdafiə naziri David Tonoyan, xarici işlər naziri Zoqrab Mnatsakanyan, elm-təhsil naziri Araik Arutyunyan, mədəniyyət naziri Lilit Makunts, diaspor naziri Mxitar Ayrapetyan, neqliyyat naziri Aşot Akopyan yer alıb. Məlumatda qeyd olunur ki, siyahıda yer alan Avinyan belə Canelidzenin dediyi kimi, ticarət sahəsində danışıqların aparılması üçün gərəkli şəxs deyil. Belə ki, Avinyan baş nazir administrasiyasında sosial və humanitar sferanın kurasiyası ilə məşğul olur. Axar.az xəbər verir ki, ən maraqlı məqam siyahıda müdafiə nazirinə yer verilməsi olub. Ermənistanla Gürcüstan arasında hərbi əlaqələrin həddən artıq zəif olmasını və hərbi-texniki əməkdaşlığın işə sıfırdan yuxarı qalxmasını nəzərə alsaq, o zaman Tonoyanın Tiflisə aparılması ilə bağlı müəyyən suallar yaranır. Bildirilir ki, Tiflisin bəyan etdiyi ticarət əlaqələri anlayışına yeganə uyğun

şəxs Aşot Akopyandır. Görünən odur ki, ticarət əlaqələri dedikdə Tiflis daha çox Rusiya ilə açılacaq ticarət dəhlizini nəzərdə tutur. Paşinyanın səfəri zamanı həyata keçirəcəyi ən mühüm məsələlərdən biri isə onun Samsxe Cavaxetiya bölgəsinə səfəri olacaq. Paşinyan burada

toplantısında iştirak etmək üçün Soçiyə getmişdi. Gürcüstana səfər isə rəsmi status daşıyır və iki gün çəkəcək. Fikrimcə, Nikol Paşinyanın Gürcüstana səfərinin və bu ölkə ilə əməkdaşlığa bu qədər önəm verməsinin əsas səbəbi Abxaziya üzərindən Ermənistanla dəmir yolunun açıl-

masıdır. Rusiya-Gürcüstan dəmir yolunun açılışına nail ola bilmədilər. Paşinyan bu yolun açılması ilə xarici siyasətdə ilk uğrunu əldə etmək istəyir". **E.Şahinoğlu hesab edir ki, Paşinyanın Tiflisə səfərinin başqa məqsədi də var:** "Cənubi Qafqaz ölkələrindən Avropa İttifaqı ilə ən

fi deyil ki, Nikol Paşinyan çıxışlarında Avropa İttifaqı ilə vizasız gediş-gəlişə nail olmaq istədiyini bildirib. Gürcüstan bu hədəfə daha tez nail olub. Nikol Paşinyan Tiflisdən sonra ermənilərin yaşadığı Cavaxetiya bölgəsinə də gedəcək. Bu da bir ilkdir. Ermənistanın müstəqil olduğu bu illər-

Gürcüstan ona hər zaman dayaq olan, ən çətin anında yardımını əsirgəməyən Azərbaycanla münasibətlərə xələl gətirmək istiqamətində addım ataraq işğalçı Ermənistanla dəmir yolunun açılmasına razılıq verərsə, sözsüz ki, bu, Qarabağ məsələsinin dinc yolla tən-

Paşinyan Tiflisdən əliboş qayıdacaq, yoxsa... - rəsmi səfərdə əsas hədəf

İşğalçı Ermənistan Abxaziya'dan keçən dəmir yolunun açılmasına nail olsa, Gürcüstan Rusiya silahının Qarabağa daşınması üçün dəhliz versə, bu, Tiflisin Bakıya böyük xəyanəti olar; **politoloq:** "Tiflis odla oynayır..."

də bu ölkənin heç bir prezidenti və ya baş naziri Cavaxetiya'ya getməyib və ya gedə bilməyib. Görəsən, Tiflis Paşinyana bu icazəni niyə verir? Tiflis qorxmurmu ki, Paşinyanın bu bölgəyə səfəri Gürcüstanda erməni separatizminin növbəti dalğasına yol açar?"

Politoloq hesab edir ki, Tiflis odla oynayır: "Tiflis Paşinyanın istəyi əsasında Abxaziya üzərindən dəmir yolunun açılmasına icazə versə, bununla Bakıya xoş olmayan mesaj göndərəcək. Paşinyanın Gürcüstanda yaşayan ermənilərlə görüşüb dərcləşməsi də bölgəyə və Gürcüstana yaxşı heç nə vəd etmir. Görünür, Tiflis bu yolla Paşinyanı Rusiyanın caynağından qoparacağını düşünür. Ancaq bu o zaman baş verəcək ki, Paşinyanın özü Rusiyadan qopmaq istəsin".

zımlanmasına da ciddi şəkildə mane olan faktora çevriləcək. Belə olan halda Rusiyanın işğalçı Ermənistanla hərbi avadanlıq və silah-sursat göndərməsi kifayət qədər asanlaşacaq.

Paşinyan Tiflisdən əlidlə qayıdacaq, yoxsa əliboş, bunu yaxın zamanlarda biləcəyik. Hər halda, özünü "məxməri inqilab" lideri kimi təqdim edən erməni baş nazir çox istəyir ki, hökumət rəhbəri kimi sələflərinin edə bilmədiyini əldə etməklə xalqın qəhrəmanına çevrilsin. Amma bacaracaqmı? Tiflis bu addımı da bölgəyə və Gürcüstana yaxşı heç nə vəd etmir. Görünür, Tiflis bu yolla Paşinyanı Rusiyanın caynağından qoparacağını düşünür. Ancaq bu o zaman baş verəcək ki, Paşinyanın özü Rusiyadan qopmaq istəsin".

□ **E.PAŞASOY,**
"Yeni Müsavat"

erməni diasporunun nümayəndələri ilə görüşəcək. Məhz bu amil niyə diaspor nazirinin Gürcüstana aparılması sualına aydınlıq gətirir.

Tiflis üçün kifayət qədər ağır olan bu ərazidə ermənilərin uzun illərdə aktiv olduğu hər kəsə bellidir. Üstəlik, Gürcüstanın Rusiyanın təsirinin hələ də böyük olduğu bölgəyə onun havadan olan Ermənistan rəhbərini buraxması və hətta ona geniş görüşlər keçirmək imkanı yaratması maraqlıdır. Rusiya ilə ticarət dəhlizlərini açmağa şərait yaradaraq erməniləri blokadadan çıxarmağa çalışan Tiflisin niyə Paşinyana sevrək qollarını açması hələ də şübhəli qalır. Ən azından bu dəhlizləri açmağın qarşılığını Rusiya hələlik Tiflisə Abxaziya və Cənubi Osetiyanın müstəqilliyini Suriyaya tanımaq-la ödədir. Hər halda, Suriya dövlətinin separatçı bölgələri "müstəqil" dövlət kimi tanımasının ardınca Tiflisin Abxaziya'dan keçən dəmir yolunu Ermənistanın üzünə açması təkcə Azərbaycana qarşı xəyanət olmaz, həm də Gürcüstanın özünə də qəsd olardı.

"Atlas" Araşdırmalar Mərkəzinin rəhbəri, politoloq Elxan Şahinoğlu bildirdi ki, Paşinyanın Gürcüstan səfərinin əsas məqsədləri bellidir: "Bu, onun baş nazir qismində ilk xarici səfəri sayıla bilər. O, baş nazir seçildikdən sonra ilk olaraq Dağlıq Qarabağa gəldi və separatçılara "ürək-dirək" verdi. Paşinyan daha sonra Soçiyə gedərək Rusiya prezidenti Vladimir Putinlə görüşdü. Ancaq bunu rəsmi səfər adlandırmaq çətindir. Çünki Paşinyan Avrasiya İqtisadi Birliyinin

masına Tiflisin icazəsinə nail olmaqdır. Paşinyandan əvvəlki Ermənistan liderləri bunu çox arzu-

suz əlaqələri Gürcüstan qurub. Paşinyan Gürcüstanın bu təcürbəsini öyrənmək istəyir. Təsədü-

Rusiyada Paşinyanın axırına çıxmaq çağırışları

Növbəti belə məqalə "Moskovskiy Komsomolets" qəzetində dərc olunub; müəllifi ermənidir

Ermenistanda inqilab edib hakimiyyətə gələn Nikol Paşinyan Rusiya ilə mütəfiqlik münasibətlərində heç bir dəyişiklik olmayacağını dəfələrlə bildirsə və Putini buna əmin etməyə çalışsa da, Moskvada ona münasibət heç də yaxşı deyil. Xüsusən Paşinyanın öz kabinetini ancaq qərbməylli kadrlardan formalaşdırması Moskvanı qəzəbləndirir.

Nəticədə rəsmi kanallarla olmasa da qeyri-rəsmi kanallarla və o cümlədən KİV-lər vasitəsilə Paşinyanın "axırına çıxmaq" çağırışları artmaqdadır.

Virtualaz.org xəbər verir ki, növbəti belə məqalə "Moskovskiy Komsomolets" qəzetində dərc olunub. Müəllifi isə ermənidir-Anait Ter-Qriqoryan. Müəllif yazır ki, ola bilsin Ermənistandakı inqilab Ukrayna inqilabından fərqlənir. Ən azından Ukraynadan fərqli olaraq dinc keçib, heç kim ölməyib. Amma Gürcüstandakı "qızılqul inqilabı" da bu cür dinc keçmişdi və Şevardnadze hakimiyyətə "könüllü" əl çəkmişdi. Doğrudur, küçənin təzyiqi ilə.

"Rusiyalı ekspertlər deyirlər ki, Paşinyan pragmatikdir və Rusiya ilə münasibətlərin Ermənistan üçün nə demək olduğunu başa düşür. Ancaq bu gün çox az adam xatırlayır ki, Mixail Saakaşvili də hakimiyyətə gələndən sonra ilk səfərini Moskvaya etmişdi və orada əvvəlcə böyük auditoriya qarşı-

sında, sonra prezident Putinlə şəxsi görüşündə Rusiya-Gürcüstan dostluğunu qoruyub saxlayacağına and içdi. Amma axırı necə oldu, hamımız bilirik" - müəllif yazır.

Məqalədə deyilir ki, rusiyalı siyasətçilər Paşinyanın sözüne yox, əməlinə fikir verməlidir. Məsələn, onun komandasını kimlərdən formalaşdırmasına.

Müəllif Paşinyanın kabinetinin üzvlərindən əmək və sosial təminat naziri Mane Tandilyanı və təhsil naziri Araik Arutyunyanı misal gətirir. Onlardan birincisi Ermənistandakı Amerika universitetini bitirib, Amerika şirkətində işləyib. İkincisi isə Helsinki Vətəndaş Assambleyasında və "Transparency International"-da işləyib, hansı ki, onların hər ikisini Rusiyada "agent" kimi tanıyıblar.

Dövlət Nəzarəti Xidmətinin rəhbəri David Sanasaryan isə daha maraqlı personadır. Əvvəllər o, qərbyəmüllü "İrs" Partiyasının üzvü olub. Sanasaryan vaxtaşırı olaraq anti-Rusi-

ya aksiyalarında iştirak edib, Rusiya hərbi bazasının çıxarılmasına çağırışlardan biri olub.

Müdafiə naziri David Tonoyan da parlaq bioqrafiyaya malik biridir. 1998-ci ildən NATO-nun mütəfiq qüvvələr komandanlığında müxtəlif vəzifələrdə çalışıb. 2004-2007-ci illərdə Ermənistanın NATO-dakı nümayəndəsi olub. Ermənistandakı inqilab ərəfəsində Rusiya xüsusi xidmət orqanlarına bağlı bəzi rus saytları Tonoyanın NATO-da işləyərkən "verbovka" olunduğunu yazıblar. Hətta kursorunun adını da çəkiblər-ABŞ səfirliyinin hərbi ataşesi, mayor

Erik Larsen.

Ən maraqlısı isə diaspor nazirinin müavini Babken Ter-Qriqoryandır. Parisdə anadan olmuş Ter-Qriqoryan orada yaşayıb və təhsil alıb. Ermənistanda «Soros» Fondunun koordinatoru olub, "Transparency International"-da, HALO Trust-da işləyib. Ancaq Ter-Qriqoryan əlində Putinin ünvanına söyüş yazılmış plakat tutarkən çəkilmiş fotosu ilə daha da məşhurlaşmış.

"Bir sözle, əla komandadır, xüsusən Rusiya ilə tərəfdaşlıq münasibətlərini inkişaf etdirmək üçün" - müəllif ironiya ilə yazır.

□ **Virtualaz.org**

Son günlər ölkədə qeyri-sabit hava şəraiti müşahidə olunur. Bölgələrdə yağın güclü leysan yağışlarından sonra əmələ gələn sel suları təsərrüfatın ayırı-ayrı sahələrinə ziyan vurub.

Belə ki, ötən həftə İsmayılıda müşahidə olunan güclü külək və leysan nəticəsində şəhərin özündə və kəndlərdə sosial obyektlərin dam örtüyü qopub, meyvə ağacları, elektrik dirəkləri aşılıb, meyvə-tərəvəz və taxıl tələf olub. Rayonda elektrik naqilləri qırılıb, əhaliyə elektrik enerjisinin verilişi dayanıb. Şamaxıda da güclü yağış fəlakətlə nəticələnib. Belə ki, əvvəlcə rayonun dağlıq ərazilərinə dolu düşüb, sonra küləklə müşahidə olunan leysan yağışı yağdı.

Pirsaat, Ağsuçay və Girdiman çaylarında suyun səviyyəsi xeyli qalxıb. Rayonun Ərçivan, Pırqulu, Nağaraxana, Qalebuğurd, Dəmirçi kəndlərində tərəvəz və taxıl sahələrinə, meyvə bağlarına ziyan deyib, elektrik dirəkləri aşılıb, naqillər qırılıb, əhaliyə elektrik enerjisinin verilişi dayanıb.

"Azərişiq" ASC-nin mətbuat xidmətinin rəhbəri Tanrıverdi Mustafayev "Yeni Müsavat"a bildirib ki, hadisə nəticəsində zərər görmüş elektrik xətləri bərpa olunub: "Elə sel baş verən gündün səhəri işlərə başlanılıb, bütün xətlər qısa bir zamanda bərpa olundu. Əsasən İsmayılı rayonu və Qax, Qəbələ ərazisində elektrik xətlərinə ziyan dəymişdi. Onların da hamısı qeyd etdiyim kimi, bərpa olundu və elektrik enerjisinin verilişində heç bir problem yoxdur".

Kənd təsərrüfatını təbii fəlakətlərdən necə qoruyaq - sığorta məsələsi gündəmdə

Anar Hüseynov: "Təəssüf ki, təsərrüfatlar fərdi və özəl olduğu üçün dövlət tərəfindən onlara zərərin ödənilməsi mümkün deyil"
Natiq Cəfərli: "Məsələnin ən sivil yolu dövlətin dəstəyi ilə kənd təsərrüfatı üzrə sığorta fondlarının yaradılmasıdır"

Ekologiya və Təbii Sərvətlər Nazirliyinin Milli Hidrometeorologiya Departamentinin verdiyi məlumata görə, ötən günlər ərzində yağın leysan xarakterli intensiv yağış nəticəsində respublikanın bəzi çaylarında sululuq artıb, bildirilib ki, hazırda Böyük Qafqazın Quba-Xaçmaz bölgəsi çaylarında sululuq ongünlük normanın 70-80, Kiçik Qafqazın çaylarında 40-80, Lənkəran-Asta-

ra çaylarında 30-40, Naxçıvan Muxtar Respublikası çaylarında isə 10 faizini təşkil edir. Departamentdən bildirilib ki, mayın 29-da Kür çayının Qıraçqəmə mənəqəsində suyun səviyyəsində 10 santimetr artım müşahidə olunub.

Yuxarıda da qeyd etdiyimiz kimi hadisələr nəticəsində kənd təsərrüfatı məhsullarına da ciddi ziyan dəyib. Ümumiyyətlə, tez-tez baş verən təbii

fəlakətlər zamanı əkinçilər ciddi ziyan görürlər.

"Yeni Müsavat"a danışan iqtisadçı Natiq Cəfərli bildirib ki, dünya ölkələrində kənd təsərrüfatının subsidiyalaşma yolu ilə sığortalanma praktikasını mövcuddur:

"Doğru olan da elə budur. Çünki kənd təsərrüfatı kifayət qədər riskli sahə olduğu üçün sığorta şirkətləri riskin hamısını öz üzərlərinə götürmək istəmir. Dövlətdən kifayət qədər subsidiya olmasa, sığorta şirkətləri ya qiyməti çox baha təyin edirlər, ya da tamamilə imtina edirlər. Qiymət baha da olanda kənd təsərrüfatı ilə məşğul olan insanlar bunu ödəyib bilmirlər və ciddi problem yaranır. Nəticədə bir hadisə baş verəndə hər kəs dövlətdən kömək gözləyir. Dövlətin də hansısa ehtiyat fondu yoxdur ki, bu işlə məşğul olsun. Ona görə də məsələnin ən sivil yolu dövlətin dəstəyi ilə kənd təsərrüfatı üzrə sığorta fondlarının yaradılmasıdır. Yaxud da bu

gün fəaliyyət göstərən sığorta şirkətləri ilə dövlət zəmanəti olmaqla müqavilə bağlamaq mümkündür. Bu, ən effektiv yoldur. Qonşu ölkələrin əksəriyyətində də bu praktikadan istifadə edirlər. Məsələn, Türkiyədə kənd təsərrüfatının sığortası ilə məşğul olan şirkətlər fermerlərin ödədiyi qədər də dövlətdən subsidiya alırlar. Bu zaman da sahədə məşğul olan sığorta şirkətlərinə stimulyar yaranır. Belə stimulyator addımlar olmasa kənd təsərrüfatının sığortası kommersiya məqsədilə sığortalanması ləngiyəcək və mümkün olmayacaq".

Məsələ ilə bağlı Kənd Təsərrüfatı Nazirliyinin mətbuat xidmətinin rəhbəri Anar Hüseynov bildirib ki, İsmayılı rayonunda 26 may 2018-ci il tarixində gecə saatlarında başlayan və 27 may gündorta saatlarnadək davam edən güclü küləklə müşayiət olunan leysan yağışlarının təsiri nəticəsində 480 ha arpa, 210 ha buğda sahəsi yerə yatıb:

"Sahibkar Əliyev Elyas Şahvələd oğluna məxsus 47 baş xırda, 3 baş işe iribuynuzlu mal-qaranı sel suları aparıb. Bu kimi hallarda rayon fəvqəladə hallar komissiyasının nümayəndələri təbii fəlakət nəticəsində ziyan çəkən vətəndaşların müraciətlərini qəbul edir, təsərrüfatlara baxış keçirilir, dəymiş ziyan müəyyən edilir. Təəssüf ki, təsərrüfatlar fərdi və özəl olduğu üçün dövlət tərəfindən onlara zərərin ödənilməsi mümkün deyil. Yalnız sığorta olunan təsərrüfatlar dəymiş zərərin əvəzini ala bilərlər. Bu səbəbdən də bizim yerli idarələrimiz kənd təsərrüfatı məhsullarının vaxtında sığortalanması üçün istehsalçılar arasında mütəmadi təbliğat və marifləndirmə işləri aparır. Aqrar sığortanın inkişaf etdirilməsi Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 6 dekabr 2016-cı il tarixli Fərmanı ilə təsdiqlənmiş Azərbaycan Respublikasında kənd təsərrüfatı məhsullarının istehsalına və emalına dair Strateji Yol Xəritəsi"ndə qarşıya qoyulmuş əsas prioritetlərdəndir. Kənd Təsərrüfatı Nazirliyi yanında Kənd Təsərrüfatı Layihələri və Kreditlərinin İdarə Edilməsi üzrə Dövlət Xidməti aqrar sığorta mexanizminin hazırlanması ilə məşğuldur. Azərbaycanda Türkiyənin TARSIM modelindən istifadə etməyə qərar verilib. İlin sonunadək Azərbaycanda Aqrar Sığorta Fondu yaradılması nəzərdə tutulub. Həmin fond tərəfindən icraçı sığorta qurumu müəyyən olunacaq. Əminlik ki, bu yeniliklər həm sığorta şirkətlərinə, həm də fermerlərə aqrar sığortadan faydalanmağa imkan verəcək".

□ Əli RAİS,
"Yeni Müsavat"

Ali və orta məktəblərin idarə olunması ilə bağlı yeni qərar

"Bu qərar təhsilin inkişafına böyük təkan verəcək"

Otən gün ali və orta məktəblərin, bağçaların idarə edilməsi qaydaları dəyişdirildi. "Ali təhsil müəssisəsinin Nümunəvi Nizamnaməsi"ndə edilən dəyişikliyə əsasən, ali təhsil müəssisələrinin strukturunun təsdiq edilməsi, inkişaf istiqamətlərinin müəyyən edilməsi, illik maliyyə hesabatlarının təsdiq edilməsi, təsərrüfat cəmiyyətlərinin yaradılmasına və ya onlarda iştirak etməyə, idarə və nümayəndəliklərinin yaradılmasına razılıq verilməsi, xalis aktivlərinin dəyərinin 25 faizindən artıq məbləğdə olan əqdin (xüsusi əhəmiyyətli əqdin) və aidiyyəti şəxslə dəyəri publik hüquqi şəxsin aktivlərinin 5 faizini və daha çox hissəsini təşkil edən əqdin bağlanmasına razılıq verilməsi üzrə səlahiyyətlərini tabeliyində dövlət ali təhsil müəssisələri yaradılan icra hakimiyyəti orqanları həyata keçirəcəklər.

"Ümumtəhsil məktəbinin Nümunəvi Nizamnaməsi"ndə edilən dəyişikliyə əsasən bələdiyyə və özəl ümumtəhsil məktəbinin nizamnaməsi təhsil müəssisəsinin təsisçisi, dövlət ümumtəhsil məktəbinin nizamnaməsi tabeliyində olduğu mərkəzi və ya yerli icra hakimiyyəti orqanı (Nazirlər Kabinetinin təsdiq etdiyi nizamnamələr istisna olmaqla) tərəfindən təsdiq ediləcək. İndiyə qədər ümumtəhsil məktəbinin nizamnaməsi təhsil müəssisəsinin təsisçisi (Azərbaycan prezidentinin və Nazirlər Kabinetinin təsdiq etdiyi nizamnamələr istisna olmaqla) tərəfindən təsdiq edilib.

"Məktəbəqədər təhsil müəssisəsinin Nümunəvi Nizamnaməsində edilən dəyişikliyə əsasən dövlət məktəbəqədər təhsil müəssisəsinin nizamnaməsi tabeliyində olduğu mərkəzi və ya yerli icra hakimiyyəti orqanı (Nazirlər Kabinetinin təsdiq etdiyi nizamnamələr istisna olmaqla) tərəfindən təsdiq ediləcək. Eyni zamanda orta təhsil və təhsilə qədər müəssisələrin sərbəst fəaliyyət göstərməsinə qarşıdır. Yəni bu müəssisələrdə də qanunların Nazirlər Kabinetini təsdiq edəcək. Bu da özəl təhsil müəssisələrinin sərbəst fəaliyyətini məhdudlaşdırır. Düşünürəm ki, bu addım müsbət nəticələr verəcək. Bu təhsil müəssisələrində bürokratik əngəllərin, uzun-uzadı yazışmaların, razılıqların, mobil idarə olunmasının qarşısını alacaq. Əgər əvvəllər müəssisə rəhbərliyi özünü işi görürdüsə, indi bu artıq neçə mərhələdən keçdikdən sonra lazımı məlumatın üzərində baş verəcək".

kezi və ya yerli icra hakimiyyəti orqanı tərəfindən təsdiq ediləcək. Dövlət məktəbəqədər təhsil müəssisəsinin nizamnaməsində edilən dəyişikliklər təhsil müəssisəsinin pedaqoji şurası tərəfindən qəbul olunacaq və tabeliyində olduğu mərkəzi və ya yerli icra hakimiyyəti orqanı tərəfindən təsdiq ediləcək. İndiyə qədər dövlət məktəbəqədər təhsil müəssisəsinin nizamnaməsində edilən dəyişikliklər təhsil müəssisəsinin pedaqoji şurası tərəfindən qəbul olunub və təsisçi tərəfindən təsdiq edilib.

Təhsil eksperti Mələhət Mürşüdü "Yeni Müsavat"a bildirib ki, bu dəyişikliklər o deməkdir ki, ali məktəblərin malik olduqları müstəqillik alınır: "Əvvəllər bu qanunları universitet şurası təsdiq edib, qeyd olunan prosesləri həyata keçirirdisə, indi artıq bu işi mü-

Mələhət Mürşüdü

Kamran Əsədov

vafiq icra strukturu, yeni Təhsil Nazirliyi və Prezident Administrasiyası təsdiq edəcək. Eyni zamanda orta təhsil və təhsilə qədər müəssisələrin sərbəst fəaliyyət göstərməsinə qarşıdır. Yəni bu müəssisələrdə də qanunların Nazirlər Kabinetini təsdiq edəcək. Bu da özəl təhsil müəssisələrinin sərbəst fəaliyyətini məhdudlaşdırır. Düşünürəm ki, bu addım müsbət nəticələr verəcək. Bu təhsil müəssisələrində bürokratik əngəllərin, uzun-uzadı yazışmaların, razılıqların, mobil idarə olunmasının qarşısını alacaq. Əgər əvvəllər müəssisə rəhbərliyi özünü işi görürdüsə, indi bu artıq neçə mərhələdən keçdikdən sonra lazımı məlumatın üzərində baş verəcək".

Təhsil eksperti Kamran Əsədov də qeyd edib ki, təhsil müəssisələrinin idarə olunması ilə bağlı müvafiq qərar təhsilin inkişafına böyük təkan verəcək: "Beynəlxalq tədqiqatlara görə, ali təhsil sektorunun cəmiyyətdəki, iqtisadi quruluşdakı və dəyərlərdəki rolu baxımından daim əsaslı bir dəyişikliyə məruz qalması təbii haldır. Bu gün dünyada "rəqəmsal əsr", 3.0 konsepti (yeni nəsil universitetləri),"elektron təhsil" kimi yeni anlayışların meydana gəlməsi təhsil sektorunun real tələbatlara uyğunlaşdırılmasına səbəb olan əsas göstəricilər kimi dəyərləndirmək olar.

Bu yazıda biliklərə əsaslanan iqtisadiyyatda universitet-

lər - təhsil, tədqiqat və biliklərin kommersiyalaşması missiyasına uyğun fəaliyyət çevrəsinə malik olma kontekstində gələcək istiqamətləri araşdırmaq üçün beynəlxalq və yerli səviyyədə ali təhsil sahəsinə təsir edən əsas amillərin və Azərbaycan universitetləri üçün imkanların, çağırışların və təsirlərin tədqiqinə cəhd olunub. Ümumiyyətlə, təhsil sektoru digər sektorlar üçün yeni məhsullar, bazarlar yaradır və bununla da həmin sektorların təhsilə olan özünəməxsus tələblər formalaşır. Müasir mərhələdə dünyada bu tələbləri aşığıdakı kimi qruplaşdırılır:

- Bilik əldə etməyin və biliyin demokratikləşdirilməsi
- Bazarların rəqabət qabiliyyəti

- Rəqəmsal texnologiyalar
- Qlobal mobillik
- Sənaye ilə inteqrasiya
- Maliyyə mənbələrinin müxtəlifliyi

- Klassik universitet anlayışında uzaqlaşma və sair. Ölkəmizdə də dövlət təhsil siyasətinin əsaslarını təşkil edən "Azərbaycan 2020: gələcəyə baxış" İnkişaf Konsepsiyası, "Azərbaycan Respublikasında təhsilin inkişafı üzrə Dövlət Strategiyası", həmçinin "Təhsil haqqında" və "Elm haqqında" Azərbaycan Respublika-

sının qanunları da ölkədə insan kapitalının inkişafı, bilik və innovasiyalara əsaslanan cəmiyyətin qurulması prioritet istiqamətlər kimi qəbul olunub. Son illər ərzində Azərbaycanda təhsilin inkişafı istiqamətində mühüm nailiyyətlər əldə edilsə də, orta məktəblərin, məktəbəqədər təhsil müəssisələrinin, ali məktəblərin, orta ixtisas təhsil müəssisələrinin, peşə təhsil müəssisələrinin idarə olunması ilə bağlı şəffaflığın təmin olunması istiqamətində az işlər görülüb. Qeyd etdiyim təhsil müəssisələrinin hamısı dövlət büdcəsinin vəsaitindən asılı halda fəaliyyət göstərir. Onların maliyyə, idarəetmə muxtariyyəti yoxdur. Təəssüf ki, bütün pillələrdə fəaliyyət göstərən təhsil müəssisələri büdcəyə gəlir gətirmir. Bunun da səbəbi odur ki, təhsil müəssisələri menecerlər tərəfindən idarə olunmur. Təhsil müəssisələri təkcə dövlət büdcəsindən maliyyələşdirilməməlidir. Onlar təhsil xidmətləri göstərən öz büdcələrini formalaşdırılmalıdır. Uşaq bağçaları publik hüquqi şəxs qismində böyük gəlir əldə edə bilər. Çünki ölkədə dayəlik xidməti formalaşmayıb. Məktəbəqədər təhsil müəssisələri idarə edən bu kimi xidmətləri təklif etməlidir. Peşə təhsil müəssisələri iri şirkətlərin ehtiyacı olan kadr hazırlığını həyata keçirməklə gəlir əldə edə bilərlər.

Hesab edərəm ki, təhsil müəssisələrinin idarə olunması ilə bağlı müvafiq qərar təhsilin inkişafına böyük təkan verəcək. Amma o şərtlə ki, idarəçiliklə məşğul olan şəxslər menecerlər olsunlar, müasir təhsil sistemini bilsinlər".

□ Xalidə GƏRAY,
Musavat.com

Dövlət əmlakının özəlləşdirilməsi prosesi davam edir. Belə ki, Əmlak Məsələləri Dövlət Komitəsinin iyunun 27-də keçirəcəyi növbəti hərəcəda 114 dövlət əmlakının özəlləşdirilməsi nəzərdə tutulur. Bunlardan 24-ü səhmdar cəmiyyəti, 23-ü qeyri-yaşayış sahəsi, 31-i kiçik dövlət müəssisə və obyektləri, 36-sı isə nəqliyyat vasitəsidir.

İri həcmli investisiyalar təmir-tikinti, sənaye, aqrar, nəqliyyat sahələri ilə bağlı təklif olunan səhmdar cəmiyyətləri arasında seçim edilərək böyük biznes layihələrinə cəlb oluna bilər.

Səhmdar cəmiyyətləri paytaxtla yanaşı, Salyan, Sabirabad, Yevlax və digər bölgələrdə yuxarı gəlir mənbəyinə çevrilə bilər. Yevlax şəhərində 2 nəqliyyat, 2 təmir-tikinti, 1 sənaye sahəsinə aid səhmdar cəmiyyətləri təklif olunur. Qax şəhərində yerləşən "Qax Təxil", Abşeron rayonu, Masazır kəndində yerləşən "Masazır quşçuluq" kimi səhmdar cəmiyyətlərinin özəlləşdirilməsi, aqrar sahənin inkişafına dəstək olmaqla yanaşı, investora yüksək gəlirlər gətirə bilər.

Kiçik və orta sahibkarlıqla məşğul olmaq istəyənlərin planlarını həyata keçirmək şansları bu hərəcəda da yüksəkdir. Belə ki, onlar kiçik dövlət müəssisə və obyektləri, eləcə də qeyri-yaşayış sahələrinə investisiya edərək məişət, iaşə, qida, toxuculuq və digər xidmət sahələri üzrə biznes sahibi ola bilərlər.

Cəmiyyəti düşündürən əsas məqam isə bu dövlət əmlaklarının nə dərəcədə real bazar dəyərlərinə uyğun qiymətləndirilməsi və bu prosesdən dövlət büdcəsinə nə qədər vəsaitin daxil olmasıdır.

Önemli suallardan biri də özəlləşdirilən dövlət müəssisələrinin yeni sahiblərinin bu obyektlərdən təyinatını saxlaması, müəssisənin fəaliyyətinin davam etdirməsidir.

Mövzu ilə bağlı "Yeni Müsavat"a açıqlama verən Milli Məclisin İqtisadi siyasət, sənaye və sahibkarlıq komitəsinin üzvü Vahid Əhmədov bildirdi ki, qanuna uyğun olaraq özəlləşdirilən müəssisələr 3 il müddətində öz təyinatı üzrə işləməlidir: "Ancaq təəssüf ki,

Dövlət özəlləşdirmə prosesindən qazanır, yoxsa itirir..

Vahid Əhmədov: "Qanuna uyğun olaraq özəlləşdirilən müəssisələr 3 il müddətində öz təyinatı üzrə işləməlidir, ancaq..."

Vüqar Bayramov: "Özəlləşdirmə birinci mərhələdir, ikinci mərhələdə bu müəssisələrin dövlət tərəfindən dəstəklənməsinə, onların sağlamlaşdırılması ilə bağlı prosesin davam etdirilməsinə ehtiyac var"

buna bir o qədər əməl olunmur, nəzarət də edilmir. Ancaq özəlləşdirmə prosesi şəffaf aparılır. Özəlləşdirmə prosesində mənim tanıdığım insanlar da iştirak edir və onlar da təsdiqləyirlər ki, səhmdar cəmiyyətlərdən tutmuş avtomobillərə qədər hər bir əmlakın özəlləşdirilməsi şəffaf qaydada aparılır.

Özəlləşdirmədən gələn gəlirlər dövlət büdcəsinə daxil olur. Büdcədə kəsirin bağlanmasına yönəldilən vəsaitlərdən biri də budur. Özəlləşən obyektlərin siyahısı da açıqlanır, Dövlət Əmlak Komitəsinin qəzetində dərc olunur. Yeni bu prosesdə heç də gizli aparılmır".

Qiymətləndirmə prosesinə gəlincə, deputat bildirdi ki, öz sektoradakı qiymətləndirmə ilə dövlət sektorunun qiymətləndirməsi bir qədər fərqli ola bilər: "Bu, daha çox hərəcədəki vəziyyətdən asılıdır ki, kim hansı qiyməti verəcək. Dövlət Əmlak Komitəsi müəyyən bir qiymət təyin edir, əmlak həmin qiymətə satılır, sonra bir qədər ucuzlaşdırılır. Bunu artıq bazar müəyyən edir".

İqtisadçı ekspert Vüqar Bayramov da "Yeni Müsavat"a danışarkən qeyd etdi ki, əvvəlki dövrlərlə müqayisədə son vaxtlar dövlət əmlakının özəlləşdirilməsi ilə bağlı hərəcələrə maraq və tələb artıb: "Bizim apardığımız monitorinqlər göstərir ki, xüsusən də son iki ayda özəlləşdirmə prosesinə maraq artıb. Əgər əvvəlki dövrlərdə hərəcələrə çıxarılan əmlakın satılmasında çətinliklər var idisə, daşınar və daşınmaz əmlak bir neçə dəfə hərəcəyə çıxarıldırsa, son iki ayda satış daha qısa zamanda həyata keçirilir. Nəticə etibarilə həm daşınar, həm də daşınmaz əmlaka tələbin artması müşahidə edilməkdədir. Bunun əsas səbəblərindən biri elektron hərəcələrin tətbiq edilməsidir. Çünki bu, özəlləşdirmə prosesində şəffaflığın artmasına xidmət edir və birbaşa kənar müdaxilələrin aradan qalxmasına səbəb olur.

2017-ci ildən etibarən milli valyutanın stabilliyinin qorunub saxlanması da daşınmaz əmlaka marağın artmasına səbəb olub. Son dövrlər sahibkarların hərəcələrə marağı artıb və hərəcələrdə bu özünü göstərir.

Kütləvi özəlləşdirmə artıq başa çatıb. Hazırda daha çox dövlətin payı olan müəssisələrin dövlət payının özəlləşdirilməsi həyata keçirilir. Eləcə də nisbətən iri dövlət müəssisələrinin investisiya layihələrinin özəlləşdirilməsi həyata keçirilir. Bu baxımdan özəlləşdirmə prosesi yeni mərhələdədir. İndiki mərhələdə əsas məqsəd büdcə gəlirlərinin artırılması deyil, yəni fiskal istiqamət prioritet deyil. Prioritet ondan ibarətdir ki, özəlləşdirilən dövlət mülkiyyətinin özəl mülkiyyətə transferi həyata keçirilsin. Məqsəd daha çevik idarəetməyə malik olan, korporativ idarəetmə sistemini tətbiq edən özəl şirkətlərin ya-

ranmasına nail olmaqdır. Bu kontekstdə biz daha çox dövlətin səhmdar cəmiyyətlərdəki payının özəlləşdirilməsini müşahidə edirik ki, növbəti aylarda da bu proses davam edəcək".

İqtisadçının sözlərinə görə, əhəmiyyətli məqamlardan biri də özəlləşdirilmiş müəssisələrin sağlamlaşdırılması, onların profilə uyğun olaraq fəaliyyətinin davam etdirilməsi, dövlətin bu istiqamətdə dəstəyinin davam etdirilməsidir: "Bu istiqamətdə fəaliyyətin gücləndirilməsinə ehtiyac var. Çünki özəlləşdirmə birinci mərhələdir. İkinci mərhələdə özəlləşdirilmiş müəssisələrin dövlət tərəfindən dəstəklənməsinə, onların sağlamlaşdırılması ilə bağlı prosesin davam etdirilməsinə ehtiyac var.

Dövlət tərəfindən əsasən 3 istiqamətdə dəstək həyata keçirilə bilər. Belə ki, özəlləşdirilmiş müəssisələrin idarə edilməsi, maliyyə resurslarına çıxış imkanları, ixrac və digər standartlarla bağlı, həmçinin investisiya planlarının hazırlanması ilə bağlı həmin müəssisələr üçün texniki yardım və təlimlərin həyata keçirilməsi çox önemlidir. İnkişaf etmiş ölkələrin təcrübəsinə də nəzər salsaq görərik ki, hər hansı qurumun özəlləşdirilməsindən sonra müəssisənin idarə edilməsi ilə bağlı, o cümlə-

"Xalq artisti" adının imtiyazları

Əhməd Qəşəmoğlu: "Sanki bu ad xüsusi keyfiyyət nişanıdır..."

Məlum olduğu kimi, bir neçə gün öncə ölkə prezidenti bir sıra incəsənət və mədəniyyət nümayəndələrinə fəxri adların verilməsi haqda sərəncam imzaladı. "Xalq artisti" fəxri adı alanların sırasında Emin Ağalarov, Elnarə Kərimova, Aygün Səmədzadə, Murad Dadaşov, Nəibə Allahverdiyeva, Sabir Məmmədov, Natiq Şirinov və digərləri var.

Lakin bu dəfə də fəxri adların verilməsi ilə bağlı sərəncam imzalandıqdan sonra bəzi sənətlər öz adlarını bu siyahıda görmədiklərindən giley-güzar etdi. Bu məsələ müğənni Nadir Qafarzadəni isə özümdən çıxartdı. Müğənni sosial şəbəkədə öz etirazını bildirdi. Heç bir fəxri ad ala bilməyən müğənni Xatirə İslam da bu narazılığa qoşuldu.

Maraqlıdır, bəs "Xalq artisti" adının imtiyazları nədən ibarətdir?

Öncə qeyd edək ki, fəxri adların verilməsi sovet dövründən bu günə qədər qalan ənənədir. Məlum olduğu kimi, sovet dönəmində "Xalq artisti", "Əməkdar artist", "Əməkdar incəsənət xadimi", "SSRİ xalq artisti", "Xalq şairi" və s.

bu kimi fəxri adlar "yuxarıdan" göstərişlə verilir. Beləliklə, fəxri ad almış şəxslər bununla fəxr edir, daha da ruhlanırdılar.

Bu gün fəxri ad alan incəsənət və mədəniyyət nümayəndələri ayda 100 manat təqaüd alırlar. Təbii ki, fəxri adlar həm də təqaüd, bəzən ev, maşın deməkdir.

Lakin bununla belə, cəmiyyətimizdə sovet dövründən sonra da fəxri adların verilməsi birmənalı qarşılanmır. Hətta fəxri ad almış insanlar belə, bəzən bu ənənənin davam etdirilməsini gərəksiz sayır. Çünki dünyanın inkişaf etmiş ölkələrində bu cür ənənə yoxdur. Məsələn, Pavorotti, Xose Karears və bu kimi dünya şöhrətli ifaçıların heç də "Xalq artisti" və ya "Əməkdar artist" kimi fəxri ad-

ları olmayıb. Hətta sovetlər birliyi dağıldıqdan sonra bir çox ölkələr bu cür ənənəyə son qoydu.

Bu baxımdan, ölkəmizdə də çoxları fəxri adların lağv olunmasını, əvəzində yaradıcı insanlara kifayət qədər maddi yardım ayrılmasını tövsiyə edirlər.

Sosioloq Əhməd Qəşəmoğlu mövzu ilə bağlı "Yeni Müsavat"a danışdı: "Fəxri ad verilən şəxslərin əmək haqları da artırılır, eyni zamanda fəxri ad aldıq üçün dövlət olunduğu tədbirlərdə fərqləndirilir, dəyərləndirilir. Sovet dövründən qalma bir ənənəyə görə Fəxri Xiyabanda dəfn olunur və sairə. Yəni bir sözlə, onların yüksək imtiyazları var. Sanki bu ad xüsusi keyfiyyət nişanıdır. Lakin mənim üçün də bir sosioloq olaraq çox maraqlıdır ki, bu qədər adama "Xalq artisti" adını vermək nə dərəcədə doğrudur? Çünki bu ada layiq görünlərin adını ilk dəfə idi ki, elə həmin siyahıda gördüm. Onların arasında eləsi var ki, biz onu tanımırıq. Mən də bu xal-

qın bir sosioloq, mətbuatı, medianı izləyən bir şəxs kimi deyər bilərəm ki, ilk dəfə onların adına rast gəlirdim. Digər tərəfdən, düşünürəm ki, bu məsələyə bir qədər ehtiyatlı yanaşmaq lazımdır. Çünki hər dəfə bu qədər insanın "Xalq artisti" adını alması bir gərginlik yaradır, ədalətli-ədələtsizlik məsələsi ortaya gəlir. Görünür ki, bu məsələdə konkret bir mexanizm yoxdur. Düşünürəm ki, konkret meyarlar olanda narazılıqlar da yaranmaz. Məsələn, insanlar biləndə ki, bu məsələdə meyarlar yoxdur, müxtəlif amillər rol oynayır, onda təbii ki, çox adam bu adı almaq istəyir.

Bu günə qədər yadımdadır ki, məktəbli olarkən bir müəllimə fəxri ad verilmişdi. Özüni haqlı olaraq həmin müəllimdən üstün tutan digər müəllimlər buna narazılıq edirdi. Yadımdadır ki, o müəllimlərdə bir ruh düşkünlüyü yaranmışdı. Bunun üçün də düşünürəm ki, bundan sonra fəxri adlar verildəndə məsələyə ehtiyatlı yanaşmaq lazımdır. Məsələn,

bizim çox gözəl xalq artistlərimiz, rəssamlarımız var ki, biz onlara böyük dəyər veririk. Lakin bu qədər insana "Xalq artisti" fəxri adı verildəndə sanki onların da statusu bir qədər azalmış olur. Məsələn, biri var ki, Məmməd Araz, Bəxtiyar Vahabzadə, Anar xalq yazıçısıdır, biri də var ki, tanımadığım bir sənətçiyə "Xalq

dən idarəetmənin müxtəlif tərəfləri ilə bağlı dövlət tərəfindən təlimlər keçirilir. Bu da müəssisənin fəaliyyətinin genişləndirilməsi və sağlamlaşdırılması baxımından çox vacibdir. Ancaq təəssüf ki, ölkəmizdə bütün bunları müşahidə etmirik".

V. Bayramov qeyd etdi ki, ikinci vacib məqam özəlləşdirilmiş müəssisələrin gücətlə kreditlərə çıxış imkanlarının artırılmasıdır: "Müəssisə özəlləşdirilərkən dövlət büdcəsinə müəyyən ödənişlər həyata keçirilir, bu zaman müəyyən xərcləri olur. Bundan sonra isə fəaliyyətini genişləndirmək üçün maliyyə və kreditə ehtiyacı var. Bu mənada yaxşı olardı ki, özəlləşdirilmiş müəssisələrlə bağlı ayrıca güzəştli kreditlər verilsin. Bunlar Sahibkarlığa Kömək Milli Fondu tərəfindən həyata keçirilə bilər. Özəlləşdirilmiş müəssisələrlə bağlı prioritet istiqamətlərdən biri də bu kreditlərin verilməsi olmalıdır.

Üçüncü istiqamət isə daha çox inkişaf etmiş ölkələrdə müşahidə olunur. Bu, özəlləşdirilmiş müəssisələrlə texniki yardımdır. Çünki bu müəssisələr hələ də keçmiş texnologiyalardan istifadə edirlər. Onların yeni texnologiyalara ehtiyacı var. Nəticədə dövlət həmin müəssisələr üçün güzəştli şərtlərlə, hətta bəzən tam ödənişsiz texnoloji yardım edə bilər. Nəticədə bu qurumlar daha keyfiyyətli məhsul istehsal edə və ya xidmət göstərə bilərlər.

Özəlləşdirilmiş müəssisələrin sağlamlaşdırılması üçün qeyd etdiyim bu üç istiqamətin həyata keçirilməsinə ehtiyac var. Əsas məqsəd təkə bu müəssisələri özəlləşdirməkdən yox, həm də onları sağlamlaşdıraraq real iqtisadiyyata faydalarını artırmaqdan ibarət olmalıdır".

□ Nərgiz LİFTİYEVƏ, "Yeni Müsavat"

□ Xalidə GƏRAY, "Yeni Müsavat"

Gəncədə öldürülən qara kəmər ustasının atası hakimdən narazıdır

Əli Rüstəmov: "Hakim Əli Seyfəliyev əsas olmadan qarşı tərəfin məsuliyyətini yüngülləşdirdi"

2014 -cü ildə bir qrup tərəfindən bıçaqlanaraq öldürülən qara kəmər ustası Kamal Rüstəmovun atası Əli Rüstəmov Ali Məhkəmənin səlahiyyətli qanunsuzluqda ittiham edib. Əli Rüstəmov hakim Əli Seyfəliyevi oğlunun qanını batırmaqda günahlandırır. İdmançının qətlə ilə bağlı Urfan Rzayev məsuliyyətə cəlb olunub. Əli Rüstəmov isə iddia edir ki, oğlunu Urfan Rzayev təkbaşına öldürməyib, ona ağır cinayətdə köməklik edən digər iştirakçılar da var.

Gəncə Apelyasiya Məhkəməsi Urfan Rzayev barəsində birinci instansiyada təyin olunan 10 il cəzanı artıraraq 13 ilə çatdırıb. Lakin Ali Məhkəmədə iş ləğv olunaraq yenidən apelyasiyaya qaytarılıb.

Mərhum idmançının atası Əli Rüstəmov ölkə rəhbərliyinə ünvanladığı müraciəti redaksiyamıza təqdim edib. O, iş ədalətli baxılmasını istəyir.

Ə.Rüstəmov müraciətində yazır ki, Ali Məhkəmənin bütün qərarları ilə aşağı instansiya məhkəmələri tərəfindən tətbiq edilən cəzalar əksər hallarda öz qüvvəsində saxlanılır: "Oğlumun qətlə ilə bağlı işdə hakim Əli Seyfəliyev nədənsə mövcud olan təcrübədən kənara çıxdı. Apelyasiya məhkəməsinin qərarını cəzanın ağır olması səbəbindən ləğv etdi. Bundan başqa, apelyasiya məhkəməsinin qərarının ləğv edilməsinin digər bir əsası şəxsin məsuliyyətini yüngülləşdirən halların olması ilə bağlı olub. Bununla bağlı bildirmək istəyirəm ki, mənim oğlum kantak karate üzrə qara kəmər ustası idi. Yeni o, məhkum edilmiş şəxsdən fiziki baxımdan güclü idi. Onun məhkum edilmiş şəxsi bıçaqla vurmasına heç bir zərurət yox idi. İşin hallarından da görünür ki, dalaşan zaman o, məhkum edilmiş şəxsə üstün gəlib. Məhkum edilmiş şəxs həmin vaxt bıçağı çıxarıb mənim oğlumun qanını nahiyəsinə zərbə vuraraq ona xəsarət yetirib. Yalnız ondan sonra mənim oğlum məhkum edilmiş şəxs qaçıb avtomobilə oturan zaman qanında olan bıçağı çıxarıb ona xəsarət yetirib. Bu fakt işdə olan ekspertiza rəyi ilə tam təsdiq edilir. Belə ki, ekspertiza rəyində məhkum edilmiş şəxsin paltarında olan zədənin kənarında mənim oğluma məxsus olan qan aşkar edilib. Bu fakt onu deməyə əsas verir ki, birinci məhkum edilmiş şəxs mənim oğlumu vurub. Mənim oğlum isə ona xəsarətini onu vurdudan sonra yetirib. Çünki məhkum edilmiş şəxsin dediyinə görə, guya mənim oğlum onu vurdudan sonra o da ona xəsarət yetirib. Belə olan halda isə mənim oğluma məxsus olan qanın onun paltarının bıçaqla zədələnmiş hissəsində aşkar edilməsi mümkünsüz idi. Bu fakt qeyd etdiyim kimi, ekspertiza rəyi ilə təsdiq edilir. Bundan başqa, məhkum edilmiş şəxs bildirib ki, onu bıçaqla vurub yerə yıxıb. İşdə olan sənədlərdən görünür ki, yerdə olan qan nümunələrinin hamısı mənim oğluma məxsusdur. Əgər məhkum edilmiş şəxs xəsarət alıb yerə yıxılmışdısa, onda ona məxsus qan izləri həmin yerdə aşkar edilməli idi. Bu fakt onu deməyə əsas verir ki, o, mənim oğlumu bıçaqla vurub. Sonradan qaçıb avtomobilə minən zaman mənim oğlum ona xəsarət yetirib. Belə olan halda hakim Əli Seyfəliyevin qarşı tərəfin məsuliyyətini yüngülləşdirməsi üçün əsası olmayıb.

Məhkum edilmiş şəxsin yaxınları bizimlə barışıq əldə etmək üçün bizə 100 min manat məbləğində pul təklif etdilər. Lakin mən onu qəbul etmədim. Düşünürəm ki, həmin pul hakim Əli Seyfəliyevə verilərək onun vəziyyətini yüngülləşdirdiyi üçün o, məhkum edilmiş şəxsin məsuliyyətini yüngülləşdirməklə bağlı qərar qəbul edib. Ancaq insan həyatının pulu satılması hesab edə bilməyən, cəmiyyət üçün təhlükəli tendensiyalardan xəbərdar verən. Çünki biz də insanıq və gələcəkdə bizi də öldürüb 100 min manat pul verib məsuliyyətlərini yüngülləşdirəcəklər. Hakim Əli Seyfəliyev bir şeyi bilmir ki, onun qəbul etdiyi qərar Azərbaycan Respublikasının adından çıxarılır..."

Şikayətçi işə ədalətli baxılması üçün ölkə rəhbərliyindən kömək istəyir.

□ E.MƏMMƏDƏLİYEV,
Musavat.com

Basağlığı

Dilərə Əliyeva adına Qadın Hüquqları Müdafiə Cəmiyyətinin sədri Novella Cəfərova cəmiyyətin bütün kollektivini, Ağdaş rayon şöbəsinin sədri Səbirə Musayevanın vəfatından kədərli olduğunu bildirir, mərhumun ailəsinə dərin hüznə başsağlığı verir.

Ölüm aclığında olan məhkumun ailəsi kömək istəyir

Yan Raznobarski ədalətli məhkəmə araşdırmasına nail ola bilmədiyini deyir

Məhkum Yan Raznobarski ədalətli məhkəmə araşdırması istəşə də, buna nail olmadığını bildirir. Məhkum deyir ki, bu tələbi ona çox baha başa gəlib. Bakı Ağır Cinayətlər Məhkəməsinin hakimi Eynulla Vəliyev gözlərini yumub və Yan Raznobarski 15 il 6 ay azadlıqdan məhrum edib.

Yan Raznobarski 16 iyun 2015-ci ildə Suraxanı qəsəbəsindəki "Dostluq" kafesinin kabinələrindən birində evini satdığı, lakin aralarında xırda narazılıq yaranmış Murad Seyidovla görüşüb və məsələni yoluna qoymaq istəyib. Həmin vaxt Yan Raznobarskinin əlində olan silahdan atəş açılıb və Murad Seyidov ayağından yaralanıb. Murad Seyidov sağdır və ayağındakı yara da sağalıb. Məhkəmədə də gəlib deyib ki, Yan Raznobarski onu öldürmək istəməyib, hadisə təsadüfən baş verib. Amma bu, hakim Eynulla Vəliyevin Yan Raznobarskinin 15 il 6 ay müddətinə azadlıqdan məhrum edilməsi haqda hökmə imza atmağına mane olmayıb. Hakim Yan Raznobarskinin hadisədən sonra Murad Seyidovu Sabuncudakı 3 saylı Xəstəxanaya aparmasını, elə oradaca hüquq-mühafizə orqanlarına təslim olmasını da nəzərə almayıb. Sonradan müstəntiq ifadəsini alarkən Yan Raznobarski deyib ki, Murad Seyidovu öldürmək niyyəti olmayıb. Murad Seyidovun özü də ondan şikayətçi deyil. O sağlamlıdır, gəzir. Hakim bunları bilib və Yan Raznobarskinin əməlini qəsdən adam öldürməyə cəhd kimi qiymətləndirib. Həyat yoldaşı Sonya Xaliman "Yeni Müsavat"a öten açıqlamalarından birində deyib ki, Yanın barəsində sət ittihamın verilməsi prokuror Əhməd Məmmədovun qərəzli tələbi olub. Sonya Xaliman deyir ki, bu haqda bütün dövlət orqanlarına yazıblar: "Müraciətlərimiz sanki dibsiz quyuya gedir. Yan barəsindəki qanunsuz hökmə razı-

laşmayacaq. Mən ölkə rəhbərliyindən dönə-dönə xahiş edirsən, müdaxilə etsinlər, Yanın həyatını xilas etsinlər. O, aylardır aclıq keçirir, özünü 5 dəfə doğrayıb". Sonya Xalimanın sözlərinə görə, ailələri "qara zolağa" Yan Raznobarskinin həbsi ərəfəsində düşüb. Söhbət məğzi isə budur ki, 2 övlad atası olan, mənzil, villa, bağ evlərinin tikintisi ilə məşğul olan Y.Raznobarskinin maddi durumu 2014-cü ilin ortalarında çətinləşib. Həmin ilin iyununda Əmircan qəsəbəsindəki mənzilini satıb. Borclarını ödəyəndən sonra qalan pulu - 25 min dolları Xəliq Cəfərova, Məryəm Cəfərovaya və Namiq Əliyevə verib. Əvəzində isə bu şəxslər ona bankdan külli miqdarda kredit vəd ediblər. Y.Raznobarskinin inanması təsadüfi deyil. Bu şəxslər, xüsusən X.Cəfərov özünü nazirlərdən birinin qohumu kimi təqdim edib. 15 min manatı Y.Raznobarskidən Məryəm Cəfərova alıb. Qalanlarını da digər iki şəxsə verib ki, onlar ona ipoteka krediti ayrılmasına kömək etsinlər. Amma bu adamlar pulu götürsələr də, vədlərinə xilaf çıxıblar. Sonya Xaliman deyir ki, Yan Raznobarski hüquq-mühafizə orqanlarına müraciət edib, ona qarşı dələduzluq edildiyini bildirib, araşdırılması üçün ərizə yazıb. Amma ərizə bu günə qədər araşdırılmamış qalıb. Onun sözlərinə görə Yan Raznobarskiyə qarşı dələduzluğa görə 150106090 sayılı cinayət işi başlayıb. Cinayət Məcəlləsinin 178.3.2 - külli miqdarda dələduzluq maddəsi ilə başlanan ci-

nayət işi it-bata salınıb. Ona görə də bu gün adicəkilən şəxslərə verdikləri 25 min dolları ala bilmirlər. Ailə maddi və mənəvi baxımdan çox ağır durumdadır. Sonya Xaliman deyir ki, Yan Raznobarski həbsdə, onun ailəsi isə azadlıqda ağır duruma düşüblər. Yaxın vaxtlarda məsələ ölkə rəhbərliyi səviyyəsində nəzarətə götürülməyə, ailə məhv ola bilər.

Sonya Xaliman deyir ki, həbs olunanda Yanın 90 kiloqram çəkisi olub. Bu gün isə keçirdiyi davamlı aclıq aksiyalarından sonra Y.Raznobarski 50 kiloqrama qədər arıqlayıb. O, aclıq keçirməklə Bakı Ağır Cinayətlər Məhkəməsinin qərəzli hökmünün dəyişdirilməsini, işin ibtidai instantaqa qaytarılmasını tələb edir. Tələbləri yerinə yetirilməyəcəyi təqdirdə ölüm aclığını davam etdirəcəyini bəyan edib.

Sonya Xaliman redaksiyamıza Yan Raznobarskinin məsələsinin əlindən alınmasını əks olunmuş videonu da təqdim edib.
□ E.MƏMMƏDƏLİYEV,
Musavat.com

ROUMINQDƏ SƏRHƏDSİZ ÜNSİYYƏT

«Bakcell» rouminqde WhatsApp-i pulsuz etdi

3 AZN-dən başlayan qiymətə 40-dan çox ölkədə bol-bol meqabayt və pulsuz WhatsApp

Azərbaycanın ilk mobil operatoru və aparıcı mobil internet provayderi «Bakcell» şirkəti rouminq xidmətlərini abunəçilərə daha əlçatan və sərfəli etmək məqsədilə yeni rouminq paketlərini təqdim edib. Yeni paketlər sayəsində müştərilər xarici ölkələrə səyahət edərkən öz ailə üzvləri və yaxınları ilə ünsiyyədə qala biləcəklər.

«Bakcell»-in yeni «Rouminqde Internet» paketləri səyahət zamanı internetdən çox istifadə edən müştərilərin ürəyincə olacaq. Türkiyə, Gürcüstan, Rusiya, Almaniyə və s. kimi 40-dan çox ölkədə təqdim olunan bu paketlər sayəsində Wi-Fi axtarmağa və ya yerli operatorun SIM kartını almağa ehtiyac qalmadı. «Bakcell» abunəçiləri gündəlik, həftəlik və ya aylıq «Rouminqde Internet» paketlərindən birini əldə edib öz səyahət təəssüratlarını Facebook, Instagram və digər sosial şəbəkələrdə istədikləri qədər paylaşa biləcəklər. Bundan əlavə, «Rouminqde Internet» paketlərinin istifadəçiləri WhatsApp-dan tam olaraq pulsuz istifadə edəçəklər (mətn və zənglər üçün):

Paket	Traffik həcmi	Qiymət
Gündəlik	100 MB + Pulsuz WhatsApp	3 AZN
Həftəlik	1000 MB + Pulsuz WhatsApp	20 AZN
Aylıq	2000 MB + Pulsuz WhatsApp	30 AZN

*Bakcell-in yeni gündəlik, həftəlik və aylıq «Rouminqde hamısı daxil» paketləri isə xaricdə olan bol meqabaytlar, çoxlu dəqiqə və SMS-lər sayəsində sərfəli qiymətə tam ünsiyyət təminatını təmin edir:

Paket	Traffik, dəqiqə və SMS	Qiymət
Gündəlik «Rouminqde hamısı daxil»	100 MB + 10 dəq. + 10 SMS	3 AZN
Həftəlik «Rouminqde hamısı daxil»	500 MB + 50 dəq. + 50 SMS	20 AZN
Aylıq «Rouminqde hamısı daxil»	1000 MB + 100 dəq. + 100 SMS	30 AZN

«Rouminqde hamısı daxil» paketləri 19 ölkədə təqdim olunmaqla, abunəçilərə öz yaxınları ilə tətil və səyahət həyəcanı və təəssüratları bölüşməyə imkan verir.

Yeni Rouminq paketləri vasitəsilə «Bakcell» abunəçiləri səyahət zamanı heç bir məhdudiyyət və məsafə hiss etməyəcəklər. Şirkət müasir rabitə xidmətləri istifadəçilərinin tələb və ehtiyaclarını qarşılamaq məqsədilə innovativ həllər təklif etməyə davam edəcək.

«Bakcell»-in təklif etdiyi rouminq xidmətləri barədə daha ətraflı məlumat www.Bakcell.com ttp://www.Bakcell.com sahifəsində təqdim olunur.

Saxta mallardan necə qurtulmaq...

Zaman-zaman mediada və sosial şəbəkələrdə saxta ərzaqlarla bağlı növbəvi videolar yayılır. Çox məşhur videolardan biri də ölkədə saxta düyünün satılması barədədir. Yəqin xatırlayırınsınız: bir kişi düyüleri tavada əridərək onların plastik olduğunu iddia edir.

Saxta düyü, saxta yağ... bərabərdir saxta plov...

Həmin düyü zahirən adi bir məhsul kimi görünərsə də, videonun müəllifi iddia edir ki, o, məhsulun dadına baxıb və ondan razı qalmayıb. Onun düyülərinin tavada əriməsindən bəhs edən videosu sosial şəbəkə istifadəçilərini iki düşərgəyə bölüb. Şərh yazan istifadəçilərin bir qismi istehsalçıları və mağazaları günahlandırır. Digər qismi isə video müəllifinin düyünün əriməsini aydın nümayiş etdirə bilmədiyini, plastik düyü əhvalatının sensasiya xətinə uydu olduğunu qeyd edib.

Amma bununla belə, belə ifşa videolarının sayı azalmır. İnsanlar xüsusən də kərə yağı ilə bağlı ciddi narazılıqlar səsləndirirlər. Ötən ilin sentyabr ayında Azərbaycana kərə yağı idxalında kəskin azalma qeydə alınıb. Belə ki, rəsmi statistika görə, ötən ilin sentyabrında Azərbaycana kərə yağı və süddən hazırlanmış digər yağların idxalı avqusta nisbətən 2 dəfəyə qədər azalaraq cəmi 553,49 ton təşkil edib. Müqayisə üçün qeyd edək ki, 2016-cı ilin sentyabrına qədər bu məhsulların orta aylıq idxalı 1285,5 ton olub.

Yerli istehsalın daxili tələbatı ödəmədiyi bir şəraitdə kərə yağı idxalında qeydə alınan bu azalma, eyni zamanda, qiymətdə baş verən kəskin bahalaşma bazara saxta və aşağı keyfiyyətli məhsul çıxarılması üçün münbit şərait yaradır.

Durum belə olunca bəzi işbazlar da hərəkətə keçərək, saxta yağların istehsalına başlamışdılar. Belə ki, kiçik sexlərə bahalı yağların qablaşdırılmasında istifadə olunan karton taralarnın sifarişində kəskin artım olduğu deyilir. Məlumatla görə, həmin taralarnın üzərinə Avropa və Yeni Zelandiya mənşəli yağların saxtalaşdırılmış etiketləri vurulur.

Saxta mallara görə 2-5 min manat cərimə

"Yeni Məsavət" xəbər verir ki, insanlar bəzən sifir ucuz olduğu üçün mənşəyi məlum olmayan ərzaqlardan istifadə edir. Məsələn, lavaş alırsan və görürsən ki, üstündə filankəsin firması yazılıb. Arzuladığı istifadə müddətini də yazıb, malın üstünə vurur.

Bazarlarda satılan məhsulların standartlara uyğun olub-olmadığını Standartlaşdırma, Metrologiya və Patent üzrə Dövlət Komitəsi müəyyənləşdirir. Komitənin 2 sayılı ərazi dövlət nəzarəti idarəsinin rəis müavini Qasım Hüseynov "Azadlıq" radiosuna açıqlama-

Bu məhsulları almadan öncə yüz ölçüb, bir biçin

sında deyib ki, hər dəfə keçirdikləri reydlər zamanı bazarlarda keyfiyyətsiz məhsullar müəşahidə edirlər: "Əsas gündəlik yeyinti məhsulları - çörək, çörək məhsulları, şirniyyatlarla bağlı bu vəziyyət mövcuddur. Ötən il apardığımız nəzarətin statistikasına baxanda standartlardan kənar əsasən qida məhsullarındır".

Q.Hüseynov bildirib ki, belə halla rastlaşdıqda fiziki şəxslər İnzibati Xətalar Məcəlləsinə uyğun olaraq 2-3 min manat, hüquqi şəxslər isə 3-5 min manat arası cərimə edilir.

Azad İstehlakçılar Birliyinin sədri Eyyub Hüseynov bildirir ki, ölkədə istehlakçı hüquqları kobud şəkildə pozulur. Bu pozuntuların qarşısını almaq məqsədilə yaranmış dövlət qurumları mağazalardan hər gün tonlarla keyfiyyətsiz məhsullar çıxarsalar da vəziyyət düzəlmir: "Nə qədər tələb varsa, o qədər də təklif olacaqdır. İstehlakçı maarifçiliyi aşağıdır. İstehlakçı ucuz və keyfiyyətsiz mala tələbat yaradır. Əlbəttə, vaxtı keçmiş mallar var. Elə bu gün mənə məlumat gəlib ki, gizli sexlərdə konfetləri yeni tarix vurulmuş qutularda doldurublar. Hətta vaxtı keçmiş qidalarnı qablaşdırılması ilə bağlı məlumat gəlib mənə. Duzla bağlı ciddi problem yaranıb". Ekspertin sözlərinə görə, ölkədə xalis yağdan danışmağa belə dəyməz. Qərb bölgəsində isə ağartılmış məhsulların 50 faizi vaxtı keçmiş məhsullardır.

Hansı məhsullar daha çox saxtalaşdırılır?

"The Moscow Times" qəzetinin apardığı araşdırma nəticəsində məlum olub ki, Rusiya bazarlarındakı pendirlərin 75 faizi saxtadır. Moskva mağazalarının payına isə bu saxta pendirlərdən 45 faiz düşüb.

İkinci sırada bal dayanır. Saxta balı hazırlayan zaman isə elə məhsullardan istifadə olunur ki, onun bala, ümumiyyətlə, dəxli olmur. Bu, qarğıdalı siropu, şəkər tozu ola bilər. 2008-ci ildə Alman kampaniyası olan «ALW Food Group» böyük bir qalma-

qalın iştirakçısına çevrilib. Buna səbəb isə bu kampaniyanın Çindən ucuz bal alıb, onu ABŞ-a, Rusiyaya satması olub. Onlar bunu Çinin ağ balı kimi təqdim edirdilər. Araşdırma zamanı isə məlum olub ki, bu balın tərkibində bəzi ölkələrdə istifadəsi qadağan olunan xloramfenikoldən istifadə olunub. Sonuncu ciddi allergiya səbəbi sayılır.

Balın saxta olub-olmadığını müəyyənləşdirməyin ən sadə üsulu isə belədir: onu çörəyin üstünə yaxır və bir neçə dəqiqə gözləyirsən. Əgər çörək xırıltılı olsa, balın təmiz olduğu sübut ediləcək. Yox, yumşalsa, islansa bu - onun saxta olduğunu göstərir.

Üçüncü sırada isə zeytun yağıdır. 2007-ci ildə "New Yorker" xəbər verirdi ki, zeytun yağının 57 faizi saxtadır. Belə ki, saxta yağların tərkibində rəngləndirici, aromatizator qatılır. Sonuncu sayəsində saxta yağın qoxusunu öldürməyi düşünürlər.

Saxta şokoladlar da siyahıda xüsusi yer tutur. Müasir saxtakarlar ucuz şokolad hazırlamaq üçün onun tərkibinə bitki yağı, ucuz ərzaq məhsulları əlavə edirlər. Halbuki əsl şokoladın xarici görünüşü məxmər kimi olmalıdır. Çətin qırılan şokolad keyfiyyətli deyil. Yaxşı şokolad ağzınıza aldıqda asanlıqla qırıla bilən və damağa yapışmadan asanca əriyə bilər. Şokoladın üzərində əyri hiss ediləməlidir.

Balıq və qara kürü - bunlar da saxtalaşdırılır

Azərbaycan qara kürü istehsalçısı olmasına baxmayaraq, ölkə vətəndaşları üçün o, əlçatmaz sayılır. Keyfiyyətli kürü çox bahadır. Azərbaycan bazarlarında süni kürü çoxdur, balıq yağının köməyi ilə düzəldilir. Azərbaycanda təmiz qara kürü çoxları üçün əlçatmazdır.

Saxta malların sırasında balıq və qara kürü xüsusi yer tutur. Alıcı adı gözlə baxanda saxta balıqla təmiz balıq bir-birindən ayıra bilmir. Daha çox keyfiyyətli balıq adı ilə alıcıya panqasius təqdim edilir. Osetrin əvəzinə isə yağlı balıq təqdim edə bilirlər. Mağazadan balıq alanlar isə onların daha çox buzun "əhatəsində" olmasına aldanır. Buzlu balığın ümumi görünüşü onun saxta və ya həqiqi balıq olmasının müəyyənləşdirməyə imkan vermir. Bundan başqa, dondurulmuş halda balıq və dəniz məhsulları ciddi şəkildə çəki itirir.

Çin bu məhsulları niyə saxtalaşdırır?

Bazarlarda geniş yayılan saxta malların arasında araşdırma üçün onun tərkibinə bitki yağı, ucuz ərzaq məhsulları əlavə edirlər. Halbuki əsl şokoladın xarici görünüşü məxmər kimi olmalıdır. Çətin qırılan şokolad keyfiyyətli deyil. Yaxşı şokolad ağzınıza aldıqda asanlıqla qırıla bilən və damağa yapışmadan asanca əriyə bilər. Şokoladın üzərində əyri hiss ediləməlidir.

dəti deyil, tövsiyə olunan zəmanət müddəti şüşənin üzərində qeyd oluna bilər. Araşdırmanın konkret yararlılıq müddəti 1-2-3 il göstərilir, yəni bu müddət tələb kimi qoyulmur. Zəmanət müddəti araşdırılmasında beş il müəyyənləşdirilib.

Telyapiya adlı balıq növü Çində xüsusi fermalarda artırılır. Bu balıq ən təhlükəli və qorxuludur. Telyapiya nə olsa yeyir və balaca hovuzlarda belə, suyu dəyişdirilmədən böyüdülmür. Çindən gətirilmiş bu balıqları qətiyyənlə qidada istifadə etmək olmaz. Hətta Çində telyapiyanı yetişdirən fermerlər bu balıqdan qidalanmada istifadə etmirlər.

Hazırda marketlərdə həm də saxtalaşdırılmış dəniz məhsulları daha çoxdur. Xüsusilə onayaqlı dəniz xərçəngi (krab) və xırda dəniz xərçəngi (krevel) saxtalaşdırılan məhsullar arasında birinci

yerdedir. Qablaşdırılmış qutularda krab çubuqları əslində rənglənmiş balıq qiyməsidir.

Bir sıra hallarda isə krevelər açıq havada zəmiyə sərilir, 5 gün qurudulur. Daha sonra qablaşdırılmaya göndərilir.

Alma şiresinin təxminən 50 faizi Çindən idxal olunur. Çin dünyanı pestisidlərlə çirkəndirən ölkədir. Ekspertlər bağlamalarda satılan alma şiresindən imtina etməyi tövsiyə edir. Ümumiyyətlə, meyvə şirələrini yalnız evdə hazırlamaq və onların qanda şəkərin miqdarını tənzimlənməsi üçün tərəvəzlə qarışdırmaq daha məsləhətdir.

Saxta yaşıl noxud soya, yaşıl rəngləri, natrium (kimyəvi konservant) və digər maddələrdən hazırlanır. Bu kimyəvi maddələrin çoxunun qidalara qatılması qadağandır. Səbəb isə maddələr mübadiləsinin pozulmasını nəticəsində xərçəngin yaranmasına gətirib çıxarmasıdır. Bu noxud nə qədər qaynaqla belə, yumşalmır. Odur ki, Çin noxudundan uzaq olun.

Qab pastalarını şampun qablarına töküblə satırlar

Amma saxta məhsul deyəndə ancaq ərzaqları nəzərdə tutmaq olmaz. Yuyucu-təmizləyici vasitələr də tez-tez saxtalaşdırılaraq, bazarlara çıxarılır. Zaman-zaman yuyucu vasitələrin paltarları yayıcı yumadığı, ya da şampunun "saçınıza düşmədiyini", "saçlarınızı tökdüyünü" iddia edirlər. Halbuki ölkə daxilində və xaricində aparılan

MÜSAVAT

Son səhifə

N 117 (7006) 31 may 2018

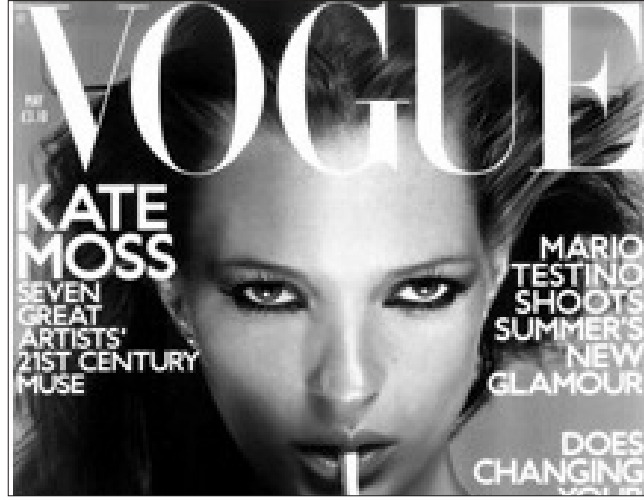

Toydan sonra bütün hədiyyələri oğurlandı...

Amerikanın Pensilvaniya ştatında yeni ailə quran cütlüyün toy hədiyyələri oğurlanıb. Lenta.ru saytının xəbərinə görə, gənc cütlük oğurluq hadisəsi barədə toydan bir gün sonra xəbər tutub. Oğurlanan hədiyyələrin ümumi məbləği 10 min dollar olub. Emi və Ceyson adlı gəncər öz toylarını dostlarının fermasında qeyd ediblər. Mərasimə isə yüzə yaxın adam qatılıb. Ər-arvadın dediyinə görə, hədiyyələr evdən 20 metr aralıda olan evvanda olub və səhərə yaxın yerində tapılmayıb. Oğurluq hadisəsini aşkarlayan kimi yeni evli cütlük ətrafı axtarmağa başlayıb. Amma hədiyyələr yerində olmasa da, onların üzərinə yapışdırılmış açıqçalar yerdə imiş. Konkret nələrin itdiyini bilmək üçün gəncər qonaqlara zəng edib və hər kəs öz hədiyyəsini və onun məbləğini deyib. Son vaxtlar Amerikada belə hallar çoxalmağa başlayıb. Baks vilayətində də qısa müddət öncə yeni evlənən cütlüyün 400 dollar dəyərindəki hədiyyəsi oğurlanıb.

Jurnallar manekenlərdən yox, sadəcə qadınlardan istifadə edəcək

"Vogue" jurnalının Britaniya versiyası dünyada ilk dəfə olaraq çəkiliş üçün qeyri-professional modellərdən istifadə edir. Bu qərarı nəşrin redaktoru Aleksandr Şulman qəbul edib. Çəkilişlərdə tarixçi-arkitekt Şumi Boss, xeyriyyəçi Brita Fernandes, kreativ direktor Ceyn Hatçison iştirak ediblər. Onlardan heç biri daha öncə model biznesində iştirak etməyib. Bununla da Şulman müxtəlif peşə qrupundakı qadınlara moda dünyasının bir üzvü olmağa imkan yaradıb.

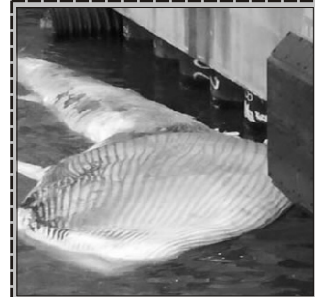
Vogue jurnalının yeni nömrəsi 6 oktyabrda dərc olunacaq. İlk sayda aktrisa Emili Blantin fotosu dərc olunacaq. Nəşrin redaktoru

qadın aktrisa seçməsinin səbəbini belə izah edib ki, həmin aktrisa

bu günə qədər ən çox sıradan qadın rollarını ifa edib.

Qadın makiyajdan istifadə etmirsə...

Qadınlar müxtəlif səbəblərə görə kosmetik vasitələrdən imtina edirlər. Əgər kosmetikadan imtina ciddi səbəblərə dayanırsa, o zaman həmin qadının özünə az dəyər verdiyini demək olar. Belə xanımlar qadınlığın tərəfdarı olmur və özlərinə fikir verirlər. Səbəbləri odur ki, onların ya az vaxtları olur, ya da tənbəldirlər. Ətraf mühitdən də çox şey asılıdır. Əgər qız uşaqlıq vaxtında yalnız oğlanlarla dostluq edibse, sonradan kosmetikadan istifadə ona qəribə gəlir. Kişi kollektivində çalışan qadınlar hərdən "daxillərindəki naz-işvən" unudurlar. Makiyajın yoxluğu feminizmin də əlaməti ola bilər. Kişi ilə eyni səviyyədə olmaq istəyi zərifi cinsin bəzi nümayəndələrini kosmetikadan imtina etməyə sövq edir. Bir qayda olaraq, belə qadınlar karyerarı həyatlarında ən dəyərli meyar sayırlar. Dodaq boyasından və tuşdan imtina edirlər. Xüsusilə də eqosentrik qadınlar belə addım atırlar. Belə qadınlar hesab edirlər ki, bütün Yer kürəsi onların ətrafında fırlanır və gözəl görünmək onlar üçün vacib deyil. "Mən necə varamsa, eləyəm" prinsipi ilə yaşayan qadınlar da kosmetikaya maraq göstərmirlər. Onlar təbii obraza üstünlük verir və hesab edirlər ki, ətrafdakılarla dürüst olmaq və xarici görkəmi bəzəməklə kişiləri aldatmaq lazımdır.

Ölü balınanın üstündə qaldı, köpək balıqları onu didmək istədi

Australiyada gənc bir adam suda sürüklənən ölü bir balınanın üzərinə çıxmış vəziyyətdə görüntülənib. İşin ən maraqlı tərəfi isə balınanın ətrafında köpəkbalıqlarının üzməsi idi. Harrison Villiams adlı gənc qayıqçı ilə dənizdə tura çıxdığı zaman acı çəkdiyini düşündüyü balınaya yardım etmək üçün suya hoptanıb. Amma balınanın yanına gəldikdən sonra onun ölü olduğunu anlayan Villiams cəsədin üstünə çıxanda qəribə mənərə ilə qarşılaşdı. Məlum olub ki, balınanın ətrafındakı köpək balıqları onu didmək üçün növbəyə dayanıblar. Gənc bu mənərədən qorxuya düşdüyü üçün qışqırmağa başlayıb. Onu başqa bir gəmidəki heyət azad edib.

QOÇ - Ulduzlar sürpriz dolu bir gün yaşayacağınıza imkan verəcək. Amma belə məqamda kiməsə yalan satmaq, hiyləgərlik etmək yolverilməzdir. Çünki sonradan bundan öz əleyhinizə istifadə edə bilərsiniz.

BUĞA - Astroloji göstəricilərə görə, ümumi əhvalınız qənaətbəxş olsa da, iş yerində çətinliyiniz olacaq. Bu səbəbdən üzərinizə düşən vəzifələrin məsuliyyətini hiss etməlisiniz. Görüş yerlərinə gecikməyin.

ƏKİZLƏR - Əsas diqqətinizi yarımqıç işlərinizin həllinə yönəldin. Paralel olaraq bir neçə işlə məşğul olmaq da yaxşıdır. Saat 15-dən sonra maraqlı adamlarla görüşəcəyiniz güman olunur. Amma bu görüşlər işlə bağlı olmayacaq.

XƏRÇƏNG - Bu təqvimə mənalı tərzdə başa vuracağınız. Xüsusən də sevgi münasibətlərində cərayan edən proseslər ürayiniz istəyən istiqamətdə inkişaf edəcək. Bacardığınız qədər darıxdırıcı işlərdən uzaqlaşın.

ŞİR - Maraqlı hadisələrlə rastlaşacağınız gözlənilir. Hətta könüləncə məclislərdə də iştirak edə bilərsiniz. Tənbəlliyi bir kənara atın və öz səhvlərinizi başqasının ayağına yazmayın. Xilasınız məhz bundadır.

QIZ - Əlinizə düşən fürsətdən istifadə etsəniz, bu gündən xeyli bəhrələni bilirsiniz. Əks təqdirdə karyeranız üçün uğurlu anlar əlinizdən çıxa bilər. İnsanlara qarşı inamsızlığınız heç də yaxşı əlamət deyil. Müdiriyyətlə xoş davranın.

TƏRƏZİ - Ətrafınızda mövcud olan "səbəbsiz" gərginlikdən narahat olmayın. Tərəfdaşlarınıza qərəzli şəkildə yanaşmasanız, vəziyyət yaxşılaşa bilər. Qida və yuxu rejiminizə fikir verin. Səhər saatlarında isə aldığınız təkliflərə razılıq verməyin.

ƏQRƏB - Lazımı adamlarla görüşlər təşkil etməklə problemlə işlərinizi yoluna qoya bilərsiniz. Maddi sıxıntılarınızın azalacağını bildiren ulduzlar səmimi və təbii olmağı, realığa düzgün qiymət verməyi məsləhət görür.

OXATAN - İşgüzarlığınızı artırmaq üçün ətrafınıza layiqli tərəfdaşlar toplayın. Aldığınız hər bir təklifə başdöşəyünə yanaşmamağınız. Yeni işə keçmək planınız varsa, bu gün qəti qərar verməlisiniz.

OĞLAQ - Göy qübbəsinin qənaətlərinə görə, yavaş-yavaş həyatın nəbzini tutmağa başlamısınız. Daxili şərsləriniz də səngiməkdədir. Odur ki, haqq-ədalət prinsipinə əməl etməlisiniz. Ulduzlar sizə təzə xəbərlər də verəcəkdir.

SUTÖKƏN - Öhdənizə götürdüyünüz işlərə məsuliyyətlə yanaşsanız, günün sonunadək maddi durumunuzu təmin edə biləcəksiniz. Hətta özünüzi yaxşı aparasanız, maddi imkanınız qənaətbəxş olacaq. Hər boş sözə əhəmiyyət verməyin.

BALIQLAR - Axır ki, üzüntülü anlarınız başa çatacaq. Odur ki, bütün ciddi işlərin həllini sürətləndirməli, sevdiniz adamlarla yeni münasibətlər sistemində keçməlisiniz. Ulduzlar uzaq səfərlərinizi təxirə salmamağı məsləhət görür.

Qoroskop

(31 may) **Səbuhi Rəhimli**

Unutmayın, Tanrı ulduzlardan daha yüksəkdə durur!

Məhkum qapıya fıstıq yağı sürdü, türmədən qaçdı

Amerikanın Alabama ştatındakı türmədə məhbuslar nəzarətçini fıstıq yağı ilə aldaraq qaçıblar. Bu barədə lenta.ru saytı BBC-yə istinadən xəbər verir. Belə ki, məhkumlardan biri girişdəki qapıya fıstıq yağı sürdü. Daha sonra işə yeni başlayan türmə nəzarətçisini inandıraraq ki, bu qapı onun kamerasına gedən yolda olduğu üçün qfıfını söksün. Türmə nəzarətçisinin səhvi ucubandan 12 məhkum rahatlıqla qaçıb. Onların hər biri narıncı rəngli məhkum geyimi ilə yanaşı içəridən adyal da götürüblər ki, türmənin ümumi məftillərindən rahat keçə bilsinlər.

Yerli polis idarəsinin məlumatına görə, 11 məhbus qaçandan 12 saat sonra geri qayıtarlıb. Sonuncu cinayətəkar polisdən 2 sutka boyunca gizləni. Kişini Florida ştatındakı Tekest kəndində tapıblar.

Səhifəni hazırladı: SELCAN